LIETUVIŲ DIENOS

KYLANTI DAINOS ŽVAIGŽDĖ – LILIJA ŠUKYTĖ (lyrinis sopranas)

LITHUANIAN DAYS

APRIL, 1964

1964 METAI, BALANDŽIO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher
Anthony F Skirius
Administratorius /Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse / Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Vladas Būtėnas — Chicago, Illinois; Vytautas Alf. Braziulis — Cleveland, Ohio —; Vladas Mingėla — Detroit, Mich.; Balys Raugas — Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas — Baltimore, Md.; Petras W. Urban — Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis — Toronto, Canada; Vytautas Volertas — Riverside, N. J.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė; Brooklyn-New York, N. Y. — V. Augustinas, V. Maželis; Chicago, Ill. — A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; Cleveland, Ohio — V. Bacevičius; Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančauskas; Manchester, N H. — K. Daugėla; New Haven, Conn. — P. Jasiukonis; Omaha, Nebraska — Rev. L. Musteikis; Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys; Washington, D.C. —Photo Alda, P. Labanauskas; Waterbury, Conn. — J. Gaidys.
CANADA: Hamilton,.Ont. — A. Juraitis; Montreal, P. Q. — L. Stankevičius; Toronto, Ontario — J. Dvilaitis.
AUSTRALIA: E. Butkūnas, E. Karpavičius, P. Sakalauskas, Vyt. Vosylius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without seperate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija tvarko pagal savo nuožiūrą.
Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku. / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 65 centai. **Single copy 65¢.**

Prenumerata metams $6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard • Hollywood 29, California • Telefonas NO 4-2910

BALANDIS, 1964 Donelaičio m. **APRIL 1964**
Nr. 4 (143), XV metai **Vol. XV, No. 4 (143)**

TURINYS / CONTENTS

Laiko knyga (J. Kojelis). Vedamasis. 3
Svarbiausi Katalikų Federacijos darbai. Pasikalbėjimas su ALKF pirm. K. Kleiva. 4
Prof. Stp. Kolupailai mirus... 5
Solistė Lilija Šukytė — kylantis dainos talentas (R.) 6
Juozas Švaistas, Harmonija ir antimonija. 8
Danguolės Sadūnaitės-Sealey Poezija 9
"Tauta nenumiršta per valandą...", M. Katiliškio žodis premijos įteikimo iškilmėse. 10
Literatūros šventė Los Angeles mieste. 11
J. Mėlynis, Sopulingosios Dievo Motinos parapija Kearny, N. J. 12
Tarp Rytų ir Vakarų literatūros... Pokalbis su poete dr. Elena Tumiene. (J. Tininis) 13
K. Pažėraitė, Religinio meno parodą Chicagoje aplankius. 14
Knygos ir autoriai. 16
Veidai ir vaizdai. Iliustruota kronika. 18
Smulkioji kronika. 20

ENGLISH SECTION

The Russification in the Baltic Countries. 21
New Light of the Past of Balts, by Stasy Paltus. 22
Lithuanian Folk Tale 23
Two Lithuanian Folk Songs. 23
Lithuanian History in Stamps. Part LXVI, by A. Bernotas. 24
Baltic Peoples Are Strong in "the Long Twilight Struggle... by J. Kajeckas. 24
Lithuanians Make News 25
Kelias į dailininkus. Reportažas J. Andrašūno parodos proga. 26

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover - Pirmasis

Lilija Šukytė, solistė, lyrinis sopranas, laimėjusi eilę stipendijų ir dovanų dainų festivaliuose Kanadoje, kur ji gyvena ir studijuoja.
1960 m. Šukytė baigė piano klasę, sekančiais metais — balso, o 1962 — gavo bakalauro laipsnį iš kalbų.
Ji jau turėjo keletą koncertų lietuvių visuomenei ir buvo spaudos sutikta kaip kylantis naujas dainos talentas. (Daugiau žiūr. 6-7 p.).

In 1960 Miss Lilija Šukytė graduated in the piano class from the Royal Conservatory of Toronto. Next year she graduated in voice, and in 1962 she received her B. A., with honors, from the McMaster University in the field of foreign languages. She fluently uses French, German, Spanish, English, and, naturally, Lithuanian.
She was on the Dean's honor list while at the University. In the summer of 1961 she received the Whidden scholarship to study French in the Quebec province. While attending the Univ. of Montreal, she attended voice lessons in the studio of Bernard Diamant.
At the present Miss Šukytė is studying at the Toronto Conservatory. She also attends the opera school, where she takes lessons in drama and prepares operatic parts.

Last year she received the Lady Eaton scholarship. This year she won the professional trophy (Rose Bowl) at the 1964 Kiwanis Music Festival of Greater Toronto.
For Lithuanian audiences Miss Šukytė performed in New York, Chicago, Toronto,, Cleveland and has been asked to perform in Los Angeles in the fall.

Foto A. Juraitis

Back Cover - Paskutinis

Telesforo Valiaus medžio raižinys "Alyvų daržely".
Dailininkas Tel. Valius yra vienas originaliausių grafikų. Anksčiau piešęs juoda-balta, paskutiniu laiku sukūrė daug spalvotos grafikos. Yra padaręs daug puikių knygų viršelių piešinių. Gyvena ir dirba Kanadoje.

Wood carving by artist T. Vaius, Mount of Olives.
T. Valius is one of the most original artists in graphic arts among the Lithuanians who grew up in Independent Lithuania. His graphic work distinguishes itself in elegant lines. Later his tendency was toward abstract art. He changed from black graphic art to colored and also lithography.

Vaizdai iš Lietuvių Religinio Meno Parodos Chicagoje Šv. Kryžiaus parap. salėse š. m. kovo 7 — 15 d. Rengė Lietuvių Romos Katalikų Federacija; organizavo inž. Mikalojus Ivanauskas. (Daugiau žiūr. 14, 15 ir 25 psl.)
Lithuanian Religious Art Exhibition, March 7 to 15, 1964, Chicago, Ill.

Laiko knyga

Gyvename laikus, kuriuose krikščioniškos idėjos tapo tarsi visuotinai pripažintos. Argi krikščionio širdis neturi džiaugtis, kai viso pasaulio valstybių valdžios ir valdovai siekia taikos? Taikai išlaikyti įkurta viena tarptautinė organizacija, su besiformuojančia tarptautine karine pajėga. Plačiai sklinda vienybės idėja. Vietoje kovos prieš religiją skelbiama kova prieš skurdą ir neturtą. Su greita technologijos pažanga proporcingai lengvėja ir žmogaus gyvenimas, į gamybos procesą vis labiau ir labiau įkinkant mašiną. Žmogus vis daugiau turi laiko poilsiui, džiaugsmui ir maldai. Ir krikščionybė pripažįstama, kaip "vertingiausia religija žmonijos dorai palaikyti, socialiniams santykiams gerinti, taikai bei demokratijai įgyvendinti ir kultūrai kelti", sakant A. Maceinos žodžiais jo naujoje knygoje "Niekšybės paslaptis". Ar kovos triukšmo nutilimas reiškia kovos galą? Kol malūno sparnai sukasi, malūnininkas gali ir nusnausti, bet jis skubiai pabunda, kai ratų beldimas nutyla. Kas nors jau negerai. Taip nutilęs prieš Dievą nukreiptų ginklų žvangėjimas prižadino intelektualinį budrumą ir mūsų filosofo. O kartu ir svarstymus. Tų svarstymų išdavoje gimė Antano Maceinos gili laiko knyga, 1955 m. išleista vokiškai, o dabar išėjusi ir lietuviškai.

Visu gyvenimo pločiu materializmas užleidžia vietą spiritualizmui. Ir šių faktų akivaizdoje tarsi neįtikimu paradoksu nuskamba Antano Maceinos teigimas, kad "iš spiritualizmo krikščionybė patirs žymiai didesnių smūgių, negu ji patyrė iš materializmo" (130 p.). Taigi tiems "mūsų dienų faktams suprasti ir juose susiorientuoti" (285 p.) ir turime atidžiai įsigilinti į šios "Niekšybės paslapties" atidengimą.

Nors daugelio akys suklysta, tačiau aštrus teologo-filosofo žvilgsnis įžiūri, kad šių dienų skelbiamos vienybės idėjos yra be teisingumo, teisingumas — be laisvės, labdara — be "caritas", tikėjimas — be meilės, krikščionybė — be Kristaus, pamokslas nuo kalno — be Pamokslininko, Didysis Penktadienis — be Velykų Prisikėlimo. "Ne tas yra tikras ateistas, kuris su Dievu kovoja ir Jo šalininkus žudo... *Tikras ateistas yra tas, kuris nežino, ar Dievas yra ar ne.* Dievo pamiršimas, Juo nesidomėjimas, Jam abejingumas yra pats griežčiausias ir pats giliausias ateizmas. Jis tad ir turi apokalipsinės prasmės" (264). Indiferentizmas, savimeilė, faktiškumo įteisinimas — ryškieji antikristinės veiklos pažymiai. Antikristas, velnio valios vykdytojas istorijos konkretybėje, peržengia savo valdovo ribas: velnias tiki, antikristas—bedievis.

Maceinos veikalas iš esmės nagrinėja ištikimybės Kristui klausimą. Nors veikalas skirtas "nunuoginti antikristo apgaulei" ir "išvilkti aikštėn antikristo klastojimus", vykdomus istorinėje konkretybėje, tačiau autorius istorinių aktualijų tiesioginiai veik neinterpretuoja. Palieka platų lauką skaitytojo mąstymams. Ištikimybės Kristui klausimas savaime nukreipia dėmesį į Juozo Girniaus veikalą "Tauta ir tautinė ištikimybė" ir įdomiuose palyginimuose iššaukia naujų mąstymų eilę.

Juozas Kojelis

Svarbiausi ALR Katalikų Federacijos darbai

Pasikalbėjimas su naujuoju ALRK Federacijos pirmininku Kaziu Kleiva

Kazys Kleiva, Lietuvių Katalikų Federacijos pirmininkas Chicagoje.
Kazys Kleiva, chairman of Lithuanian Roman Catholic Federation of America.

LD žurnalo korespondentas, norėdamas skaitytojus plačiau suapžindinti su vienos iš didžiausių liet. organizacijų Amerikoje veikla ir uždaviniais, kreipėsi į ALRKF pirm. K. Kleivą.

— Kokio pobūdžio organizacija yra ALRK Federacija?

— ALRK Federacija yra pagrindinė visų JAV liet. katalikų organizacija. Ji apjungia visas katalikų organizacijas, parapijų ir vienuolijų, institucijas, brolijas, draugijas, spaudą. Tuo būdu **Federacija atstovauja visus ktalikus.**

Kad jūsų skaitytojams būtų aiškiau, kokie yra Federacijos tikslai ir kaip jie siekiami, štai pora ištraukų iš Federacijos konstitucijos, priimtos 1959 metų kongrese.

"ALRKF tikslas: a) ugdyti Amerikos lietuvių krikščioniškąjį susipratimą pagal šūkį "Visa atnaujinti Kristuje"; b) kelti solidarumo ir darnios veiklos dvasią tarp Amerikos lietuvių katalikų organizacijų, stiprinant katalikybės, tautybės ryšius, palaikant krikščioniškas lietuviškas tradicijas šeimoje, mokykloje ir visame gyvenime; c) rūpintis lietuvių katalikų veikla ir atstovavimu Amerikos lietuvių bendriniuose, Amerikos katalikų ir tarptautiniuose katalikų junginiuose...

ALRKF, savo tikslų siekdama, —

a) jungia lietuvių katalikų draugijas, brolijas, klubus, susivienijimus, sąjungas ir kitas katalikiškas organizacijas bei jų junginius;

b) derina, remia bei stiprina ALRKF priklausančių organizacijų veikimą;

c) organizuoja katalikiškosios akcijos vadų kursus, studijų dienas konferencijas, rekolekcijas;

d) organizuoja ir remia lietuvių katalikų kongresus, sporto bei dainų šventes, jaunimo stovyklas;

e) leidžia periodinius ir neperiodinius leidinius;

f) steigia ir remia lietuvių katalikų kultūros, meno, auklėjimo ir labdaros įstaigas..."

Skyrium iškeltina d ir f poskyrių veiklos žymūs faktai — Jaunimo stovykla Dainava ir Lietuvių Kultūros Institutas.

— Kokie santykiai su skyriais. Ar skyriai yra tik lėšų parapijos telkimo vienetai?

— Skyriai yra organizaciniai lokaliniai vienetai Federacijoje. Jie nėra vien lėšų telkimo Federacijai arba parapijai vienetai. Skyriai veikia parapijos, kolonijos, miesto ribose, bet jie yra tarpparapiniai, tarpmiestiniai vienetai. Jie bendradarbiauja ir talkina parapijai arba kolonijos lietuviams katalikams. Skyriai veikia, derina vietos katalikų veiklą ir atstovauja lietuvių katalikams.

Kokiais tikslais šauktas praėjusių metų platus ALRK Federacijos kongresas su eile paskaitų, kas tuo siekta ir kas laimėta?

— Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos kongresas, įvykęs 1963 m. lapkričio 29-30 ir gruodžio 1 dienomis Chicagoje, Ill., buvo naujai formuluojamų uždavinių, kitų organizacinių metodų ir platesnio katalikų reagavimo į gyvenamąjį momentą išdava. Kongresas dėlto ir sušvytėjo nauju veiklos akiračiu. Buvo siekta ir sustota ties trimis nagrinėjamais pagrindiniais uždaviniais. **Lietuvių tautos likimo klausimas yra** pagrindinis visai lietuvių išeivijai. Kova už Lietuvą ir už lietuvį sunkėja. Likimo problemas ir iš lietuviško taško nagrinėjo P. Maldeikis, gi iš amerikietiko taško — prof. J. Zvetina.

Katalikų Bažnyčios visuotino susirinkimo naujai perstatomi uždaviniai yra pagrindiniai visiems. Dr. A. Liulevičius ir žvelgė, **kokia yra kataliko atsakomybė už lietuvišką ir katalikišką veiklą.**

ALRK Federacijos ateities veiklos problemos, kurios yra pagrindinės katalikams veikėjams ir nariams, man teko pareiga nagrinėti. Konstatavome Federacijoj persilaužimo laikotarpį, kiek liečia žmones, veiklos uždavinius ir organizacinį susitvarkymą.

Kai kuriuos kongreso laimėjimus jau dabar galima pasverti. Visų pirma į kongreso planavimą ir darbus įsijungė visos katalikų organizacijos, įeinančios į Federaciją: ALRKF Chicagos apskritis, ALRK Moterų Sąjunga, Ateitininkai, Lietuvos Vyčiai, ALR Katalikų Susivienijimas, ALRK Vargonininkų Sąjunga ir eilė parapinių draugijų. Įsijungimas laiduoja solidarų bendradarbiavimą ateity. Antra, šalia atstovų kongrese dalyvavo katalikų veikėjai ir visuomenė. Šis dalyvavimas laiduoja katalikų uždavinių svarbumą ir jų supratimą. Visi katalikai, jų organizacijos, spauda gali ir turi dalyvauti Federacijos veikloje. Trečia — laimėta kongreso dalyvių aiškus pritarimas perplanuoti Federacijos veiklą, atsižvelgiant į naujus gyvenimo reikalavimus. Ketvirta — kongresas pasisakė už aktyvesnę Federacijos veiklą įvairiose gyvenimo srityse. Todėl ir religinio meno paroda buvo ta prasme surengta, kaip pozityvus kultūrinis įnašas. Tuo būdu nublunka visokia negatyvi veikla, kaip ir "recenzija", niekam naudos nedavusi.

— Kaip perplanuojama ALRKF veikla, ypač derinantis prie naujai formuluojamų Katalikų Bažnyčios uždavinių?

— Federacijos veiklos perplanavimas vyksta palaipsniui. Tas reikalauja laiko ir įsigilinimo. Jau yra perplanuoti organizaciniai skyrių ir apskričių sustiprinimo ir steigimo reikalai. Pradedamas organizuoti Katalikų Akcijos Fondas. Siekiama perplanuoti informacijos visuomenei ir jaunimo įsijungimo reikalai. Bus pradėta naujai organizuoti veiklos planavimo studijos, įtraukiant visą eilę katalikų veikėjų.

Pasauliečių apaštalavimas yra didelės svarbos uždavinys. Popiežius Pijus XII pasauliniam pasauliečių apaštalavimo kongrese Romoje 1957 m. pabrėžė: "Šiandien daugiau negu bet kada pasauliečiai turi bendradarbiauti visose apaštalavimo formose, specialiai persunkiant krikščionybės dvasia visą žmonių šeimą, socialinį, ekonominį ir politinį gyvenimą". Dabartinio Kat. Bažnyčios susirinkimo nutarimai apie pasauliečių apaštalavimą sudarys Federacijai pagrindinius veiklos uždavinius. Nutarimai dar dar nėra viešumai paskelbti, todėl tenka palaukti perplanavimo šioje srityje.

— Kokiu būdu Federacija apjungia visas katalikiškas organizacijas ir kiek ji jas koordinuoja?

— Visos didžiosios katalikų organizacijos, o taip pat ir parapinės priklauso Federacijai, moka nario mokesčius, siunčia savo atstovus į Federacijos kongresus, apskritis ir skyrius, dalyvauja Federacijos veikloje. Koordinavimas yra

---

Kazys Kleiva savo šeimos tarpe: Loreta Kleivaitė-Stakienė, Viktorija Kleivienė, K. Kleiva, Angela Kleivaitė-Dirkienė.
K. Kleiva with his wife and two daughters.

bendrinis, nes organizacijos turi savo specifinius tikslus ir vykdo savo uždavinius savistoviai. Federacijos perplanavime į koordinavimo darbus bus įjungiama ALRK Federacijos Taryba, kurios funkcijos yra ne tik svarbios, bet ir didelės. JAV liet. katalikų veikloje koordinacijos stoka labai jaučiama.

— Kiek ir kaip kreipiamas dėmesys į Lietuvos reikalų ir jos laisvės bylą?

— JAV lietuviai gerai daro pasiskirstydami darbo sritimis. Amerikos Lietuvių Taryba, sudaroma iš įvairių grupių ir remiama visų lietuvių, yra labiausiai kompetetinga vesti Lietuvos laisvės kovos bylą Amerikoje. VLIKas Lietuvos reikalą gina pasauliniu mastu. Kai yra reikalas, talkiname abiem veiksniam. Federacija duoda septynis atstovus į Amerikos Lietuvių Tarybą (ALTą). Nebūtų tikslu Federacijai laisvinimo akciją dublikuoti. ALTas išėjo sustiprėjęs, kai padarė pakeitimus, kuriuos Federacija rėmė.

Kur kiti veiksniai sunkiau gali prieiti, Federacija veda laisvinimo akciją. Pereitos valdybos kadencijoje JAV katalikų vyrų kongrese buv. Federacijos pirm. inž. A. Rudis pravedė rezoliuciją, smerkiančią Lietuvos Katalikų Bažnyčios persekiojimą ir remiančią lietuvių kovą už laisvę.

— Ar daug dėmesio kreipiama į lietuvybės išlaikymą problemą jaunuosiuose?

— Problema visada aktuali. Į ALRK Federaciją įeinančios organizacijos, Ateitininkų Federacija ir Lietuvos Vyčiai, pirmoj eilėj dirba su jaunimu, kad jis liktų katalikiškas ir lietuviškas. ALRK Federacijos jaunimo stovykla **Dainava** sudaro geras sąlygas jaunimui stiprėti lietuvybėje. Mūsų bendradarbiavimas su lietuviškomis vienuolijomis ir jų vedamomis mokyklomis sustiprina lietuviškąjį ugdymą moksleiviuose.

— Ar pastebite jaunuosiuose katalikuose tendencijas susilieti su indiferentiniu jaunimu, gyvenimo būdu, veiklos metodais?

— Reikia sutikti su faktu, kad dalis jaunųjų katalikų įsilieja į indiferentinio jaunimo tekmę. Tą tvirtinimą esu paėmęs iš pačių jaunų akademikų lūpų. Chicagoje jaunieji akademikai ieško priemonių, kaip susigrąžinti jaunuosius, kad jie veikdami gyvenimo aplinkumoj vėl sugrįžtų reikštis savo kilme ir asmenybe lietuviškoje veikloje. Iš kitos pusės turime pripažinti, kad katalikų organizacijos išugdo stiprius, veiklius individus, kurie moka suderinti pašaukimą, profesiją ir laisvę, kuri neturi išplėšti jaunuolio iš Dievo globos ir tėvų žemės meilės.

— Pastebėta laicistinių bei liberalinių grupių veikėjų kvietimas į kat. organizacijų veiklą su paskaitomis bei savo "kūryba" — ar tai yra centro tendencija "išeiti iš uždaro rato", ar tik atskirų asmenų taip suprastos tolerancijos bei modernaus "taikaus sambūvio" rodymas?

— Federacijoje tokių reiškinių nėra. Viena iš organizacijų, prikausančių Federacijai atskirais atsitikimais tą praktikuoja. Federacija laikosi sveikos linijos. Su laicistinėmis bei liberalnėmis grupėmis ir jų veikėjais katalikai bendradarbiauja Lietuvos laisvinimo akcijoje, lietuvybės išlaikymo darbe ir kitose bendrinėse srityse. Reikia skirti bendrą darbą nuo infiltracijos. O tai esti, kai organizacija turi savo pasaulėžiūrines arba ideologines studijas, kursus, suvažiavimus, stovyklas, — tuomet toks svetimųjų paskaitininkų kvietimas nėra suderinamas. Be ko kita, tuo atveju katalikai yra verčiami susilaikyti nuo savo ideologijos sprendimų, kad nepaliestų svečių arba jų įsitikinimų. Tą nesuderinamumą pripažįsta ne tik programos dalyvių, bet ir svečių kvietėjai.

— Kas sudaro dabartinę ALRKF vadovybę?

— Kongresas išrinko ALRK Federacijos valdybą šio sąstato: Dvasios vadas ir Katalikų Akcijos Fondo direktorius **prel. Ig. Albavičius,** pirmininkas **Kazys Kleiva** (1610 So. 48th Court Cicero, Ill. 60650), I vicepirm. ir informacija **kun. A. Stašys,** II vicepirm. ir ALRKF stovykla **dr. A. Damušis,** organiz. ryšių direkt. **inž. A. Rudis,** jaunimo direkt. **Vl. Šoliūnas,** sekretorius **J. Švedas** (1347 So. 48th Court, Cicero, Ill. 60650), rašt. **O. Ivinskaitė,** ižd. **Br. Polikaitis,** iždo globėjai **L. Šimutis ir dr. Vl. Šimaitis.**

Į amžinybę palydint...

Prof. Stp. Kolupailai eulogijos vietoje

"Mūsų bendra kalba — lietuvių."
S. Kolupaila (LD, 1955, spalio nr.)

Gal nė vienas laikotarpis po II-jo pasaulinio karo nebuvo toks nuostolingas lietuvių bendruomenei, kaip paskutinysis pusmetis. Anot poeto — Skamba ir žvanga, gaudžia varpai liūdną ir skaudų nešdami gandą: vėl paviliojo auką kapai... — Skaudžiausia, kad tos aukos — iš kūrybingųjų kultūros eilių.

Balandžio 9 d. South Bend, Ind., ligoninėje mirė 72 metų sulaukęs prof. Steponas Kolupaila. Pagal velionies valią palaidotas Chicagos Šv. Kazimiero kapinėse.

Beveik iki paskutiniųjų savo gyvenimo metų Stp. Kolupaila dirbo Notre Dame universitete, bene tik prieš metus išėjęs į pensiją. Be to, jis buvo nuolatinis Lietuvių Enciklopedijos bendradarbis, kartu kiekvieno jos naujo numerio uolus apžvalgininkas.

Savo hidrologijos ir hidrometrijos darbais pasižymėjęs nuo laikų Lietuvos universitete, jis su savo veikalais išėjo ir į platųjį mokslo pasaulį. Lietuvos visuomenėje Kolupaila buvo žinomas iš jo kelionių Nemunu ir kitomis mūsų upėmis ir iš gausių tų kelionių aprašymų.

Kilęs iš senos bajorų giminės, kurios ainiai jau nebekalbėjo lietuviškai, Steponas Kolupaila apsisprendė būti lietuviu ir, kaip jo bičiulis St. Dirmantas rašo, dar Maskvos laikotarpyje vedęs lietuvaitę, vėliau, 1921 m., anksčiau grįžusių kolegų prikalbėtas, metė pradėtą profesoriavimą Maskvoje, nemokėdamas lietuvių kalbos, vyko Dotnuvon, kur netrukus išmoko kalbą, susigyveno su lietuviškuoju jaunimu, jį pamilo. Pakiestas į Kauno technikos fakultetą, tuojau buvo išrinktas universiteto senato sekretorium, pakeltas ekstraordinariniu profesorium. Mokslo srityje ima barą po baro, rašo ir spausdina vadovėlius ir savo studijų duomenis. Siunčiamas į mokslininkų konferencijas užsienyje. 1936 metais aplanko JAV-bes ir didesnes lietuvių kolonijas. Taigi, šis vizitas Amerikoje buvo antras ir... paskutinis.

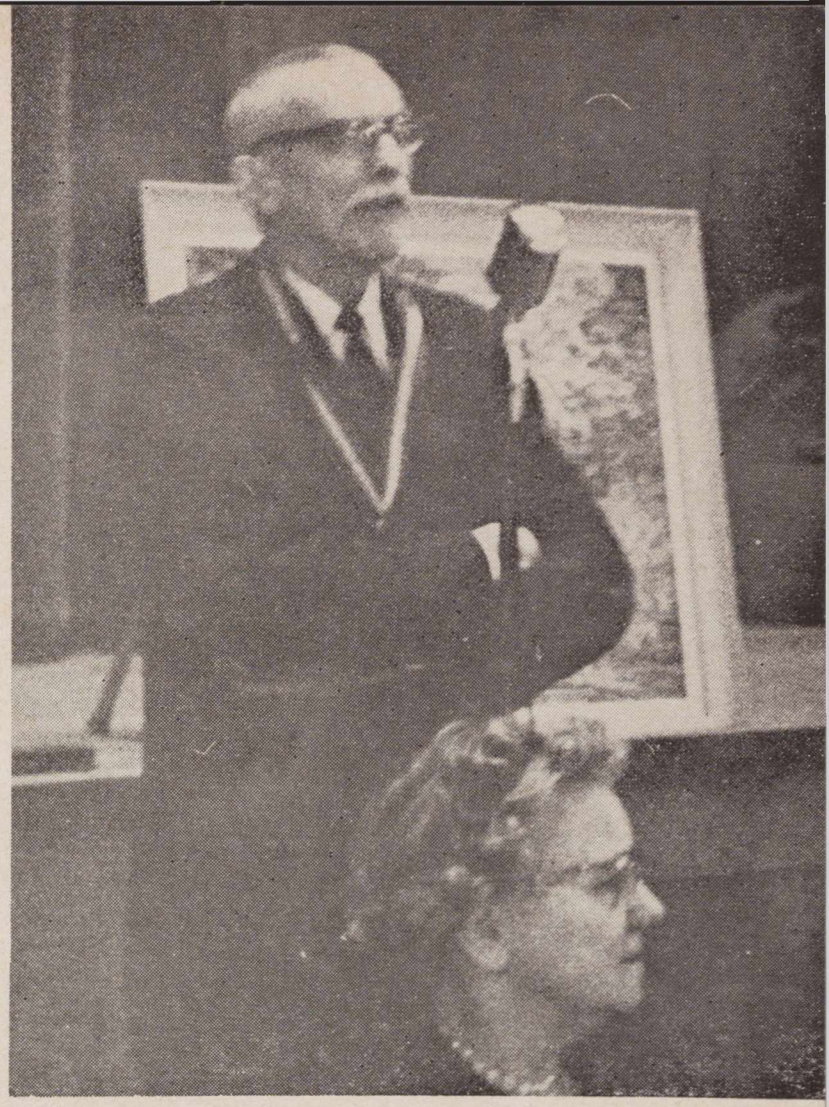

Prof. Steponas Kolupaila su žmona viename jam surengtame pagerbime Chicagoje.
Late Prof. S. Kolupaila and his wife.

Su dideliu bičiuliškumu ir meile jo nekrologą parašė minėtas Br. Dirmantas "Draugo" bal. 18 dienos šeštadieniniam kultūros priede.

Štai keletas tų bičiuliškų žodžių eulogijos vietoje. "Velionis buvo nepaprastai gabus, o drauge neišpasakytai darbštus. Laiko veltui neleido, nekortavo, nemedžiojo, nemeškeriojo. Prie vieno mokslinio darbo pavargęs, ėmėsi kito. Savo talentų žemėn neužkasė: naudojo mokslui, šeimai, kraštui, sau ir Lietuvai išgarsinti. Ypačiai pasiryžo moksliniai ištirti Lietuvos vandenis. Šiam darbui skirdavo net atostogų laiką... — ...suverbuodavo draugų būrelį ir su jais lengvomis baidarėmis skriedavo upėmis iš vieno ešero į kitą, rinkdamas atitinkamą mokslinę medžiagą. Pasižymėjo lietuviuose retu, o taip svarbiu, pamėgimu, įpročiu ir ryžtu, tiesiog aistra — rašyti ir spausdintis. Nuo mokslinių studijų, vadovėlių iki korespondencijų iš savo tolimų ir artimų kelionių. O buvo aistringas keliautojas. Teko kartu su juo dalyvauti ir daug keliauti Suomijoje dešimties Pabaltijo valstybių pirmosios geodezinės konferencijos Helsinkyje 1924 m. proga. Kelionėse daug fotografuodavo. Ypač vandenis. Jis pirmas Lietuvoje su įkraščiu praktikavo tada dar naujai išrastą spalvotos fotografijos meną. Ryškinimui nuotraukas tekdavo siųsti net Berlynan. Ir dabar dar tomis Lietuvos gamtos nuotraukomis puošė čionykštę lietuvių spaudą. Mokėjo plačiai paskelbti parašytą darbą ne tik lietuvių, bet ir rusų, vokiečių, prancūzų, o paskutiniu laiku anglų kalbomis. Net, sakėsi, japonų ir indų spaudoje šis tas iš jo raštų pasirodė."

...Būdamas kilnus tolerantas ir gana švelnaus būdo, visiem pasiruošęs padėti, nieko neatstūmęs, juo labiau nei moraliai, nei fiziniai neskriaudęs, velionis vis dėlto mokėdavo griežčiau pareikšti ir apginti savo nuomonę."

Paliko žmona Janina (Tomaševičiūt) ir dukterys: Evelina Masiokienė, A. Bulotienė ir Genė Kolupailaitė.

(žiūr. apie S. K. LD žurnalo 1955 m. spalio mėn. nr. mokslinio darbo 40 m. sukakties proga).

Lilija Šukytė pamokos metu su savo dainavimo mokytoja, buv. Metropolitan operos sol. Irene Jessne.
Miss Lilija Šukytė and her voice instructor, the former Metropolitan soloist Irene Jessner.

Jaunas dainos talentas

SOLISTĖ LILIJA ŠUKYTĖ

Lilijos Šukytės biografija dar neilga, bet jos dainos mokslo, meno ir laimėjimų kelias turtingas. Pianinu domėtis ji pradėjo nuo trejų savo amžiaus metų. Namuose netrūko lietuvikos spaudos, buvo prenumeruojama "Eglutė" ir mažoji Lilija susigyveno su lietuvišku pasauliu taip giliai, kad dabar, augdama ir bręsdamas kanadiškoje aplinkoje, ji savo siela jaučiasi lietuviškoje bendruomenėje. Kviečiama su koncertais ji jau dalyvavo keliose JAV lietuvių kolonijose ir susilaukė šilto priėmimo.

Lilijos Šukytės koncerto Chicagos Jaunimo Centre kovo 15 d. proga vienas muzikas taip rašė:

"Iš nedaugelio orbituojančių ir vis aikiau spindinčių mūsiškių dainos meno žvaigždžių yra isškirtinai pranaši jaunutė solistė Lilija Šukytė. Gamtos apdovanota neeiline balso medžiaga, žavinga sceniška išvaizda, ji, laiku supratusi savo profesinio pasiruošimo uždavinius, kietu užsispyrimu grindžia savo talentą visais reikiamais mokslais ir menais — ji jau laisvai kalba bent penkiomis kalbomis, iš kurių prancūzų ir vokiečių kabas baigė McMaster universitete bakalauro laipsniais... Ji studijavo Toronto Karališkoj konservatorijoj fortepioną ir baigė studijas 'Solo Performer' laipsniu... Kasmet paruošia po dvi pagrindines savo balsui operų roles, pridėdamas į repertuaro kraitę po keliolika naujų koncertinių meno dainų bei arijų. Šiuo keliu eidama ji gavo jau daug medalių už pasirodymus muzikos festivaliuose."

1960 metais Lilija baigė Royal Conservatory of Toronto pianino klasę su Solo Performer atžymėjimu. Sekančiais, 1961, metais tokiu pat laipsniu baigė dainavimo klasę, o 1962 m. baigė kalbų fakultetą McMaster Universitete, gaudama bakalauro laipsnį —Honour B. A.. Pagrindinės kalbos — prancūzų ir vokiečių, šalutinės — ispanų ir anglų. (Savaime aišku — puikiai kalba, skaito ir rašo lietuviškai).

Universitete buvo dekano garbės sąraše. 1961 m. vasarą gavo Whidden stipendiją pagilinti prancūzų kalbos studijas Quebec provincijoj. Gilindama kalbos žinias Montrealio universitete, lygiagrečiai ėmė dainavimo pamokas pas garsų pedagogą Bernard Diamant.

1962 metais Royal Society of Canada paskyrė Šukytei stipendiją muzikos studijoms Vokietijoje (tokių stipendijų Kanadai buvo tik keturios). Muzikos mokytojų patariama ji šią stipendiją atidėjo ir šiuo metu antrus metus studijuoja Toronto konservatorijoje, norėdama dainavimo studijas baigti "Artist Diploma Course". Muzikos fakultete jos pagrindinė dainavimo mokytoja yra buv. Metropoltan operos primadona Mme Irene Jessner. Taip pat lanko operos mokyklą, kur mokosi dramos ir rengia operų partijas.

Neužsidarydama tik studijų rate, Lilija Šukytė, kaip besirengianti gyveniman daininkė, jau dalyvavo muzikos festivaliuose, laimėdama aukso medalių ypatingai už operų arijų atlikimą. Pereitais metais ji gavo Lady Eaton stipendiją. Šiais metais laimėjo profesionalų trofėją (Rose Bowl) festivalio finaluose kaip geriausia festivalio solistė. Iš viso festivalyje dalyvavusių apie 20,000 įvairių muzikų, jos pažymys buvo aukščiausias visame festivaly (93).

Ta proga "Globe and Mail", 2.III. 64. rašė: "A 23-year-old lyric soprano and a 28-year-old tenor with talents which adjudicator Robert Irwin of London, England, said would do credit to a festival anywhere in the world were awarded top vocal

Lilija Šukytė universiteto baigimo proga, 1962 metais.
Miss Lilija Šukytė during her commencement in 1962.

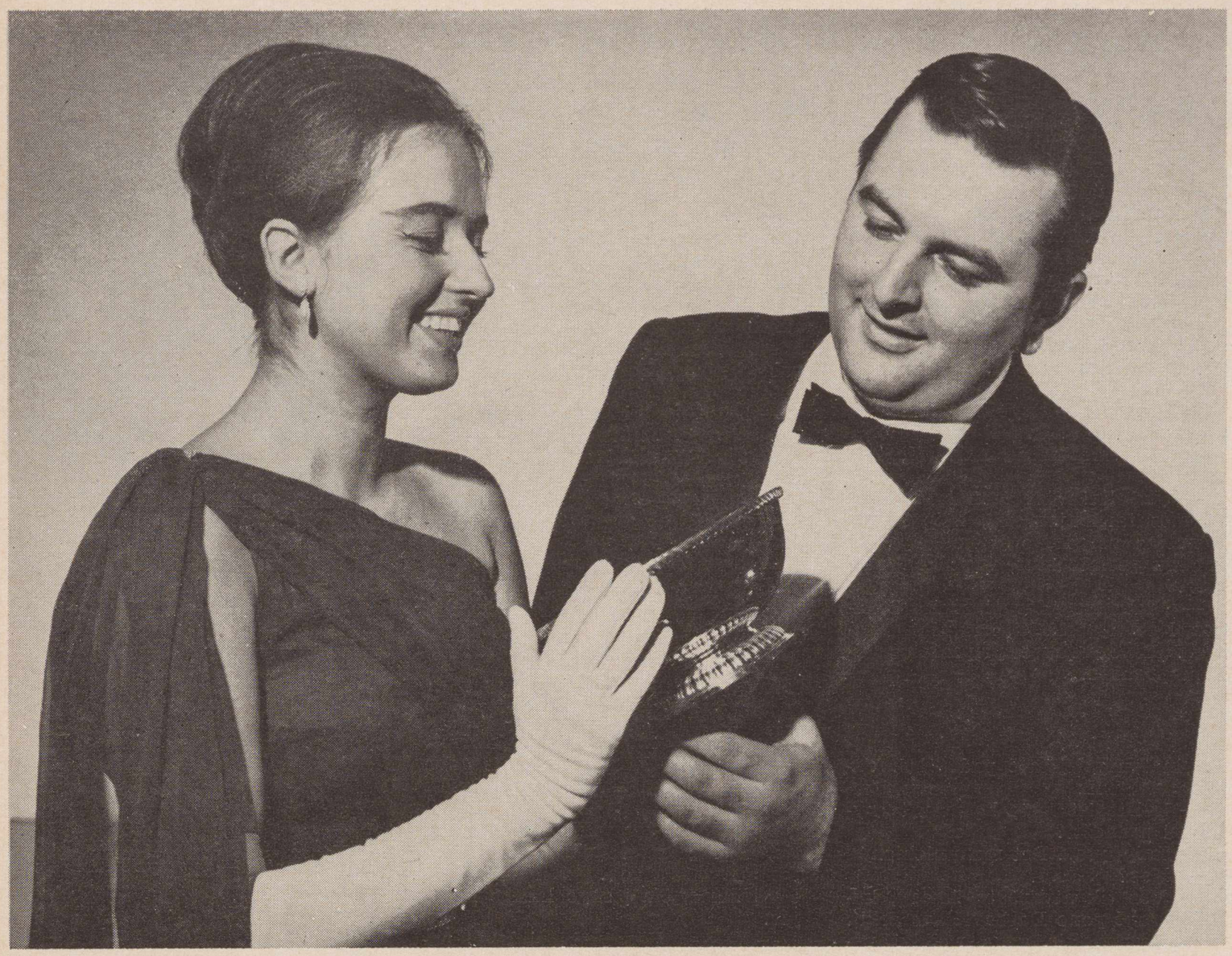

Solistė Lilija Šukytė po Massey Hall debiuto su laimėtu trofėju.
Šalia stovi tenoras J. Bonhomme, vyrų balsų laimėtojas.

Lilija Šukytė po koncerto Toronte.
Foto S. Dapkus

Miss Šukytė after a concert in Toronto, Canada.

solo honors at the 1964 Kiwanis Music Festival of Greater Toronto Saturday. Lilian Šukis, of Toronto, winner of the Senior Rose Bowl, performed with what Mr. Irwin described as the tremendous sweep of the eperetic heroine. It was, he decraired, the real thing."

Taip pat ji gavo stipendija ir buvo pakviesta debiutuoti Toronto garsioje Massey Hall.

Aptardamas "Stars of the Festival Concerts" Massey Hall įvykusį koncertą, kur dalyvavo 700 muzikų ir vokalistų, "Toronto Daily Star" tarp kitko rašė: "Among the highlights of the evening was the singing of the festival's two top vocal soloists, soprano Lilian Šukis and tenor Jean Bonhomme. Miss Šukis gave a dramatic, moving rendition of "Pace, Pace Mio Dio" from Verdi's La Forza del Destino". Matching the standard which won her the 1964 Festival's Senior Rose Bowl award to the top female vocalist." (6.III.64).

McMillan teatro atidarymo iškilmėse š. m. pirmą kovo savaitę vyko įvairūs koncertai, dėmesio centre buvo Benjamin Britten opera Albert Herring premjera Kanadoje. Operai dirigavo buv. Metropolitan operos dirigentas Ernesto Barbini, režisavo Werner Graf. Pagrindinę soprano ("Lady Billows") rolę sėkmingai atliko Lilija Šukytė.

Lilija Šukytė jau turėjo eilė koncertų ir lietuviškajai visuomenei. Ji tarp kitų vietų koncertavo — New Yorke, Chicagoje, Detroite, Toronte... gegužės 9 d. jos koncertas Clevelande. Rudenį kviečiamą į Los Angeles Bendruomenės šventę. (R.)

Operos 'Albert Herring' repeticijos metu. Lilija Šukytė sėdi vidury.

During a rehearsal of the opera "Albert Herring".

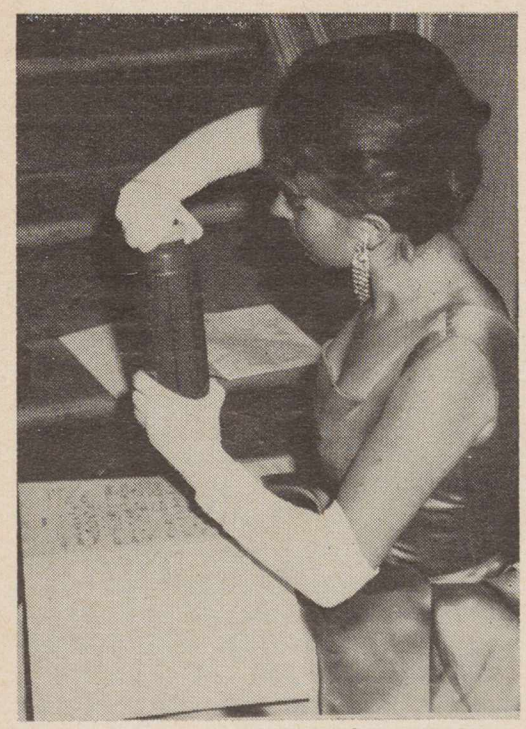

Vieno koncerto pertraukos metu.
During an intermission.
Foto S. Dapkus

JUOZAS ŠVAISTAS

HARMONIJA SU ANTIMONIJA

1.

Apskrities miestas. Didelis ir šlovingas. Viskas, kaip pridera tokiam miestui — viršininkai, vadai ir INTELIGENTŲ KLUBAS.

Dėl to klubo savotiškai prasidėjo viena diena Armonaičio, apskrities ir miesto policijos vado, gyvenime ir pareigose. Pirmiausia jau išvakarėse smarkiai prasilošė. Laužė, lamdė savo laimę iki šviesryčių. Prakeikęs "Deviatką", pasirinko "Akutę". Bet ir šitoji tik užpakalį jam rodė. Dar giliau klimpo skolon, užsikirtęs atsilošti.

Išvargęs, susmukęs, nervingas ir piktas vėlai atsigulė. Kad miegas suimtų, kad ne toks skaudus pralaimėjimas kankintų, dar užpylė porą gerokų stiklelių. Galva sunki, išputusi nukrito. Miegas ne miegas, bet smaugliškas slogas užgulė. Draikėsi ir šaipės juodos, raudonos dešimtakės ir prakeiktieji bartukai tarp dviejų tūzų.

Kai nubudo, laikrodis aiškiai rodė besibaigiančią dešimtą. Nelauktas įspūdis pritrenkė pareigingą valdininką. Pašoko ir skubiai ruošėsi įstaigon.

Šįkart įstaiga, daugiau negu bet kada, pasirodė jam biauriausias klanas. Toks klanas, kur nuo pat ryto ir vėl iki kito ryto tirštai srūva įvairių įvairiausios žmonių gyvenimo sutros, išmatos ir kiti biaurumai. Dažnai pasirodydavo, kad ir visas mūsų gyvenimas kažkoks šlykštybių marmalas, kur vien tik nusikaltimai ir žmogaus smukimas — smukimas iki paskutinio gyvuliškumo.

Toje klaikumoj, kaip audringoj jūroj jūrininkas nepraranda vilties išsigelbėti, taip ir Armonaitis nebuvo dar praradęs tikėjimo aukštesne dorine žmogaus prigimtimi. Visu savo ryžtu ir trijų dešimčių metų vyro energija stengėsi kovoti su kiekvienu gyvenimo iškrypimu. Ypačiai nepakentė arkliavagių, beprotiško girtavimo, gyvuliškų orgijų ir įsiutusio keršto. Visada įsitikinęs kalbėjo, kad tai mongoliški padariniai, atsimušę nuo Azijos erdvių ir užplūdę Lietuvą su rusų kolonistais.

Armonaitis ėjo įprasta kryptimi, seniai nutrintom gatvėm. Ėjo beveik kaip automatas. Niekur nesižvalgė ir niekuo nesidomėjo. Net visai abejingas buvo, ar čia dabar saulė šviečia, ar rūstūs debesys raičiojasi padangėj.

Juo arčiau įstaigos, juo labiau supo Armonaitį specifiška jos aplinkuma. Daugelio priežasčių sujauktoj nuotaikoj gyvai, garsiai, lyg čia pat tebesiginčytų, kartojosi nuolatinis dialogas su savo padėjėju Urniežium.

— Na kaip gi kitaip iš žuliko išgausi, jei gerokai neįkrėsi? Jau kvailių kvailiausias turėtų būti, kuris sugautas tuojau lept ir — prisipažįsta. Mūsų žmogus vogti, žudyti nebijo. Dievo, pragaro irgi nebijo. Bet mirti daugelis bijo, o kūno skausmų dar daugiau. Tai vienintelė priemonė, kuria galim pasinaudoti.

— Ne, aš griežtai priešingas, kad tai tiktų, kaip geriausias patentuotas būdas. Juk ta pati fizinė kančia gali priversti ir nekaltąjį prisiimti svetimą nusikaltimą. O jei tokių rastųsi bent keletas, kas tada?

— Vis tiek tokia pat garbė!

— Kaip tai? Nesuprantu?

—Man labai aišku. Smarkiau kankimsim kvosdamai, keiks, plieks mus spauda ir visi kabinetiniai žmonės. Švelniau pasielgsim — vagių, žmogžudžių daugės, o nukentėjusieji vėl dergs ir niekins. Susidaro kažkoks užburtas ratas.

— Reikia jį atburti!

—Kaip?

— Daugiau kantrybės ir psichologinės nuovokos. Svarbiausia sąžinė. Juk mes visuomenės nariai ir tarnas!

— Cha-cha! Visuomenė! Iš tikrųjų mes tarnaujam jai, kaip ištikimiausias vergas, o ji nekartą dar žemiau pastato mus, negu kokį plėšiką.

— Nieko nepadarysi, mano brangus. Neturi pamiršti, kad niekas savųjų tarpe nebuvo pripažintas didžiu pranašu.

2.

Kabinetan prisistatė padėjėjas. Vadas paklausė:

— Gal turi tamsta ką nors tarnybiškai pranešti?

— Taip, yra... Bet menkniekis.

— Kas?

— Vos tik atvarė tą žmogų, kursi pavogė pono Durbavičiaus arklį.

— Armonaitis gana ryškiai pabrėžė:

— Sakai, menkniekis? Klysti, žmogau. Argi nežinai, kas toks ponas Durbavičius? Juk jam policija tartum koks burtininkas ar magas. Įsigeidė ko nors — tuojau turi būti! Jei ne, tad po velnių visą įstaigą! Atsimeni, kaip jis vis giria buvusią caro policiją? Ir ne todėl giria, kad ji geriau už mus būtų dirbusi, bet dėl to, kad daugiau pagarbos ir pasitikėjimo turėjo rusams.

— Et! Man rodos, tik nusispiauti dėl tokio Durbavičiaus nuomonės!

— Ne, mano mielas, visų neapspiaudysim! O antra, tik savo rimtu ir sąžiningu darbu įsigysim žmonių pasitikėjimo ir tinkamo autoriteto.

Urniežius nusišypsojo sau vienas. Armonaitis paklausė:

— Tad kaip su tuo vagim? Ar jau ištirtas reikalas?

— Berods...

— Prašau paliepti, kad atvestų man!

Į kabinetą įstūmė policininkas vargingą žmogelį. Visa išvaizda aiškiai rodė, kad tai trobelninkas. Basom kojom, murzinais trinyčiais, drobiniai marškiniai, ant pečių nučiuręs rudo čerkeso švarkelis. Rankose gniaužė sulamdytą kepurę.

Vadas aštriai įbedė akis ir lyg įtaigodamas paklausė:

— Na,tėvai, pavogei nuo malūno pono Durbavičiaus arklį?

— Ai, ponuli... Čia jau tikrai pats Ponas Dievas baudžia dabar mane už svetimas nuodėmes...

Pykčiu ir nekantrumu pratrūko padėjėjas:

— Baudžia! Jį baudžia?! Dar ginsis šėtonas!

Šaltai ir rimtai pasiteiravo Armonaitis:

— Ar yra kokie daiktiniai įrodymai, ar tik spėliojimai?

— Kokie čia spėliojimai! Jau viskas taip aišku, kaip šitas kambarys.

— Na?

—Į jojo kelnes... Tik į jojo kelnes, ponas vade, prašau pasižiūrėti! Kaip jojo apsižergęs, taip ir likosi dar...

Urniežius sugnybo už šlaunies ir pasuko į priekį vienui vienas trinytėles.

— Na, iš kur čia, nekaltasis žmogau, bėri plaukai? Pasakyk?!

Žmogelis, tarytum scenoje aktorius, nujausdamas mirties aktą, bumpt ir išsitiesė. Jau kitaip nebemokėjo nei prašyti, nei maldauti. Kai kelklupstas kelis žingsnius pašliaužė ligi savo viešpaties krėslo, užpakaly savęs, kur stovėjo, paliko ant dažytų grindų ryškius, įspūdingus basų prakaituotų papadžių antspaudus.

— Tėve mano!.. Galiu žemę, kryžių pabučiuoti... Čia ne arklio — čia veršelio plaukai...

— Cha-cha-cha! — nusikvatojo Urniežius: — Juk tu net peršelio neturi, tad iš kur galėjai veršelį pasipiauti?

— Mano Dieve... Juk aš niekad nesakiau, kad savo pioviau. Tamošienė, mano kaimynė, buvo prašiusi padėti.

Urniežius vėl užvožė:

— Gerai... O kame tą visą naktį ligi pat ryto išbuvai? Kodėl namie nenakvojai?

— Ponuli, čia jau tikrai kaltas... Prisipažįstu. Mano prietelius gavo palučką... Taigi užtrukom pas Irška mieste...

— Stok! — riktelėjo Armonaitis.

Žmogelis krūptelėjo, sunkiai atsiduso ir porą kartų žvilgterėjo — čia į duris, čia į savo likimo lėmėjus.

— O kas Užupio kirvį buvo pavogęs? Įrgi ne tu?

— Kokia čia vagystė, ponuli. Man greit reikėjo, o anų nieko nepamačiau tuokart... Vis tiek juk būčiau grąžinęs...

— Gerai...— rezoliucijos tonu nusprendė vadas ir reikšmingai pasižiūrėjo į savo padėjėją:

— Ar jau tyrėt?

— Taip!

— Kaip reikiant?

— Tai jau pakankamai...

— Sakai, kad buvo beprisipažįstąs?

— Taip!

— Na?!

Armonaitis ne tik akis subedė, bet tarytum visas užgulė šį žmogų ir nirštingai nusitvėrė už gerklės. Suspurdėjo žmogelis, šaltą prakaitą nubraukdamas švarkelio rankove.

— Ne... Nebuvau prisipažinęs! Tik... kai jau labai skaudėjo.. sakiau, kad pasakysiu...

— Et! Niekšai, šliužapalaikiai!

Armonaitis trinktelėjo į stalą ir grindies tiesumu nukaukšėjo ligi kitos sienos. Bematant giliai, giliai ir skaudžiai perskrodė jį mintis: "Argi jau visas mano gyvenimas tik šitokiomis šlykštybėmis bus sotinamas?"

Pasisukęs vėl sustojo ties elgetišku kvočiamojo pavidalu. Ilgai į jį žiūrėjo, tarytum savo pasibiaurėjimą ir neapykantą išgyvendamas. Žmogelis dar daugiau sulinko. Atlapa įdubusi krūtinė ir gyvaplaukiais apšepęs kaklas dar ryškiau išsikišo. Pamėlynavęs liesas kūnas protarpiais smulkiai drebėjo.

—Juk tai glemėsiai, marmalas! — balsu galvojo ir trinksėjo Armonaitis: — Kam dar tokie žmonės į pasaulį leidžiami? Vagia — pavogti nemoka. Dėl menkniekių patenka — praskysta, šliaužioja, laižosi. Nei drąsos, nei vyriškos atsakomybės dėl savo poelgių! Tuojau suzmenka ir — "pasigailėk, ponuli... pasigailėk dėl Dievo malonės..." Atsėdėjęs porą mėnesių, vėl teršia pasaulį.

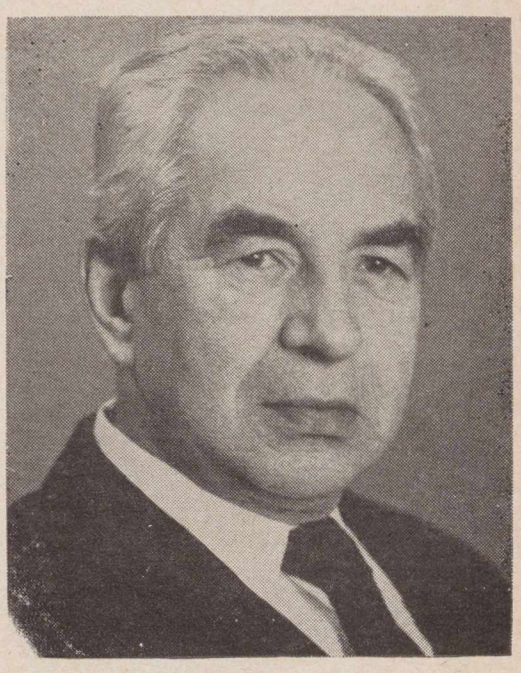

JUOZAS ŠVAISTAS

Vėl idiotiškai seilėja policininko skvernus.

— Iš tikro polipų veislė! — pritarė Urniežius.

— Suprantu aš, pavyzdžiui, kokį nors aferistą, profesionalą vagį, bet artistą!

— Čia jau daug įdomiau ir labai karšta esti, — patrynė rankas ir padėjėjas.

— Na, gerai... Pasakyk man Tamsta, kaip pasielgtum, jei čia sugriebčiau patį Zelimchaną, Užkaukazės banditą, arba iš buvusių mūsiškių — kaip Pacukas, Blinda?

— Aš... Ką aš padaryčiau?..

Padėjėjas tartum krūptelėjo, tartum nustebo dėl tokių rekordinių savo vado šuolių. Gaudė tik valandėles ir tinkamą savo principalo nuotaikai žodį. Netrukus vienu ypu iššovė ir išplėtė akis. Dabar jau vienas galas — pataikė, arba ne.

— Tuojau geležiniais surakinčiau, o paskui... paskui išbučiuočiau...

— Taip! Tiktai taip! — Armonaitis paukšterėjo visu plaštaku per petį: — Bravo, Urniežiau! Teisingai: suimti, išbučiuoti ir — pakarti! Vėliau dainon ar pasakon įdėti. Bet jau gražion, šiurpulingon pasakon, kurios, kaip nuodėmingos moters meilės, ir trokšti ir bijaisi...

Kažkur savo svajonėmis būtų nuklydęs Armonaitis. Tik grįžt — vėl tas pats kasdieninis piktšašis, tas vagilius, kuris rodos tyčia vien tik tam ir atsiradęs, kad nuodytų jaunystės vidudienius.

Nebeišturėjo. Džakt išmetė kairiąją koją priekin. Tuo pat momentu norėjo dešiniąja ranka įsispirti į šoną. Ranka paslydo ir nerviškai sugriebė pistoleto rankeną.

— Na, vagiliau, arba žegnokis, arba tučtuojau prisipažink!

Žmogelis, kaip hipnotizuojamas, ne žodžius, bet dešiniosios rankos judesį tesugriebė ir — žiopterėjo:

— Pavogiau...

— Baigta! Tuojau surašyti protokolą ir perduoti teisėjui!

3.

Armonaitis pasiliko vienas. Nuotaika biauriausia. Pagalvojo: "Nors ir pašauk, kad atneštų bent pusbonkį degtinės ir tikrą žydišką silkę." Priėjo prie lango. Tuščia, nyku užgriozdintam kieme. Jokios atrakcijos, nei lengvesnio išsiblaškymo. Staiga girdi už kabineto durų:

— Na, kur dabar grūdies? Sakiau,

kad palauktum! Kai bus eilė, tada ir prieisi.

Smarkiai kovojo ir šaukė diktasai bendrosios raštinės budėtojas. Veržlusis pilietis nesiliovė.

— Gera jums čia laukti, o kas kenčia, tam nesaldu! Man reikia tučtuojau patį vadą pamatyti...

Išnervintas, nekantrus Armonaitis skubiai priėjo ir atidarė duris. Prieš jį stovėjo apyjaunis, pajėgus vyras su ruda barzdele.

— Ko nori?

— Tinkamos bausmės ir pagarbos!

— Pamišėlis ar idiotas koks! — perskrodė akimis.

Vyras žemai, ligi pusiau nusilenkė ir artistiškai subalansavo skrybėle, lyg darydamas prieš save sieksninį kryžių.

— Labai atsiprašau... Nei pamišėlis, nei idiotas, bet vagis. O tasai žmogus, Manulis, nekaltas... Visiškai nekaltas. Aš nesu dar toks niekšas, kad kitas už mane kentėtų. Vis tik išgirdau, kad norit aną žmogelį, neiškenčiau — sąžinė prabilo.

— Še tau, boba, Devintinės! Tik ras jovalas!

Armonaitis linktelėjo galva, kad įeitų į kabinetą.

— Kaip matau, jūs netikit, kad pono Durbavičiaus arklys man kliuvo. Galėtumėt pašaukti policininką nr 17 ir pareikalauti pakinktų.

Armonaitis vis dar tebesijautė kaip transe. Bet automatiškai paspaudė signalinį skambutį. Sudaužė kulnimis stambusis budėtojas ir sustingo, kaip Sodomos druskos stulpas.

— Pašauk man policininką Keršį!

— Klausau, tamsta vade!

Neužtruko Keršys pasirodyti.

— Turi pakinktus?

— Turiu.

— Kodėl iki šiol niekam nepranešei, drambly?

— Visai neseniai ištraukiau...

— Iš kur?

— Iš upelio patiltės, kur akmenų krūva...

— Kaip gi ten patekai?

— Nagi šitas Serapinas...

— Atsiprašau... Ne Serapinas, bet Jermak Timofėjievič Serafimov, — vikriai su tam tikra pasauliečio žmogaus maniera pataisė keistuolis.

— Taigi, tas pats pasišaukė mane ir parodė...

—Velniai žin!

Klausinėjo Armonaitis ir vis nesitikėjo dar, kad tai realybė. Atidžiai peržvelgė braviruojantį subjektą ir paklausė:

— Gal tamsta kleptomanas koks ar šiaip nerviškų iškrypimų auka? Kaip gi tat atsitiko?

— Kaip atsitiko?.. Gali būti labai paprastai ir vienkart tragiškos aplinkybės... Pirmiausia tėvynė, o paskum moteris...

Trūktelėjo Armonaičio antakiai ir kažkur pasąmonėj aštriai dilgsėjo — tik ne pirmasis, o paskutinis žodis. Kvočiamasis veikiai pastebėjo nukrypusį vado dėmesį ir kažką besivaikantį.

— Gal visa tai nebereikalinga jau?

— Kaip tat? Turiu žinoti!

— Išbėgęs nuo vokiečių, per pirjį karą, neblogai gyvenau Kaukaze. Žinai tamsta, šitam demoniškų moterų ir mirties nuotykių krašte. Tačiau, kai atsidarė Lietuvos siena, kai ėmė grįžti bėgliai, tarytum tie mūsų pavasario paukščiai, — nebetekau ramumo. Tuomet tik supratau, kas tai yra gimtoji šalis. Ir supratau ne geografiškai, ne politiškai, bet psichologiškai. Tik psichologiškai. Aš pajutau, kad tik tasai kratas suformavo mano sielą. Ir ji ilgisi ir taip giliai betarpiškai myli tą šalį, kaip mes sužavėjusią mus moterį...

— O apie kokią moterį tamsta anksčiau kalbėjai? Apie tokią pat svajojamą?

— Ne. Apie tikrą — tai mano žmona...

— Vedęs?

— Pora metų atgal..

— Hmm... Juk tamsta r u s a s! — staiga šūktelėjo vadas. Net jam pačiam keista pasidarė, kad iki šiol nepastebėjo to dalyko. Serafimovas jautriai suprato tikrąją vado neapykantą. Skubiai ėmė teisintis:

— Taip, tikras rusas... Nors aš ir starovieras, bet ne iš šitų burliokų. Mes, galima sakyti, aristokratai. Mano tėvas garsėjo Lietuvoj, kaip didžiausias rangovas. Daugelio dvarų ūkio triobesiai jo statyti... Nuomojom pono Zarembos dvarą, turėjom garinį malūną... Pargrįšęs nieko neberadau — nei trobesių, nei vietos... Dirbti aš moku ir galiu, bet niekur darbo negaunu. Buvau ir pas apskrities viršininką, ir pas darbo inspektorių — ir visiškai likau be maisto. Man niekai: gal pakentėčiau, bet žmona. Ji tokia jautri, egzotiška — tikra mimoza... Man čia tėvynė, manau sau, o jai kas — visiškai svetima. Juk aš ją be galo myliu, juk iš tolimojo Kaukazo atsivežiau čion. Ji tikra kazokė iš čerkėsų...

Armonaitis pyko ir jaudinosi. Kodėl — nemokėtų smulkiai paaiškinti. Tik jautė, kad trošku ir sunkumas prislėgė krūtinę. Vėl energingai pradėjo žingsniuoti po kabinetą. Serafimovas irgi jau seniai buvo pastebėjęs neramųjį vado žvilgį ir judesį. Jis skubėjo išsikalbėti. Jis kaip vejamas, šokinėjo per savo gyvenimo kalvas, pralenkdamas slėnis. Vis jam rodėsi, kad tai, ką pasakoja be galo čia reikalinga ir net būtina, tarytum brangios relikvijos.

Armonaitį, kai tik susivokė, kad čia rusas ir kai jo sąmonėj ryškiausiai atgijo ano žmogelio basų drebančių kojų antspaudai grindyse, bematant suėmė toks įžulumas, jog buvo benorįs suknežinti ne rusą, ne šitą Serafimovą, bet pačią psichologiją ir logiką, kurios daro tik antimoniją ir kažkokį jovalą. Gal čia ir nuovargis jau reiškėsi, ir nemiegota naktis savo teisių reikalavo. Labai apsidžiaugė, kai pasirodė padėjėjas.

— Pone Urniežiau, prašau tuojau sutvarkyti šitą tipą, o Manulį paleisti! Štai kur tikrasis arkliavagis!

Padėjėjas, kaip į žandą trenktas, tik išsižiojo ir išplėtė akis.

— Vadinasi, Manulis nekaltas...

— Žinoma, kad nekaltas! — dar pikčiau suriko vadas.

Serafimovas pasijuto įžeistas.

— Kaip? Mane į kalėjimą?

— O kur gi tams-ta ma-nai? — kiekvieną skiemenį akcentuodamas ištarė vadas. — Velniai žin! Irgi tipas! Dėl jo nekaltas žmogus veltui prikentėjo, tiek laiko su savo antimonijom mane išteliuskavo ir paleisk?! Šitoks aristokratas! Didelis čia daiktas, kad jo žmona kazokė, ir dar iš čerkėsų. Nors tegu iš pačių žvaigždžių ji būtų — vis tiek vagystė!

— Bet aš... Juk aš visada galėsiu pasirodyti, kai teismas pašauks...

— Nors tamsta gal ir labai garbingas vagis, bet, deja, jokių ypatingų instrukcijų šiuo ekstra reikalu neturiu dar!

Danguolė Sadūnaitė Sealey

VIENIŠASIS

I.

Aš išnuomosiu namą
geroje gatvėje.

Aš išnuomosiu namą
geroje gatvėje. —
Laidą
geidžiantį
iškelsiu
į Tave.

Aš atsiduosiu Tau
paprastai. —

Kaip medis
atsiduoda lapui.

Kaip žemė žolei.

II.

Viešpatie,
mano namas
skurdus.
Sienos iš molio
plūktos.
Ir laidas,
kurį į Tave
iškėliau,
syruojąs
aukštyn
ir žemyn. —

Ir visas
mano gyvenimas
Tavęsp
atsišliejęs
yra graudus ir pilkas —
it akmens dejonė
tylai.

TOBULĖJANT

Tavęs žiūrėjimui
noriu, Dieve.

I.

Tavęs žiūrėjimui
noriu, Dieve.

Ir galvoje.

II.

Sėkla
į medį
iškyla.

Lapoja. —
Atveda vaisių.
(O Tavęs noriu valgymui.)

— — — — — —

Išstumki saulę ir žemę.

Į VANDENIS

1.

"Einam", sako Mirtis.
"Einam, einam!
Sugrįžtant nemetas tausotis!"

Plaukai linguoja.

Žviluoja
Žvynai pasroviui.

2.

"Pakilo vanduo. —
Lengviau bus išplaukti.
Su vandenimis išplaukti."

— — — — — — —

Baisus
Šaltas vanduo —
Slepia
Šiltąją Gelmę.

ATOSTOGOS

1.

Nekantriai laukiu atostogų.
Atsakau pieną.
Laikraštį, kurį teskaikau
Sekmadieniais.
Išvažiuoju. —

Labai mažai su savim tepasiimu.
Stalą,
Patogų krėsą,
Kuriuos įsitaisau verandoje —
Ir knygą.
Kasmet tą pačią
Eilėraščių knygą.

Nuo pirmo šviesos kritimo
Visa esu dėmesys
Žolei. —
Vabzdžiams, kurie vaikšto
Ant mano kojų,
Ir saulei —
Saulei
Ugnies apskritime.

2.

Nekantriai laukiu atostogų.
Atsakau pieną.
Laikraštį, kurį teskaitau
Sekmadieniais ————————

Metai po metų,
Diena iš dienos
Visa esu dėmesys
Tau žolėje. —
Vabzdžiuose, kurie vaikšto
Ant mano kojų.
Saulėj —
Ugnies apskritime.

3.

Nekantriai laukiu atostogų.
Susidūrimai su Tavimi
Krėslo ir stalo
Trumpuose šešėliuose
Trina mane ir dildo,
Kol pamažu —
(Čia turiu šoktelėti
Iš aštraus džiaugsmo)
Virstu į mažą dulkių gauburėlį.
Ir tada —
Tampi man artimesnis už ranką.

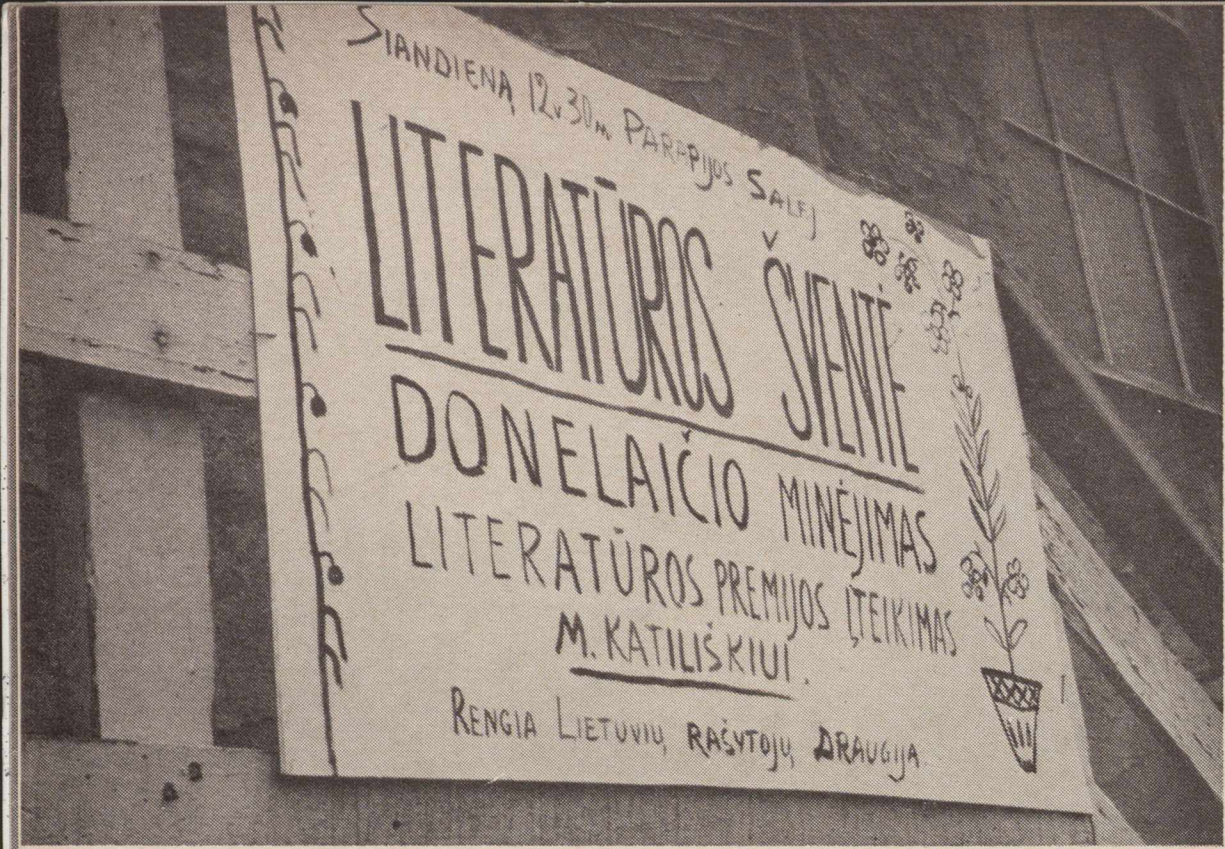

Plakatas. Foto Alg. Gustaitis

Momentas iš LRD premijos įteikimo šventės. Žodį taria laureatas Marius Katiliškis. Sėdi (iš kairės): LRD pirm. Bern. Brazdžionis, mecenatai — dr. J. Jurgilas, A. Skirius, dr. J. Jurkūnas (atstovavęs Bendruomenės L. A. Apylinkę); nuotraukoje nėra A. Markevičiaus. Foto L. Kančauskas

"TAUTA NENUMIRŠTA PER VALANDĄ..."

Mariaus Katiliškio, LRD-jos 1963 m. literatūros premijos laureato žodis premijos įteikimo šventėje Los Angeles mieste 1964 m. balandžio 5 d.

Ne visai paprasta ir kasdieniška, malonūs susirinkusieji, prabilti nors keliolika žodžių, kaip nebuvo lengva pasibausti kelionėn, idant stojus Jūsų akivaizdon. Sėsliam, gerokai pavargusiam Vidurinių Vakarų gyventojui, ryžtis sukarti tokį kelią, nevisai paprasta ir nieko nereiškianti išdaiga. Net be mažiausio romantinio polėkio, be jokios nuovokos, kas prasideda už, kad ir puošnios rezidencijos lango atveriamo žvilgsnio, net totališkai suskurdusiam industrijos ir nesibaigiančio apsipirkinėjimo vergui, Laukiniai Vakarai — Auksiniai Vakarai, vistiek kažinkas daugiau, negu televizijos teikiami smagumai, žaidimams ir pasilinksminimams patogiai įrengtame rūsyje. Man jie visad buvo ir pasiliko nuplieksti spalvingų vaizdų pyne iš vaikystėje regėto filmo "Audra ties Eldorado". Jau seniai jie buvo tapę svajone, neišvystama,kaip ir daugelis kitų, ir todėl, su tam tikru kartumu palaidota, guodžiantis, kad vistiek visur nesuspėsi ir visur nepribūsi, ir visad atsiras ko nors naujo ir verto pamatyti. Ir šimtui metų, ir intensyviam jų išnaudojimui, gal perdidelis būtų apkrovimas.

Todėl apgailestauju, kad negalėjau pasileisti kaip pereitojo šimtmečio keturiosdešimt aštuntųjų metų šiurpaus gando paveiktas vagabunda ir desperatas į Sacramento upės slėnį. Laivu aplink Ugninę Žemę, kuris įgulos plikai apleistas tūnojo San Francisco įlankoje iki supuvo, arba kalnais, dykumomis ir prerijomis. Didžiai gaila, kad nebuvau iššauktas knygos, kuri turėtų būti tikrai verta tokiai vietai ir tokiam laikui, knygos, kurią turėjau parašyti, kuriai rengiausi jau eilę metų ir prie kurios nepriėjau, tartum tebebūčiau jaunuolis ir viskas tebesiskleistų prieš akis. Tačiau jaunikaičiai labai retai teparašo ką nors gero, vis vildamiesi tą atlikti vėliau, negirdomis praleisdami savo šauniausius metus ir tepajusdami, kad jau senatvė krapena per slenkstį priemenėn. Taip, kaip man, kaip daugeliui atsitiko. Kaip atsitiks visiems, neįspėjusiems labai nesudėtingos mįslės: — kad gyvenama tik karta. Ir, jeigu gyventi, tai gyventi įspūdingai.

Todėl ir tegalėjau atvykti tik su tuom, kas susikrovė nejučiomis ir pakely.

Tų, tariamųjų, lobių vertės mes ir negalėtume tinkamai apspręsti, teturėdami labai ribotą išeities tašką. Rinktis iš to, ką turime ir pajėgiame, arba pasakyti, kad šaukštai po pietų ir galime eiti pogulio? Vienaip būtų per žiauru, antraip — neatsakinga. Daugelis galvojame, kad dar peranksti snūduriavimui ir nepabudimui, kol visomis dumplėmis orą traukiame ir visos galūnės savo vietose. Bet kaip? Ar mes pakankamai atsakingi spręsti, kad patsai darbas, pati veikla jau savaime pateisinimas — užpildymas tuštumos bet kaip? Ar turime ją pakrauti kuo nors vertu: išliekančiu ir pateisinančiu mūsų buvimą čia?

Tai lyg ir makabriškas žaidimas suprantant, jog mes žinome, kad mūsų paliktame krašte paneigta bet kokia laisvė. Ir mes, būdami šiapus užtvarų, galime viską daryti nesivaržydami. Ir tą mes tarytumei darome, tik pasiguosdami, kad neturime užnugario, reiškia, tautos, ir pasipūsdami dažnai, kad ir be jos, be tautos ir krašto sugebame labai daug padaryti. Mes, be abejonės, čia galėtume daug ir gerų darbų nuveikti, jeigu būtume pajėgūs, jeigu tikėtume saldžių lakštingalų čiulbėjimu, kad visas kultūrinis elitas, imant kad ir rašytojus, kurių septyniosdešimt penki procentai, protestuodami prieš terorą ir neteisybę, pasitraukė. Bet užmirštama, kad rašytojai metai iš metų pasensta ir suvaikėja, kaip ir visi vargo žmonės, ir išmiršta. Mėnesiais ir net savaitėmis. Elito skalė katastrofiškai krinta mūsų nenaudai, kadangi prieauglio kaip ir nesimato.

Tačiau gi krašte šimtai jaunimo kasmet įsijungia. Jeigu šiandien jie negali, tai kada nors vistiek galės ir pasisakys. Tam jie juk ir gimę ten, ten augę ir subrendę. Nesinori manyti, kad jiems mažiau rūpėtų tai, kas

LIET. RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS pirm. Bernardas Brazdžionis dėkoja ir įteikia literatūros mecenato raštą

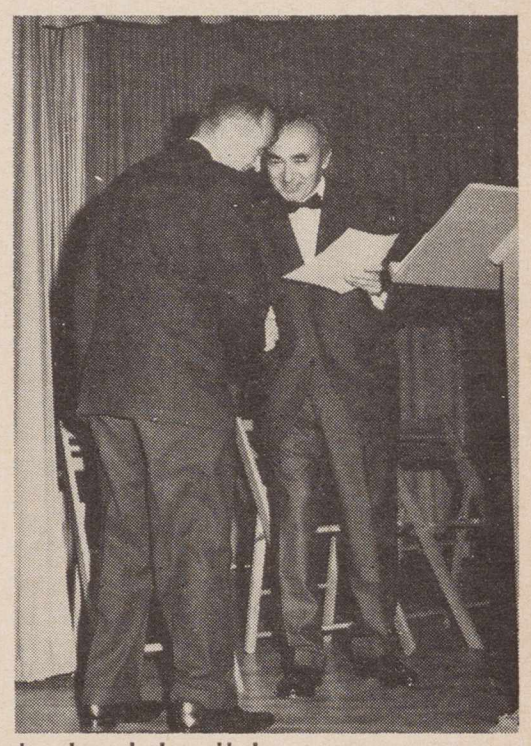

dr. Jonui Jurgilui,

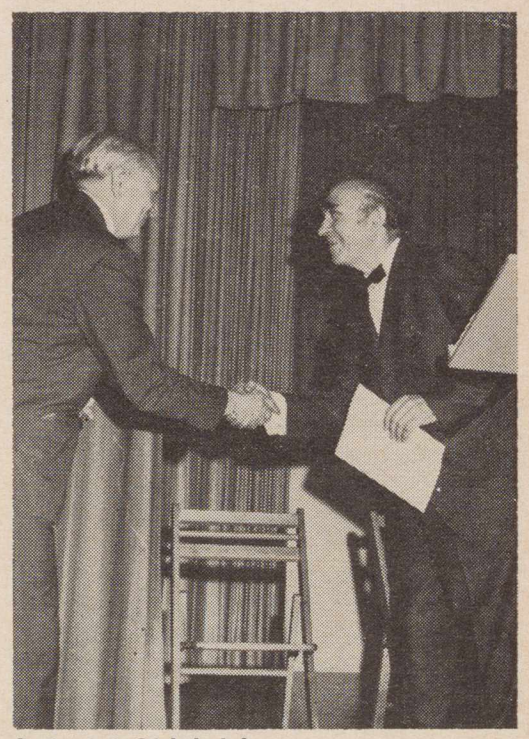

Antanui Skiriui ir

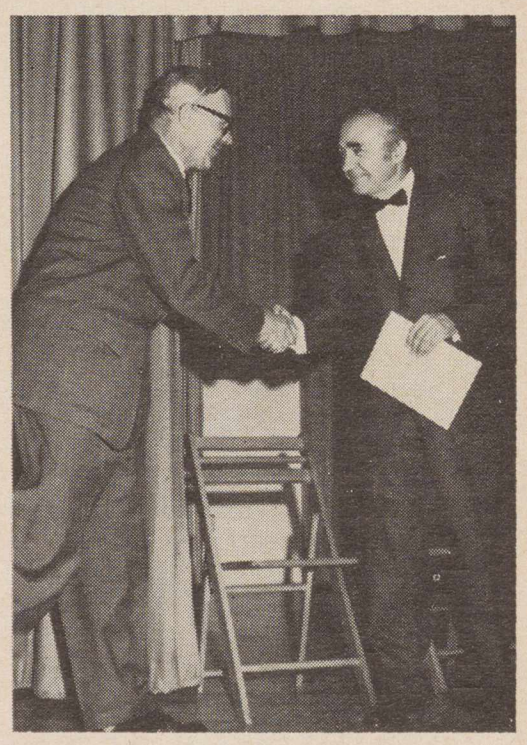

Los Angeles Bendruomenės Apylinkei (priima dr. J. Jurkūnas, švietimo ir kultūros reikalų vedėjas).

Chairman of the Lith. Writer's Association Bern. Brazdžionis presents addresses to sponsors of the Writers Association's prize.

Publika Literatūros šventėje Los Angeles mieste, šv. Kazimiero par. salėj.

prabilti pilna burna, tai prabilkimums rūpi, kartais gal ir perpatogiai sėdintiems.

Jeigu negali lietuviškas jaunimas savo krašte, savo namuose me mes. Mes, berods, tą ir darome. Tik dažnai susibarame tarpusavy, sumaišydami svarbą ir sampratą.

Mūsų krašte kada nors prabils žmogus rūsčiu ir griausmingu žodžiu. Man vaidenasi, kad jo kultūrinis veidas bus išryškintas tik ateityje. Noriu tuom tikėti. Gal kad numirti būtų lengviau? Numirti visada atsiras valandžiukė, o tauta nenumiršta per valandą. Nes jeigu ji gyveno ir putojosi kaip karalių, kaip Mindaugo šventojo valstybė, atrėmusi mongolų antplūdį Europon, ji turi gyventi ir kaip kultūrinė, su savo literatūra ir pilnu įnašu bendron žmonijos klėtin.

Gal mes neturėtume vargintis perdėtai kuklindamiesi savo šiokia tokia veikla. Kiekvienu atveju tai bus grūdų sauja ištuštėjusiame aruode. Jeigu mums ir nepavyko sukurti šedevrų, kaip ir daugeliui nepavyksta sukurti, tai vistiek bus padaryta nemažai. Ir atlikta šimtatūkstantinės tautos dalelės, atplyšusios nuo kamieno ir bebaigiančios pasimesti globalinėse periferijose, nuo Vasario 16 gimnazijos iki Sidney. Kaip manytum, bet tai vienintelis atvejis ne tik lietuvių, bet ir bendrai išeivijoje, kad smulki tautos atplaiša sugebėtų savo tautai duoti daugiau, negu pasilikusieji namie. Kalbant konkrečiai apie rašytojus – lietuviškų knygų autorius Lietuvoje. Jų tik tiražai dideli, bet knygų kiekiu ir kokybe negali lygintis su mumis. Koks nesmagus aptarimas, griebiantis palyginimo! Ir net nepatogus. Juk mes žinome, kodėl jie negali, ir taip pat žinome, kad vieną dieną jie galės, praplėšus juodai kruvinus debesis ir saulei įspindus ant suniokotos žemės.

Grįžtant prie savų marškinių, neperdedant tenka baimintis, kad artėja diena, kai neteksime ne tik skaitančiųjų, bet ir rašančiųjų. Kurių anksčiau, nebe taip svarbu, kadangi reikalai jau bus nebepataisomi. Todėl su kokiu lūkesčiu ir viltingumu griebiesi "Draugo" atkarpos, aptikęs jauno žmogaus rimtą ir didelį darba. Talentą, sąmoningumą ir ištikimybę savo tautai, savo kraštui, kurio jau beveik nebeatsimena, kūdikio metuose atpėštas nuo jo.

Vai, sakau, kad bent po vieną kasmet mums atsiųstų Dievas iš savo mielaširdystės, mūsų skurdui padailinti ir varge prisidurti. To mes visi turėtume geisti ir laukti, kaip gervė giedros, ir net melstis, jei kas sugeba ir nori ir žino, kad būtų išgirsta ir išklausyta.

Baigdamas savo padrikas mintis, reiškiu padėką Lietuvių Rašytojų Draugijai, mecenatams ir visiems susirinkusiems vaišingame Auksinio Kranto mieste.

LRD iždininkas J. Tininis įteikia premijos čekį M. Katiliškiui.
Treasurer of the L. W. A. J. Tininis presents the literary prize to writer M. Katiliškis.

Alfonsas Gricius

PAŽADINTI SFINKSAI

Poezija

48 psl. Kaina $1.50

Aleksandras Radžius

PAUKŠČIŲ TAKAS

Eilėraščiai
Viršelio aplankas Pauliaus Jurkaus
Kaina $1.50

"Lietuvių Dienų" Leidykla

Literatūros šventė

Įteikta LRD-jos premija

Paminėtas Kristijonas Donelaitis

Šiemet įteiktoji Lietuvių Rašytojų Draugijos premija buvo keturioliktoji Jungtinėse Amerikos Valstybėse iš eilės premija. Yra įėję į tradiciją premiją įteikti ten, kur yra Liet. Rašytojų Draugijos valdyba. Padaryta tik mažos išimtys, kai patys mecenatai norėjo įteikimo iškilmes padaryti savo mieste. Šiuo atveju ir valdyba ir mecenatai dvejus metus buvo Los Angeles mieste.

Literatūros šventė kurioje dalyvavo premijos laimėtojas Marius Katiliškis iš Chicagos, turėjo dvi dalis: oficialiąją ir literatūrinę.

Oficialioje, premijos įteikimo dalyje, pagerbti ir premijos sumą sudėję mecenatai.

Paskaičius jury komisijos, kurią sudarė Washingtone gyveną draugijos nariai (A. Nyka Niliūnas, pirm., J. Blekaitis, sekr. ir nariai — A. Vaičiulaitis, N. Mazalaitė, Pr. Naujokaitis; pastarieji du iš New Yorko) aktą, LRD pirm. Brazdžionis pristatė mecenatus ir tarė sveikinimo žodį valdybos vardu. Pasidžiaugęs, kad į draugijos laureatų eilę įeina vienas kūrybingiausių šio meto lietuvių beletristų, trumpai charakterizavo Katiliškio beletristinį pobūdį. Brazdžionio žodžiais, jeigu šiais Donelaičio metais kai kieno kalbama apie Donelaičio realistinių tradicijų tąsėjus tai tam tikru atžvilgiu Katiliškis laikytinas vienu iš verčiausių tęsėjų, ypač donelaitišku, gaivalingu žemės ir žmogaus pamėgimu bei vaizdavimu. Katiliškio kūryboje, esą, galima įmatyti didžiųjų epo kūrėjų žymių, kuriant personažus ir gamtos stichiją.

Mecenatų vardu žodį tarė LB Los Angeles Apyl. švietimo ir kultūros reikalų vedėjas dr. J. Jurkūnas.

Visiems atsakė M. Katiliškis susirūpinimo pilnu žodžiu, ieškančiu jauno rašytojo ir ištikimo skaitytojo. (žiūr. šiame nr. spausdinamą tekstą).

Artipilnė Šv. Kazimiero parapijos salė klausytojų rašytojo žodį priėmė su dideliu dėmesiu ir šiltai.

Pertraukos metu autorius buvo gulte apgultas autografo — vieni čia pat buvo įsigiję jo premijuotąją knygą "Šventadienis už miesto", kiti atsinešė iš namų net ir kitus Katiliškio veikalus.

Antroji programos dalis buvo skirta Kristijono Donelaičio paminėjimui. Bernardas Brazdžionis kalbėjo apie Donelaitį žmogų ir poetą, iškeldamas kai kuriuos jo biografijos bruožus, turėjusius reikšmės kūrybai ir jos pobūdžiui. Stabtelėjęs momentui ties Donelaičio minėjimais, jis tarė, jog "skardūs" ir taip propaguojami komunistiniai D. minėjimai pirmoje vietoje turi vieną tikslą — pasinaudojant literatūriniu pretekstu įkinkyti rašytoją (kunigą krikščionį) į komunistinę propagandą. Kaip atkirtį tokiems veidmaniškiems minėtojams, Brazdžionis pravedė tarp "minėtojų" ir rašytojo dialogą, kuriame į kalbeivų bei rašeivų komunistiškai propagandines ištraukas atsakyta parinktais Donelaičio "Metų" tekstais. Ši diskusija aštriai ironizavo bleberiškus komunistinių tarnų darbus.

Juozas Tininis kalbėjo apie "Metų" literatūrinę formą ir vertę savo laiku ir dabarties akimis žiūrint.

Koncerto vietoje duota Donelaičio "Pavasario linksmybių" pradžią. Buvo tikrai įdomu pasiklausyti lietuviškuosius "Metus", skambančius keliomis beveik visų mūsų kaimynų ir didžiųjų tautų kalbomis. Skaitė: lietuviškai — Alė Rūta, latviškai — latvių poetas O. Stumbrs, estiškai — estų aktorė Narda Onyx, vokiškai — dr. E. Tumienė, rusiškai — J. Andrius, angliškai — V. Mitkutė-Gedgaudienė, lenkiškai ir žydiškai — E. Rosenfeldas.

Po meninės programos Lietuvių Bendruomenės Centro salėje įvyko bendras pobūvis su svečiu rašytoju. Dalyvavo gražus būrys literatūros mėgėjų, knygos bičiulių, kultūros ir literatūros žmonių.

Marius Katiliškis duoda autografus. (Matyti S. Paltus, O. Mikuckienė...)

Sopulingosios Dievo Motinos bažnyčia, Kearny, N. J.
Church of the Sorrowful Mother of God, in Kearny, N. J.

Klebonas kun. D. Pocius prakasa ➧ žemę vienuolynui.
Iš kairės: Miesto tarybos narys P. Velevas, kleb. kun. D. Pocius ir miesto meras J. Healy.
Pastor Rev. D. Pocius dip the first showel for a new convent.

Foto Al Zarbetsky

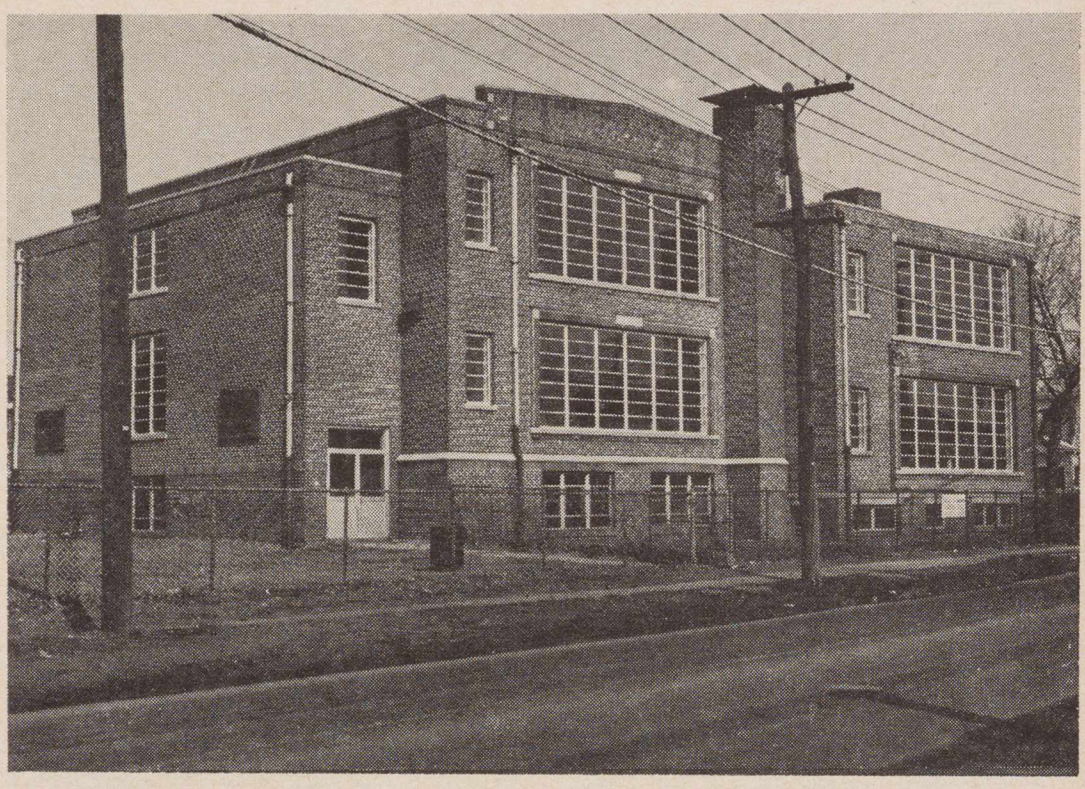

➧ Sopulingosios Dievo Motinos parap. pradinė mokykla.
Grammar School of the Sorrowful Mother of God.

SOPULINGOSIOS DIEVO MOTINOS PARAPIJA
KEARNY, NEW JERSEY

Šios parapijos pradžią reikia laikyti 1914 metus. Tais metais ji buvo suorganizuota kun. P. Jakščiui vadovaujant. Neturint savo bažnyčios, laikinai buvo prisiglausta prie Šv. Kryžiaus bažnyčios Harrisone.

1916 metais parapija jau pasistato nedidelę bažnytėlę Harrisone, o 1954 m. — naują bažnyčią Kearny.

Kad parapija normaliai augtų, reikia turėti savą mokyklą. Šiek tiek prasikūrusi, mūsų parapija šį rudenį žada atidaryti mokyklą ir pasistatydinti vienuolyną seselėms pranciškietėms, — mokytojoms.

Parapijai šiuo metu priklauso apie 700 šeimų.

Naujos bažnyčios pastatymas atsiėjo 650.000 dolerių. Newarko archidiacezijos seminarijų ir aukštesnių mokyklų statybos fondui parapija surinko 60.000 dolerių. Šiluvos koplyčiai Washingtone — 10.000 dolerių. Mokyklos perdirbimui ir vienuolyno pastatymui reikės vėl 200.000 dolerių.

Šie skaičiai sako, kiek vieninga ir susiklausiusi yra parapija, jeigu, ir nedidelė būdama, galėjo tokias pinigų sumas sukaupti.

Parapijos klebonais yra buvę: kun. Pranciškus Jakštys (parapijos (kūrėjas); nuo 1932 metų iki 1963 metų — kun. L. Voiciekauskas, o šiuo metu parapijai vadovauja kun. D. Pocius su dviem pagalbininkais — kun. R. Tamošiūnu ir kun. A. Žemeikiu.

Visas parapijos dėmesys dabar nukreiptas į mokyklos perdirbimą ir vienuolyno pastatymą. Bet ir šis reikalas jau įpusėtas. Pinigų verbavimo vajus vyksta sėkmingai. Rudenį, kai mokykla bus baigta perdirbti ir vienuolynas pastatytas, Sopulingosios Dievo Motinos Parapija bus stipri ir pilnai sukomplektuota parapija šije apylinkėje.

J. Mėlynis

* * *

Norėdama duoti pilnesnį parapijos veiklos vaizdą, LD red. kreipėsi į bendradarbį J. Mėlynį, patiekdama keletą klausimų, kuriuos kartu su atsakymais čia spausdiname.

— Ar turi parapija salę susirinkimams?

— Parapija turi puikią didelę salę (po bažnyčia) su didele scena, kuri tinka vaidinimams ir chorui.

— Kokios lietuviškos kultūrinės bei visuomeninės pramogos rengiamos parapijos rūpesčiu?

— Parapijos tiesiogine iniciatyva rengiami įvairūs parengimai parapijos svarbesniems įvykiams pahinėti bei naujiems dalykams įamžinti. Kaip antai: 1954 m. parapijos 40 metų sukaktis, ryšium su naujos bažnyčios šventinimu, kunigystės sukakčių paminėjimai, liet. tautinio kryžiaus šventoriuje pastatymas ir pašventinimas ir pn. Visi kiti kultūriniai parengimai išplaukia iš organizacijų, kurios iš dalies ar visai priklauso parapijai. Jų iniciatyva suruošiami įvairūs minėjimai, pagerbimai, bendri pusryčiai ir t. t.

— Kokių organizacijų yra parapijos ribose?

— Parapijos ribose yra šios organizacijos:

Bažnytinės: Choras, Šv. Vardo draugija, Maldos Apaštalystė, Mergaičių ir Berniukų Sodacija, Sopulingosios Dievo Motinos draugija,

Nukelta į 16 psl.

Mokyklos ir vienuolyno statymo komitetas su kun. klebonu D. Pocium.
School and convent building committee and pastor Rev. D. Pocius.

Sopulingosios Dievo Motinos parapijos statomas vienuolynas (braižinys).
Plans for the convent of the Sorrowful Mother parish, Kearny, N. J.

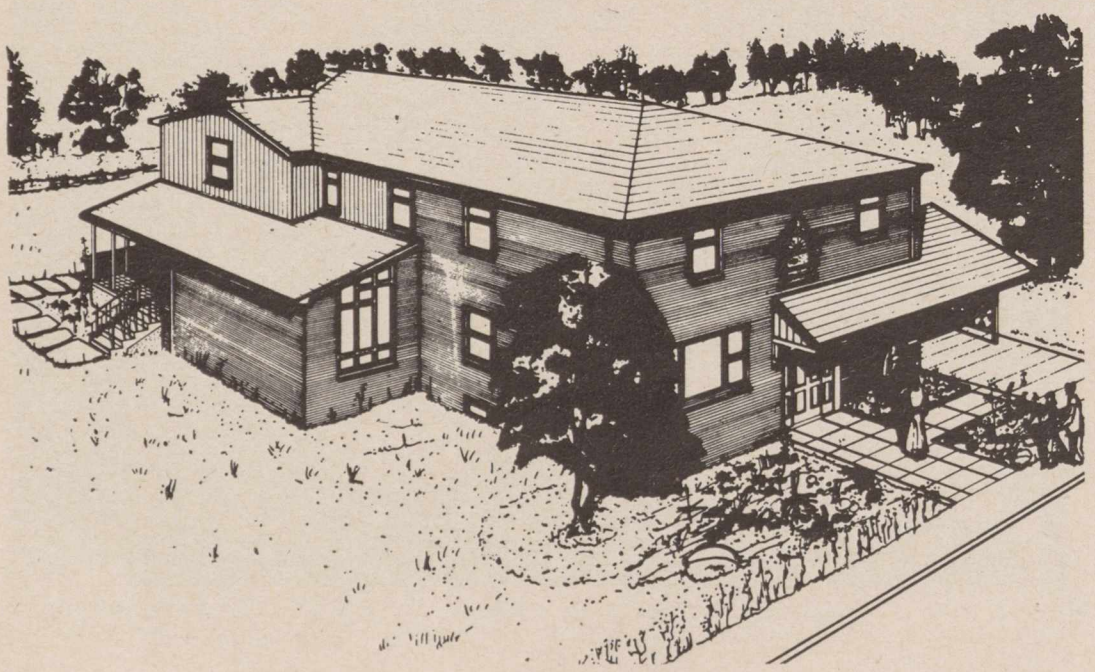

TARP RYTŲ IR VAKARŲ LITERATŪRŲ

Pokalbis su dr. Elena Tumiene

Elena Valiūtė Tumienė yra viena iškiliausių asmenybių Los Angeles lietuvių kolonijoje, sektinas didelio darbštumo ir veržlumo pavyzdys. Jos kelias į aukštąjį mokslą prasidėjo su gimnazijos baigimu Tauragėje 1937 m. ir ėjo per Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune, per Valstybinį Universitetą Vilniuje, per Alberto Didžiojo Universitetą Karaliaučiuje, per Hanzos Universitetą Hamburge ir pagaliau per Immaculate Heart kolegiją bei University of Southern California Los Angeles mieste. Pastarajame universitete savo lyginamosios literatūros studijas ponia Tumienė apvainikavo filosofijos daktaro laipsniu, atžymėtu magna cum laude.

Dar nebaigusi studijų, ji jau buvo pakviesta lektore anglų kalbai ir pasaulinei literatūrai Immaculate Heart kolegijoje (1958-63), o vėliau — lyginamajai literatūrai savo lankomame University of Southern California (1960-1963).

Jos disertacija, kurios išmaningame gynime turėjo garbės dalyvauti ir šių žodžių autorius, vadinasi: "The Literary Kinship of Leo N. Tolstoy and Romain Rolland: A Comparative Study of the Epic Dimensions of War and Peace and Jean-Cristophe."

"Lietuvių Dienų" žurnalo literatūros redaktorius, gerėdamasis E. Tumienės atsiekimais, kreipėsi į naująją filosofijos daktarę su eile klausimų, į kuriuos ji maloniai sutiko atsakyti.

Dr. Elena Tumienė prie knygų.
Dr. E. Tumas at home.

— Kokių motyvų skatinama pasirinkote savo disertacijai temą, nagrinėjančią L. Tolstojaus ir R. Rollando literatūros giminystę?

— Lietuviai gyvena ant ribos — tarp rytų ir vakarų. Ar nekalbėjo jau mūsų filosofas Stasys Šalkauskis, kad lietuviams skirta ypatinga misija — būti tarpininkais tarp šiųjų šalių? Ir man gal todėl buvo ypatingai įdomu patyrinėti tokio tipingo rytiečio Leono Tolstojaus įtaką grynai vakarietiškam europiečiui Romain Rollandui. Paprastai rytai ieškojo sau pavyzdžių ir modelių tiek literatūroje, tiek mene vakaruose. Šis atvejis visai priešingas. Tas mane sudomino.

Be to, L. Tolstojaus žymus biografas Ernest J. Simmons, pasiremdamas "Bajorų knyga" iš 1686 metų tvirtina, kad L. Tolstojaus protėvis atkeliavęs į Rusiją 1343 metais iš vakarų, atsivesdamas du sūnus ir 3000 palydovų. Jo tikroji pavardė buvusi Indris. Vėliau Indrio vaikaičio sūnaus pavardė buvusi pakeista į Tolstojų, kas rusų kalboje reiškia "drūtą", "riebų". Taip pradėjęs Indrį vadinti Didysis Maskvos Kunigaikštis. Patsai L. Tolstojus manė, kad jo šeima esanti vokiečių kilmės, bet E. J. Simmons sako, jog Indris greičiausiai buvęs lietuvis ir todėl didysis rašytojas Leonas Tolstojus, jo tiesioginis dvidešimtosios padermės palikuonis, esąs lietuvių kilmės. Man irgi atrodo, kad L. Tolstojaus pirminė pavardė yra aistiška; gal senovės prūsiška?

— Kiek man žinoma, iš lietuvių jūs esate pirmoji, gavusi filosofijos daktaro laipsnį lyginamojoje literatūroje. Ar aš neklystu?

— Galimas dalykas. Tikrai nežinau.

— Ar jums žinoma, kas dar iš lietuvių šią mokslo šaką studijuotų JAV-se ar Europoje?

— Girdėjau, kad p. Kajeckas, mūsų ministerio Jngtinėse Valstybėse sūnus, studijuoja lyginamąją literatūrą Yale universitete.

Mano manymu lietuviai turėtų labiau susidomėti lyginamosios literatūros studijomis, nes jie paprastai žino daugiau svetimų kalbų, kas šį dalyką studijuojant yra būtinai reikalinga. Mūsų universitetas reikalauja doktorizuojantis mokėti gerai bent tris svetimas kalbas. Čia lietuviai studentai galėtų lengvai konkuruoti su amerikiečiais studentais ir prieš juos laimėti. Be to, įsigytų profesinį pasiruošimą, įgalinantį autentiškai ir laisvai supažindinti platesnę angliškai kalbančią visuomenę su lietuviškąja literatūra. Ši sritis dar tebėra pionieriškoje stadijoje.

— Kodėl studijų objektu jūs buvote pasirinkusi lyginamąją literatūrą?

— Todėl, kad literatūrą mėgau ir mėgstu, o taip pat dėl priežasčių, kurias tik ką minėjau. Aš turiu magistro laipsnį anglų literatūroje, bet mane domino pasaulinė literatūra, kuri ir buvo mano paskutiniųjų metų studijų objektu. Tik pats priėjimas ir kritikos metodas yra dažnai lyginamasis.

Elena Tumienė universiteto baigimo proga. Šiais metais E. Tumienė įsigijo filosofijos daktaro laipsnį University of Southern California. (žiūr. pasikalbėjimą šiame puslapyje).
Dr. Elena Tumas upon graduating from the university.

— Ar jūs pasiliksite ir toliau profesoriauti Pietinės Kalifornijos universitete ar gal jau turite kvietimą vykti užimti lyginamosios literatūros katedrą kitame universitete?

— Kiekvienas, ką tik baigęs studijas, man regis, ypač jei linksta į pedagoginę karjerą, svajoja patekti į tokią vietą, kur galėtų savo mėgiamąjį dalyką dėstyti taip, kaip jam rodosi geriausia ir naudingiausia. Tam puiki proga yra ten, kur katedra atidaroma naujai arba praplečiama. Amerikos aukštosios mokslo institucijose susidomėjimas pasauline bei palyginamąja literatūra kaip tik auga ir galimybių yra daug ir įvairių. Aš pati, nors nepadavusi prašymų, gavau keletą labai gerų pasiūlymų, tačiau su Kalifornija skirtis būtų sunku. Kolei nepabaigsiu rašyti savo veikalo apie epinį romaną, didelių pakeitimų neturėčiau net ir planuoti.

— Kokius dalykus iki šiolei dėstėte?

— Pasaulinės literatūros istoriją, I ir II dalis; Bendrąjį pasaulinės literatūros kursą; Epą ir tragediją; Europinį (kontinentinį) romaną; Goethę ir jo santykius su pasauline literatūra; Rusų literatūrą; Rusų romaną, I ir II dalis; XVIII-tojo amžiaus anglų literatūrą; Anglų literatūros istoriją, I ir II dalis.

Nukelta į 16 psl.

Dr. Elena Tumienė, sūnus Vydūnas, Hermanas Tumas, buv. Klaipėdos Instituto ir kt. aukšt. mokyklų dėstytojas, teisininkas, kilimo klaipėdietis.
Mr. and Mrs. Tumas and their son Vydūnas, Los Angeles, California

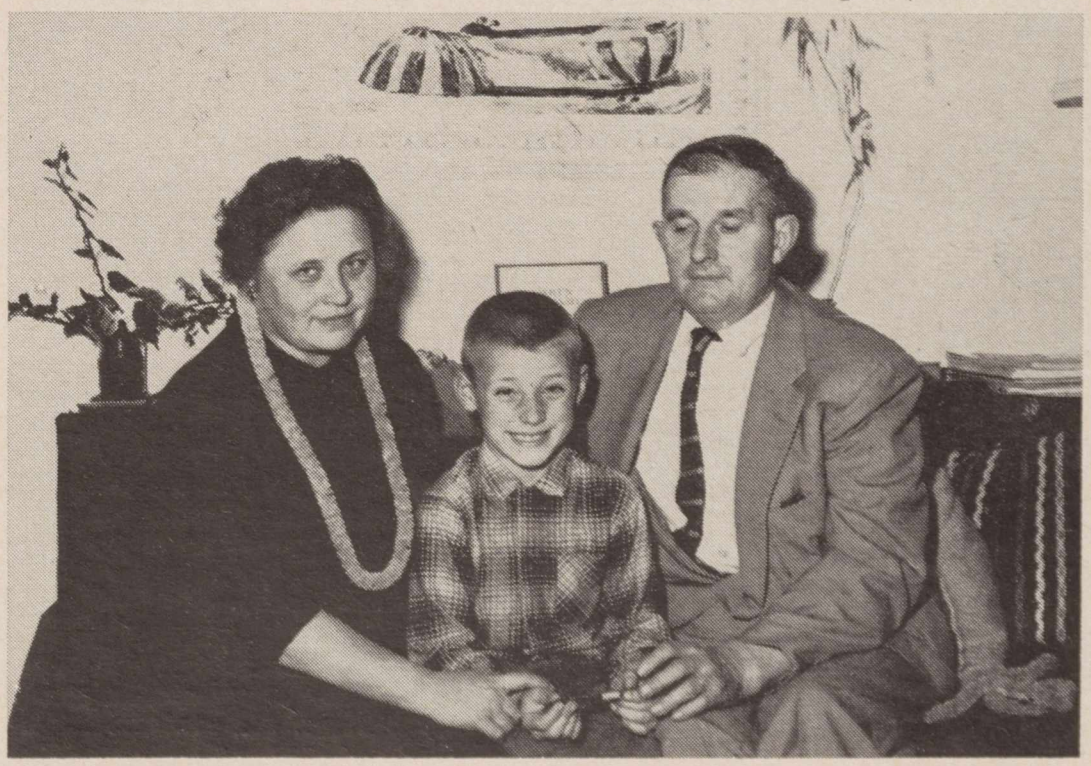

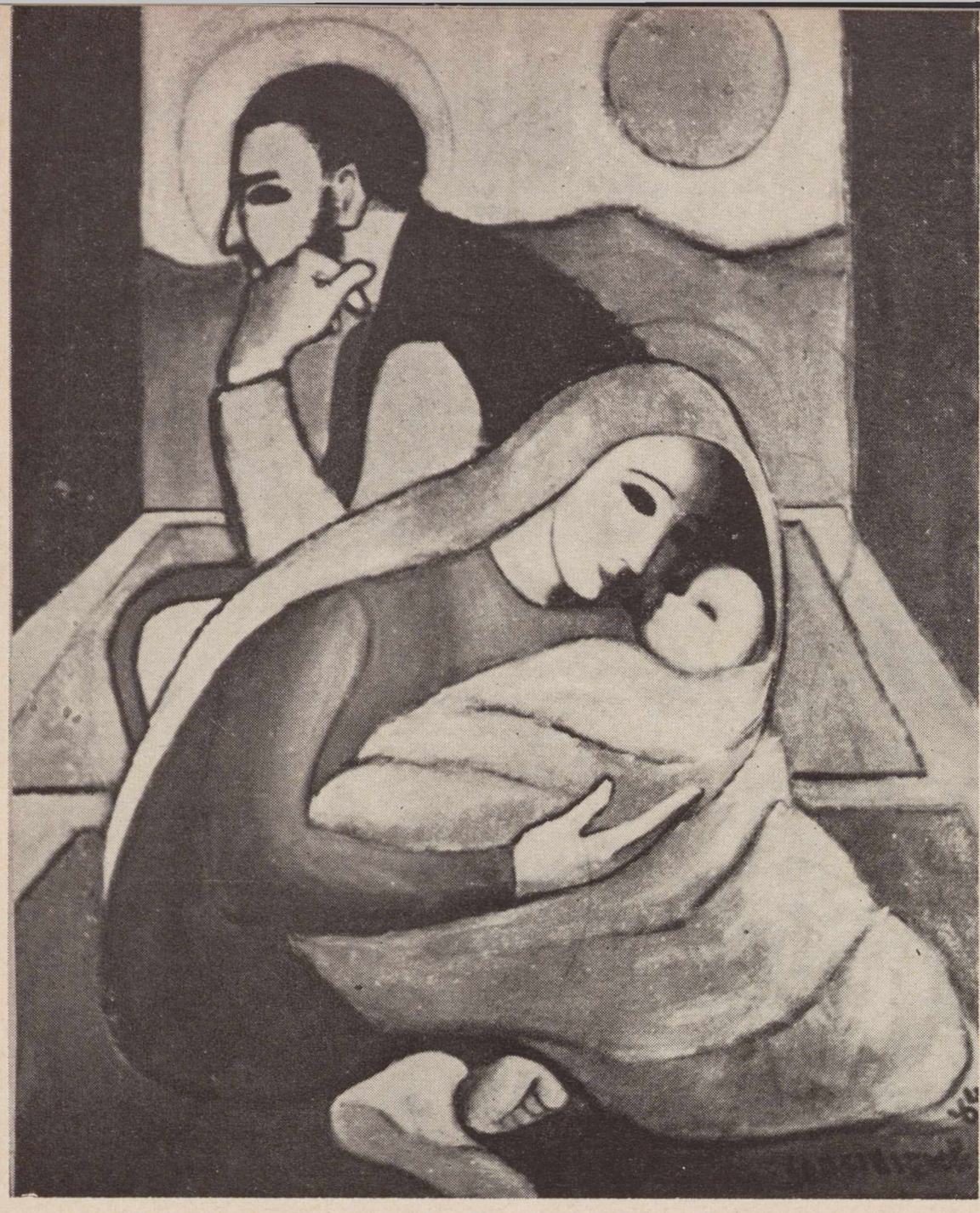

Z. SODEIKIENĖ — ŠVENTOJI ŠEIMA / HOLY FAMILY

Lietuvių religinio meno parodą Čikagoje aplankius...

NUO GOLGOTOS IKI ŽEMĖS KELIO

K. Pažėraitė, Chicago, Illinois

Religinio meno paroda, kokio masto ji būtų, yra visuomet sveikintina kultūrinio bei religinio gyvenimo apraiška. Ypatingai šiuo metu, kada pasaulį smurto bei klastos jėga veržiasi pavergti ateizmas. Todėl Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos surengta šios rūšies paroda kovo 7-15 dienomis yra maloni mūsų visuomenei dovana.

V. Krištolaitytė
Įžengimas į Jeruzalę
Entrance to Jeruzalem

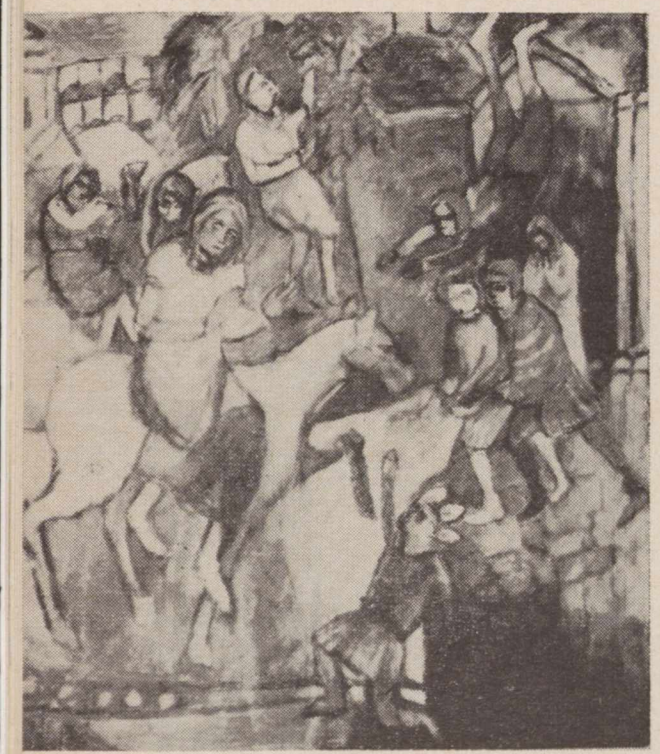

Šią parodą techniškai suorganizavo ir įvykdė inž. M. Ivanauskas, kuriam buvo pavesta sukviesti parodoje dalyvauti lietuvius dailininkus, gyvenančius Chicagoje, paliekant teisę joje dalyvauti ir dailininkams iš kitur. Kūrinius atrinkti buvo pavesta kiekvienam dailininkui individualiai apsispręsti. O debiutantams ir studentams buvo sudaryta vertintojų komisija.

Ir taip Šv. Kryžiaus parapijos dviejose salėse sienas puošė įvairių krypčių bei mokyklų, o taip pat įvairaus amžiaus bei meno stažo 29 dailininkų 146 kūriniai. Visi religinio turinio ar bent nuotaikos.

Dalyvavo šie dailininkai su savo individualia kūryba, kurią, kaip eilinė lankytoja, bandysiu apibūdinti.

Nijolė Adomcnaitė-Banienė parodo Magdeleną prieš sutinkant Kristų ir sutikusią JĮ. (Abu paveikslu įsigijo kun. E. Abromaitis). Čia matome, kaip nuodėmė veikia žmogaus veido išraišką ir kaip atgaila kilnina. Gilus, psichologiškai religinis momentas pagautas ir jos kūrinyje "Nujautimas". Nūdienės moderniškos mąstysenos moters rolėje yra "Jieva" (Pav. įsigijo dr. J. Jakševičius-Joksha).

Kun. Pijus Brazauskas yra Kristaus kančios ekspresionistiniame stiliuje kūrėjas. Čia matome Atpirkėjo už nuodėmingą žmoniją žmogiškąją ir dieviškąją kančią, kuri tęsiasi liki šių laikų. "Atpirkimą" įsigijo J. Prapuolenis, o paveikslą "Kančios taurė", vaizduojantį kunigą Sibiro golgotoje, įsigijo kun. St. Stogo. "Saulės giesmė" ir "Kalėdų dovanos" jau kitokių spalvų ir kitokių nuotaikų paveikslai.

Elda Rundzaitis — **Šv. Mergelė** Holy Virgin

Donatas Buračas, skulptorius, išstatė sunkią svoriu, bet lakią fantazija ir kruopščia technika atliktą bareljefą "Žmogaus sūnus". Tai modernus ir stiprus darbas.

Mikalojus Ivanauskas pateikia iš ankstyvesniųjų deginamosios grafikos medyje darbų "Aušros Vartų Švč. Mergelė" ir įspūdingai atliktą "Gundymas" Impresionistiškai sukurtas "Sursum Corda" suįdomina formos išreiškimu erdvės gilumoje. "Kristaus Istorija" — tai miniatiūrinis spalvotas deginys porcelane, vaizduojąs didžiąją Kristaus istoriją mažame plote. M. Ivanauskas Š. Amerikoje pirmą kartą pademonstravo deginamosios tapybos, grafikos medyje ir porceliano darbus. Šios srities darbų jis buvo parodęs parodose Kaune ir Brazilijoje. (Apie jo kūrybą plačiai pernai parašė Chicago Tribune laikraštis).

Regina Jautokaitė. Jos keturi vid. dydžio paveikslai rodo tvirtą pasiryžimą išlaikyti stilistinę formą, techniką ir religinę mintį. Linkėtina jai savo jaunas jėgas išbandyti ir grafikoje.

Zenonas Kolba jau gerai žinomas vyr. kartos dailininkas, išstatė eilę mozaikos darbų, kurie buvo išsklai- (Apie Z. Kolbos darbus plačiai rašyta 1956 m. "Aidų" nr. 5).

Vida Krištolaitytė — viena iš dyti po visą parodą centrinėse vietose. Jo puikūs darbai priskiriami prie bažnytinio religinio meno. jaunųjų dailininkių, kuri savo jaunatviška drąsa ir talentu reiškiasi

Nukelta į 16 psl.

M. Ivanauskas — KRISTAUS ISTORIJA / STORY OF CHRIST

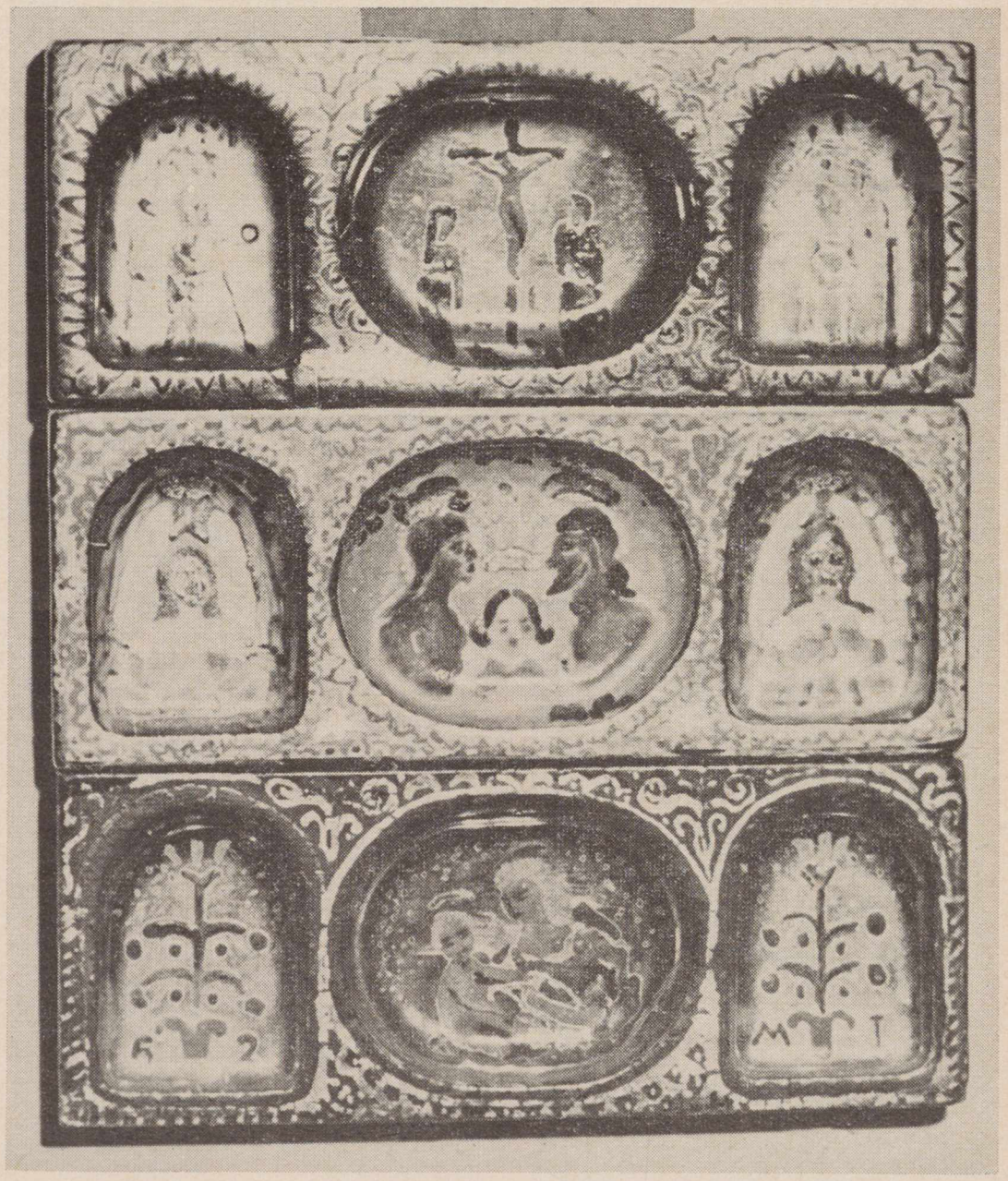

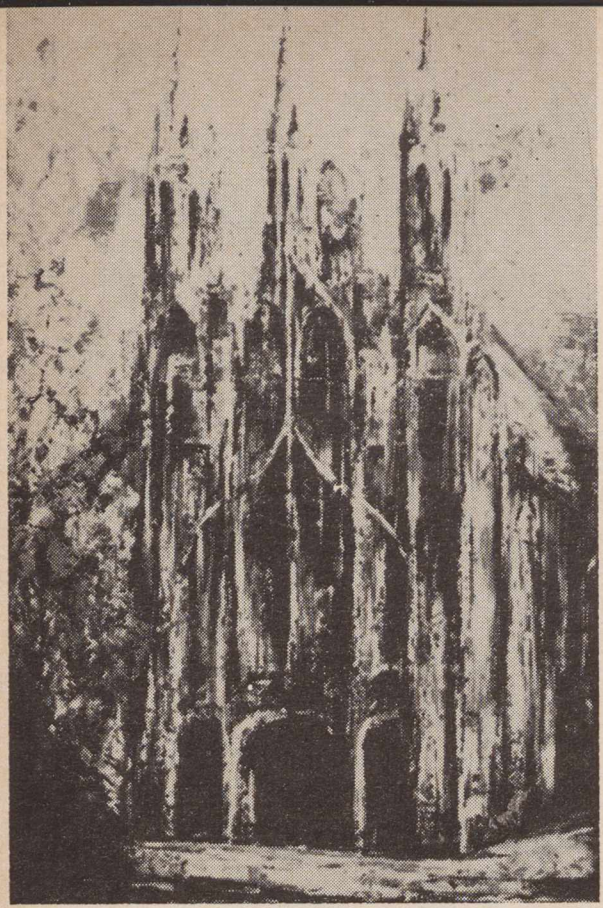

A. Petrikonis **Šv. Onos bažnyčia**
Church of St. Ann

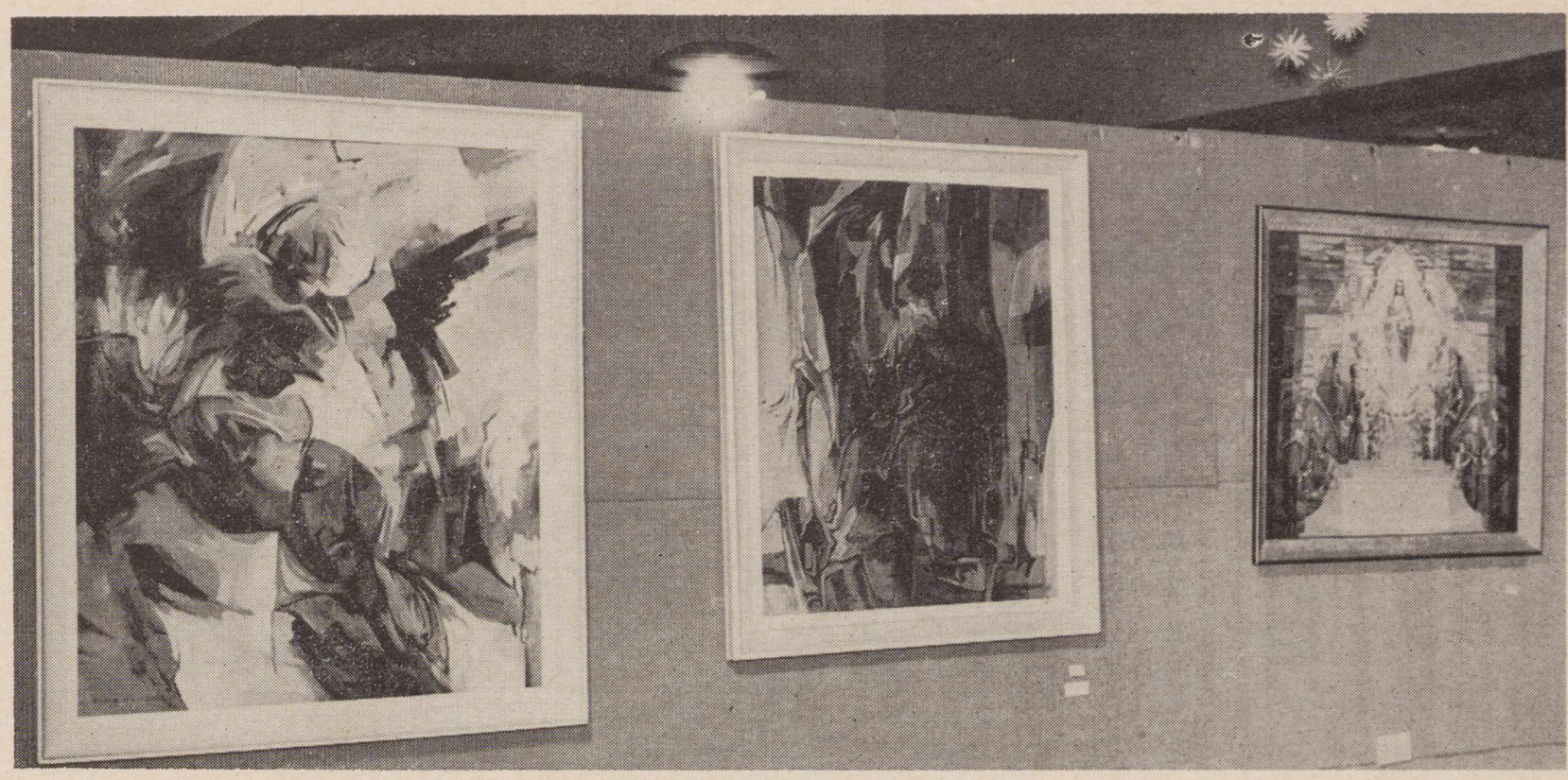

Sesers M. Mercedes kūrinių dalis. Paintings by Sister M. Mercedes

R. Mozoliauskas **Šv. Pranciškus**
St. Francis

ne tik kūryboje, bet ir drąsioje kritikoje. Ji išstatė 7 grafikos darbus ir vieną tapybos. Visi ekspresionistiniai. Jos "Sopulingoji Motina", "Judo baimė", "Ir Kristus žeme vaikščiojo" ir kiti veikia žiūrovą savo ekspresyvia išraiška. "Nukryžiuotasis" kelia šiurpą. Ugningomis spalvomis pabrėžtas kraujo aukos pavaizdavimas.

Janina Mokutė-Marks davė 5 savitus ir originalius grafikos darbus. Panaudoja tautinius religinius motyvus.

Sesuo M. Mercedes S. S. C. išstatė 16 darbų. Įsidėmėtinas jos "Šv. Kazimieras" su kilnia veido išraiška. Ši dailininkė savo švelniais spalvų deriniais bei religine tematika tarytum giedą himną Viešpačiui, svajodama apie Amžinybę.

J. Monkutė, S. M. Mercedes, J. K. Račkus ir K. Zapkus išskirtini iš kitų parodos dalyvių savo nerealistine kūrybos forma išreiškę religines temas. S. M. Mercedes darbus įsigijo: du kun. S. Stogo, po vieną dr. Labanauskas ir K. Majauskas. J. Račkaus ir K. Zapkaus darbai buvo paskolinti.

Juozas Mieliulis išstatė 7 realistiniai-simbolinius, religine filosofija persunktus kūrinius. Juo daugiau juos observuoji, juo jie darosi suprantamesni. Jo paveikslas "Nepažįstamasis", vaizduojąs Mariją Magdeleną ir kitą Mariją, atėjusias prie Kristaus kapo su aliejais, kalba giliu prisikėlimo idėjos įkūnijimu drobėje. Pažymėtini jo paveikslai "Himnas saulei", "Rojus", "Branduolinės Kalėdos" ir "Homo Sapiens". Grafikoje J. Mieliulis prisilaiko klasikinės linijos. Įdomu, kad J. Mieliulio dalyvavimas šioje parodoje yra pirma užuomazga praktiško (religinio meno plotmėje) katalikų ir protestantų bendradarbiavimo.

Ramojus Mozoliauskas vykusiai praturtino parodą savo skulptūra. Jo "Madona", "Kristus" darželyje alyvų", "Veidas", "Šv. Pranciškus" rodo jo talentą, darbštumą ir veržlumą. Geras anatomijos pažinimas palengvina idėjas įkūnyti bet kokia forma.

Irena Pacevičiūtė (Romoje) išstatė tik vieną paveikslą "Aušros Vartų Mergelę" (Solistės P. Bičkienės nuosavybė). Tai paliktų relikvijų atgaivinimas tremtyje.

Juozas Pautienius įdomus savo špachteline technika, švelnių, linksmų spalvų harmonija. Jo paveikslai "Bokštų simfonija" ir "Šventoji Lietuva" sužadina Lietuvos ilgesį.

Antanas Petrikonis savo energija ir veržlumu bei neabejotinu talentu sutraukė būrius žiūrovų prie savo paveikslų. Jie įdomūs tematika ir stiprūs kompozicija. Tokiems mūsų jauniems kūrėjams būtų gera sudaryti sąlygas toliau šioje srity specializuotis. Jis išstatė 6 paveikslus; iš jų žymiausiu laikyčiau "Paskutinį atodūsį", vaizduojantį Golgotos kalne mirštantį ant kryžiaus Kristų. Patraukia žvilgsnį "Šv.

Nukelta į 16 psl.

J. Mieliulis **REQUIEM**

Religinio meno paroda...

Atkelta iš 15 psl.

Onos bažnyčia" ir "Dvasinė kova" (pastarąjį įsigijo kun. E. Abromaitis).

Valentinas Ramonis-Ramonaitis Elda Skapaitė-Rudzaitis ir **Vladas Vaitiekūnas** kiekvienas savaip originaliai užsirekomendavo šioje parodoje. Pažymėtina V. Vaitiekūno darbai, jeigu ir neturį tiesioginės "religinės" temos, bet pasižymį savo mistine nuotaika. E. Skapaitės "Šv. Mergelės" nuotrauka pateko į daugelį liet. laikraščių.

Antanas Rūkštelė šioje parodoje išstatė darbus, kuriais jis kultivuoja realizmą. Didelio formato jo "Mozė", Lietuvą primenantys gamtos vaizdai. *)

Vlada Stančikaitė-Abraitienė išstatė 8 savo darbus. Daugumas jų tautiškai religiniais motyvais, tokie artimi ir šilti lietuviškai širdžiai, kad prie jos paveikslų vis sustodavo būriai žiūrovų. Paveiksle "Istorikas" ji vaizdžiai parodo Lietuvos golgotą. Gaila, kad jos atkurtoji Aušros Vartų Mergelė liko Rio de Janero, Brazilijoje. Tas paveikslas mūsų religinėj parodoj Tarptautinio Eucharistinio Kongreso metu buvo pakabintas centrinėj vietoj. Kažkokia paslėpta jėga buvo Švč. Mergelės veido išraiškoj, kad daugelis žiūrovų prieš ją klaupėsi ir meldėsi. (Du V. Agraitienės darbus įsigijo dr. Prunskienė).

Z. Biliūnaitė-Sodeikienė savo 5 paveiksluose pasirodė kaip dailininkė ekspresionistė; jos darbai artimi bažnytinei tapybai.

Mikas Šileikis ir **Adomas Varnas** — mūsų dailės veteranai, nors vyresni amžiumi, bet visada jauni dvasia ir kovingi už savo dailės idealus. Abu geri portretisti ir peizažistai. M. Šileikis šiai parodai davė naują kūrinį — Kristaus veidą. Jis yra tradicinio rytų stiliaus, švelniai kenčiančio ir atlaidaus veido bruožų. Įspūdinga Adomo Varno Šiluvos Dievo Motina, užėmusi parodoje centrinę vietą. A. Varno "Keliuką į sodybą" įsigijo inž. Činkus.

A. Skuodaitė jauna, talentinga, darbšti dailininkė. Jos visi 7 pas veikslai persunkti religiniu turiniu, skaidri spalvų. Ji perteikia žiūrovui, kas jos sieloj dedasi, būtent, — kūdikiškas atvirumas, nekaltumas ir grožio bei gėrio siekimas. Temos: Septyni šventieji, Kristaus gimimas, Apreiškimas, Kristaus įžengimas į Jeruzalę ir t.t. Jos "Nukryžiuotąjį" įsigijo kun. St. Stogo. (Šis lenkų kilmės kunigas šioje parodoje įsigijo net 4 pav.).

Algirdas Trinkūnas — vienas iš jaunesniųjų dailininkų, išstatė du darbus: "Senoje bažnyčioje ir "Kryžiaus kelias'. Kūriniai giliai religinės, ekspresyvios nuotaikos, atlikti pusial stilizuotame stiliuje. (Abu pav. įsigijo svetimtaučiai).

Vladas Vaičaitis dalyvavo tik su vienu darbu "Malda", kuriame užakcentavo romantiška forma maldos prasmingumą.

Antanas Vaikšnoras, amerikiečių tarpe išaugęs mūsų dailininkas, parodoje dalyvavo su formato atžvilgiu kukliu darbu "Velykų rytas". Šio kuklaus paveikslo religinė nuotaika žiūrovą perkelia į džiaugsmo ir prisikėlimo šventę.

Giedrė Žumbakienė tiek aliejaus tapyba (4 darbai), tiek emalio (6 darbai) pasirodė stipri technikoje, kompozicijoje ir spalvų turtingume. Turi davinių užsimoti didesnio masto kūrybai ir idėjai vykdyti.

Parodą aplankė 1750 asmenų.

Parduota 19 darbų. Teigiamų spaudos atsiliepimų su iliustracijomis buvo keliuose amerikiečių laikraščiuose (Chicago American, New World, Chicago Tribune ir k.).

Tenka pasidžiaugti, kad mūsų dailininkai ieško naujų kelių religinei nuotaikai išreikšti ir kad nebijo imtis tokių gilesnio turinio temų. A. L. R. K. Federaciją už šios parodos surengimą galima tik pasveikinti.

Parodos vykdytojasinž. M. Ivanauskas suredagavo parodos katalogą, kuris parodo įvairių darbų ir dailininkų **)

---

*) Įspūdžių autorė nemini spaudoje nemalonių atgarsių sukėlusio Kristaus išdavimo paveikslo, kuriame Judas nupieštas panašus į dail. V. Vizgirda, dėl ko atsišaukė pats Vizgirda. Faktas sukėlė aštrius atsiliepimus spaudoje. Dailininko etikos atsakomybės požiūriu toks paveiklas neturėtų rasti vietos ne tik religinio, bet ir šiaip meno parodoj.

**) Negerai, kad kataloge dominuoja ne darbų reprodukcijos, bet dailininkų atvaizdai; kai kieno įdėta tik atvaizdas, o iš tiesų kataloge turėtų pirmą vietą užimti darbų nuotraukos. Red.

Tarp Rytų ir Vakarų...

Atkelta iš 13 psl.

— Teko nugirsti iš profesorių lūpų, jums ginant disertaciją, kad ji esanti .didžiai .vertingas .mokslo veikalas, apimąs keturis šimtus puslapių. Tad ar ji bus kada nors išspausdinta ir prieinama lyginamąja literatūra besidomintiems?

— Disertacija yra universiteto bibliotekoje ir ją gali perskaityti kiekvienas, kas tik domisi. Be to, mano disertacija dabar spausdinama ant mikrofilmų ir bus išsiuntinėta į visas universitetų bibliotekas. Vienok dalį medžiagos ir idėjų iš jos panadosiu savo knygoje apie epinį romaną, kurio definiciją bandžiau duoti savo disertacijoje. Prie šio veikalo apie epinį romaną dabar dirbu. Jis bus išleistas amerikiečių leidyklos.

— Ar dėstydama universitete nejaučiate nusistatymo prieš moteris profesores (iš vyriškojo universiteto personalo)?

— Sakoma, kad paprastai universitetai ima nuo 5% iki 25% dėstytojų iš moterų tarpo. Ar tikrai taip yra, negalėčiau pasakyti. Be abejo, ypač paskutiniu laiku yra reikalaujama atitinkamų kvalifikacijų ir pasiruošimo. Moterys, kiek pastebėjau, beveik nesiveržia į administracines vietas ir dažniausiai pasilieka dirbti grynai mokslinėj ir pedagoginėj srity. Tada, atrodo, sunkumų nėra ir darbo atmosfera yra maloni ir draugiška.

— Prieš keletą metų buvo išleistas jūsų poezijos rinkinys "Karaliai ir šventieji". Teko girdėti, kad jau turite perengusi naują rinkinį. Jei tai tiesa, tai kaip jis vadinasi ir kada bus išleistas?

— Mano naujas poezijos rinkinys "Žemės ritmas" išeis šiais metais. Jį, kaip ir pirmąjį, leidžia Lietuvių Dienų leidykla.

KEARNY N. J PARAPIJA

Atkelta iš 12 psl.

Sopulingosios D. Motinos jaunosios sodalietės, Sop. Dievo Motinos moterys sodalietės, Šv. Onos draugija, Šv. Pranciškaus 3-jo Ordino Tretininkių kongregacija.

Visuomeninės: Lietuvių Bendruomenės Kearny-Harrison Apylinkė, Kearny-Harrison Balfo skyrius, L. R. K. Moterų Sąjungos 63 kuopa, L. Kat. Bendruomenės centras, Lietuvių politikos klubas, Lietuvos Vyčių 90 kuopa, Jaunųjų lietuvių vyrų draugija.

— Ar iš parapijos yra išaugę lietuvybės bei lietuvių kultūros veikėjų?

— Iš šios parapijos yra išėję: advokatas Kazys Paulauskas (Paulis), dabar Warren Kounty, N. J., teisėjas, buvęs New Jersey Lietuvių Tarybos pirm., Lietuvos Nepriklausomybės minėjimuose pagrindinis kalbėtojas ir šiaip aktyviai reiškęsis lietuvybės reikaluose.

Andrius Salvestravičius (Salves), dabar Eccex County, N. J., teisėjas, buvęs Liet. Kat. Bendruomenės centro pirmininku, New Jersey Tarybos pirmininku. Remia visus lietuviškus reikalus.

Petras Velevas, ekonomistas, ilgus metus vadovavęs bei reikalų vedėju buvęs Liet. Katalikų Bendruomenės centre, New Jersey Taryboje buvęs direktorium, didelis Vyčių veikėjas ir rėmėjas, dabar Kearny miesto tarybos narys (councilman).

Prel. Mykolas Kemežis, dabartinis Elizabetho liet. parap. klebonas.

Vincas Grinevičius, ilgametis Šv. Vardo draugijos ir Liet. Kat. Bendruomenės centro pirm., dabar vicepirm., didelis parapijos ir lietuvybės rėmėjas. Juozas Belza — dabartinis Šv. Vardo dr. ir Liet. Kat. Bendruomenės centro pirm., didelis Balfo rėmėjas, Lietuvių Taupymo ir Skolinimo dr-jos ižd.

Jonas Nekrošius — architektas, didelis Vyčių veikėjas.

Kiti, kaip Julius Paknis, Lietuvių Taupymo ir Skolinimo draugijos pirm.ninkas, Kazys Nekrošius, Vincas Pietaris ir kt. yra senesnės kartos lietuviai, kilę iš Lietuvos, čia seniai įsikūrę, jauni būdami buvo veiklūs: vaidino, dalyvavo choruose, kūrė parapiją, dirbo lietuviškąjį darbą.

— Ar dabar mokykla veikia, ar mokoma joje lietuvių kalba, ar yra prie mokyklos šeštadieninė lituanistikos mokykla?

— Parapijos pradinė mokykla pradės veikti tik šį rudenį. Mokytojos bus lietuvės pranciškietės iš Pitsburgo. Klebono kun. D. Pociaus teigimu, mokykloje manoma įvesti ir lietuvių kalbos mokymas. Dabar veikia šeštadieninė mokykla, kuri tiesiogiai priklauso Lietuvių Bendruomenės Kearny-Harrison Apylinkei.

Elena Tumienė

KARALIAI IR ŠVENTIEJI

Poezijos rinkinys

A. Korsakaitės viršelis ir vinietės

Kaina $2.50

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.

KNYGOS IR AUTORIAI

— Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoje gegužės 9 d. Jaunimo Centre ruošia Kristijono Donelaičio sukaktuvinį vakarą ir jo raštų parodą, kuri veiks geg. 9 ir 10 d.

Parodoje išstatoma — Donelaičio gyventų vietovių paveikslai, jo laiškų rankraščių pavyzdžiai, senesnės ir naujesnės K. D. raštų laidos, veikalai apie Donelaitį lietuvių ir k. kalbomis.

— Jau išėjo iš spaudos **Br. Kviklio** veikalo "Mūsų Lietuva" pirmasis tomas. Jis turi 752 didelio formato iliustruotus puslapius ir apima rytų Lietuvos plotus — Vilniją ir Rytų Aukštaitiją. 78 puslapiai pradžioje yra skiriami bendroms žinioms — Lietuvos žemė ir žmonės. Leidžia Lietuvių Enciklopedijos leidykla, vadovaujama J. Kapočiaus. Iš anksto užsikant, visi 3 tomai po 10 dol. kiekvienas (vėliau kaštuos po $15.). Leidyklos adr.: 265 C Street, So. Boston 27, Mass.

— Chicagos Skautininkų-kių Ramovė paskelbė **scenos veikalui parašyti konkursą.**

Veikalas turi būti: 1)iš Lietuvos partizanų ar šiaip laisvės kovų, 2) turi būti skirtas daugiau jaunimui, žadinąs jų meilę savo tautai ir ryžtą dirbti ir kovoti dėl jos, 3) vaidinimas turi trukti apie 1½-2 val.

Premijos: I—$500, II—$300, III—$200.

Vertinimo komisiją sudaro: B. Babrauskas, C. Grincevičius, Z. Kevalaitytė-Visockienė, V. Ramonas ir K. Oželis.

Terminas: 1965 m. kovo mėn.

Dalyvaujama pasirašius slapyvardžiu.

Adr.: S. Ramovės konkursui, 515 Nolton, Willow Springs, Ill.

— Išėjo iš spaudos antras **Stp. Kairio,** Vasario 16 akto signataro, atsiminimų tomas.

— **Jonas ir Angelė Andruliai** yra 14-tojo "Draugo" romano konkurso mecenatai ($1,000); jie jau yra buvę mecenatais 1958 m. J. ir A. Andruliai turi sūrių dirbimo įmonę, Michigan Farm Cheese Dairy, Fountain, Mich. Jų produktai žinomi visų JAV lietuvių.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Kazys Bradūnas, **Sidabrinės kamanos.** Lietuviškos knygos Klubo leid. 1964. 94 psl. Viršelyje V. Petravičiaus lino raižinys. Kaina $2.

Už šį rinkinį paskirta "Draugo" 1963 m. poezijos premija ($1000).

J. Kralikauskas, **Mindaugo nužudymas.** Romanas. Liet. Knygos Klubo leid., 1964. Viršelis ir aplankas V. Petravičiaus.

Už šį romaną paskirta "Draugo" romano konkurso 1963 m. premija. Anksčiau J. Kralikauskas yra laimėjęs tą pačią premiją už romaną "Titnago ugnis".

Mūsų Lietuva. Krašto vietovių istoriniai, geografiniai, etnografiniai bruožai. I tomas. Paruošė Bronius K v i k l y s. Fotografas D. Čibas. Žemėlapius braižė A. Karnius. Leidėjas J. Kapočius, 265 C Street, So. Boston 27, Mass. 752 psl. Didelio formato. Kietais viršeliais. Užsisakant visus 3 tomus — vieno tomo kaina $10; atskirai perkant kaštuos po $15.

Vytautas The Great Grand Duke of Lithuania. By Dr. Joseph B. Koncius. The Franklyn Press, Inc. Miami, Florida, 1964. 212 pages. With many illustrations and maps.

KNYGOS LAUKIA SKAITYTOJO

Gen. Stasys Raštikis

KOVOSE DĖL LIETUVOS

Labiausiai pirktų atsiminimų II tomas. Maža likę.

Kaina $7.00

Dr. Juozas Prunskis

RINKTINĖS MINTYS

Pasaulio ir lietuvių autorių aforizmai įvairiomis temomis.

Kaina $4.00

S. Maugham

DAŽYTAS VUALIS

Garsaus anglų rašytojo romanas iš gydytojų gyvenimo.

Vertė *Stp. Zobarskas*

Kaina $3.00

Ignas Šeinius

VYSKUPAS IR VELNIAS

Nepaprastai intriguojančių apysakų rinkinys. Puikus stilius.

Kaina $3.00

Bernardo Brazdžionio

Vidudienio sodai

Poezijos knyga, laimėjusi "Aidų" literatūros premiją.

Knyga išleista puošniai, gerame popieriuje, dail. T. Valiaus pieštu viršeliu.

Po "Didžiosios kryžkelės", kurios visa laida bežiūrint buvo išparduota, tai yra pirmoji per 5 metus šio populiaraus poeto knyga, labai skaitytojų laukta ir spaudos triukšmingai sutikta. Kritika įvertino labai gerai.

Mūsų žurnalo skaitytojai, gyvenantieji toliau nuo platintojų, kviečiami Vidudienio sodus užsisakyti tiesiai iš leidyklos. Kaina su persiuntimu—$4.

Platintojai, kurie norėtų gauti papildomą skaičių, prašomi tuojau pranešti, kad galėtumėt savo skaitytojus tuojau aprūpinti.

LIETUVIŲ DIENŲ LEIDYKLA

4364 Sunset Boulevard, Hollywood 29, California

Užsisakant už $10.00 daroma 25% nuolaidos.

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLAI

4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California

Gerbiamieji,

užsisakau šias knygas: Kaina

_____

_____

_____

_____

LD žurnalo 1964 metų prenumerata $6.00

Viso $.....

Vardas, pavardė, adresas

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90 DIENŲ ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŲSKITE ČEKĮ DABAR.

4½% DIVIDENDAI PASIUNČIAMI KAS ¼ METŲ ŲŽ INVESTMENTUS

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI $10,000 APDRAUSTOS F.S.L.I. ĮSTAIGOSE.

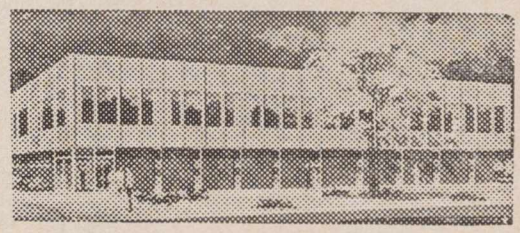

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court

Cicero 50, Illinois

JUOZAS GRYBAUSKAS
sekretorius

Tel.: 656-6330 ir 242-4395

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai ir kitos iš Lenkijos prekės: alus, vynas, silkės, grybai, įv. sriubos.

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais specialiai pagamintų lietuviškų dešrų piknikams, bankietams, vakarienėms.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill.

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į

BEACON MOTOR HOTEL

Arti prie
Beach. Westwood, Beverly Hills & Hollywood

3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California

EXbruck 4-9144 EX 4-2986

Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave. PRospect 8-5875

CHICAGO, ILLINOIS

3207 So. Halsted St. VIctory 2-4226

Edward Bros. Colonial Mortuary

1000 Venice Blvd. ● RIchmond 9-8281

Lietuvis Laidotuvių Patarėjas
ADOLPH CASPER

Namų Telefonas
284 - 6489

Vyskupo Valančiaus šeštadieninės mokyklos kaukių baliuje laimėjusios pirmąją premiją "Donelaičio Metai" — iš kairės: PAVASARIS — A. Žilvitienė, VASARA — R. Bagdonienė, RUDUO — J. Narušienė, ŽIEMA — H. Rickienė.

First prize winners at the Mascarade party, sponsored by the Lituanistic school in Hamilton, Canada.
Foto A. Juraitis

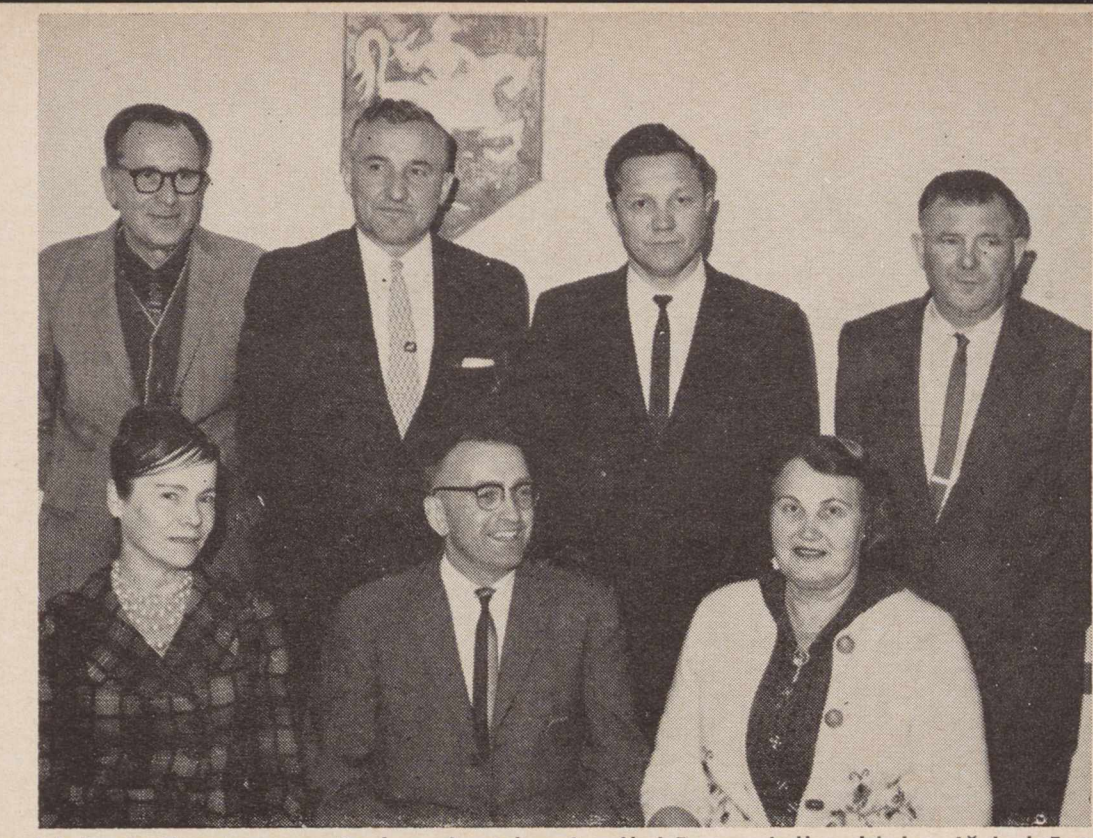

Lietuvių Bendruomenės Los Angeles Apylinkės naujoji valdyba. Iš kairės: A. Balsienė, sekr., J. Činga, pirm., O. Razutienė, jaunimo reik. vedėja, B. Graužinis, K. Prišmantas — vicepirmininkai, S. Kungys, ižd., J. Andrius— kultūros ir švietimo reikalų vedėjas. Foto L. Kančauskas

The new committee for the Lithuanian Community of Los Angeles.

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIUSTRUOTA KRONIKA)

Minint Kristijono Donelaičio 250 metų nuo gimimo sukaktį, Liet. Filatelistų Draugija Chicagoje "Lietuva" išleido nedidelius vokus su Donelaičio piešiniu ir įrašu.

Galima užsisakyti L. F. Drje pas B. Yurkonį: 8155 So. Christiana Ave., Chicago, Ill. (15 centų už du vokus).

The Lithuanian Filatelistic Society in Chicago published an envelope to honor K. Donelaitis.

Baltimorės Balfo skyriaus vakaro bal. 4 d. programos dalyviai: iš kairės — poetas Aleksandras Radžius, skyr. pirm. E. Armanienė, sol. Juzė Augaitytė, pianistė Elena Juškauskaitė, akt. J. Kazlauskas.
Baltimorės Radijo val. foto

Participants in the program, sponsored by the Lithuanian Relief Fund, in Baltimore, Md.

Hartfordo Pabaltiečių (lietuvių, latvių, estų) bendro koncerto ir baliaus programos dalyviai ir komiteto nariai bei svečiai. Vasario 1 d.
Lietuvių programos dalyje dainavo dramatinis sopranas Susana Griska (Smith).

Program participants of the Baltic peoples concert, given in Hartford, Conn.
Soloist was Susana Griska Smith.

ĮVYKIAI VASARIO 16-SIOS GIMNAZIJOJE

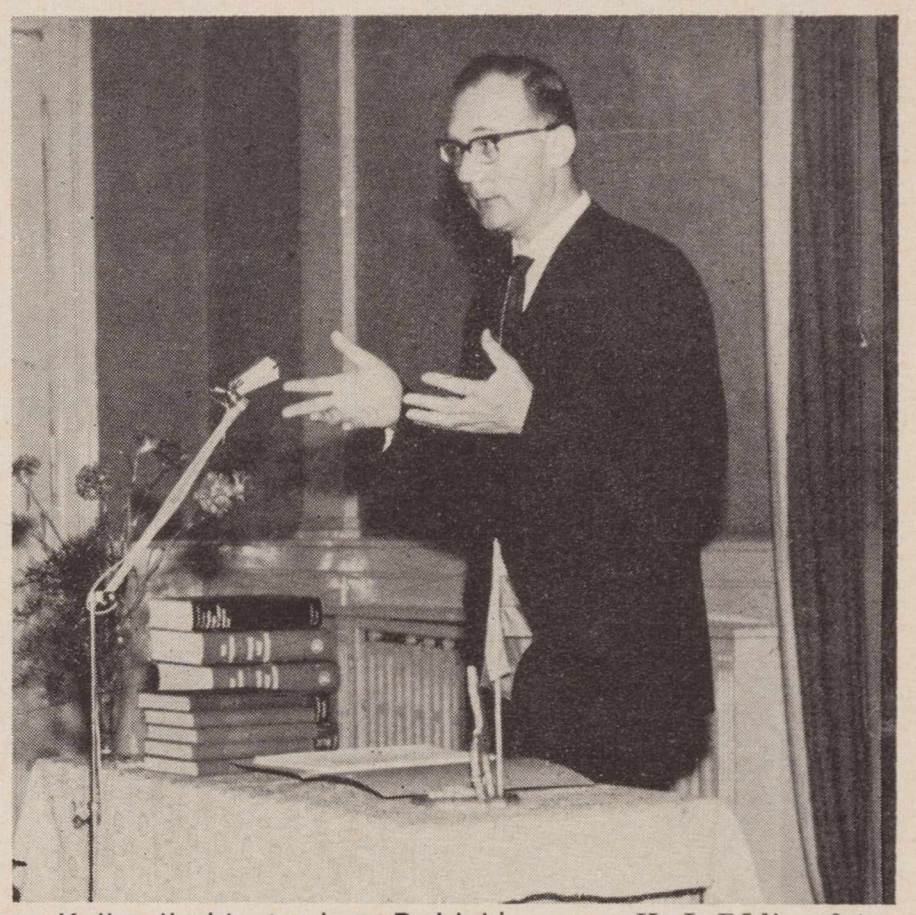

Kalba direktorius kun. B. Liubinas. K. J. Dėdino foto

Pasirašomas brandos egzaminų aktas, dalyvaujant vokiečių atstovams. Matyti mok. S. Antanaitis, A. Krivickas. Foto J.D.

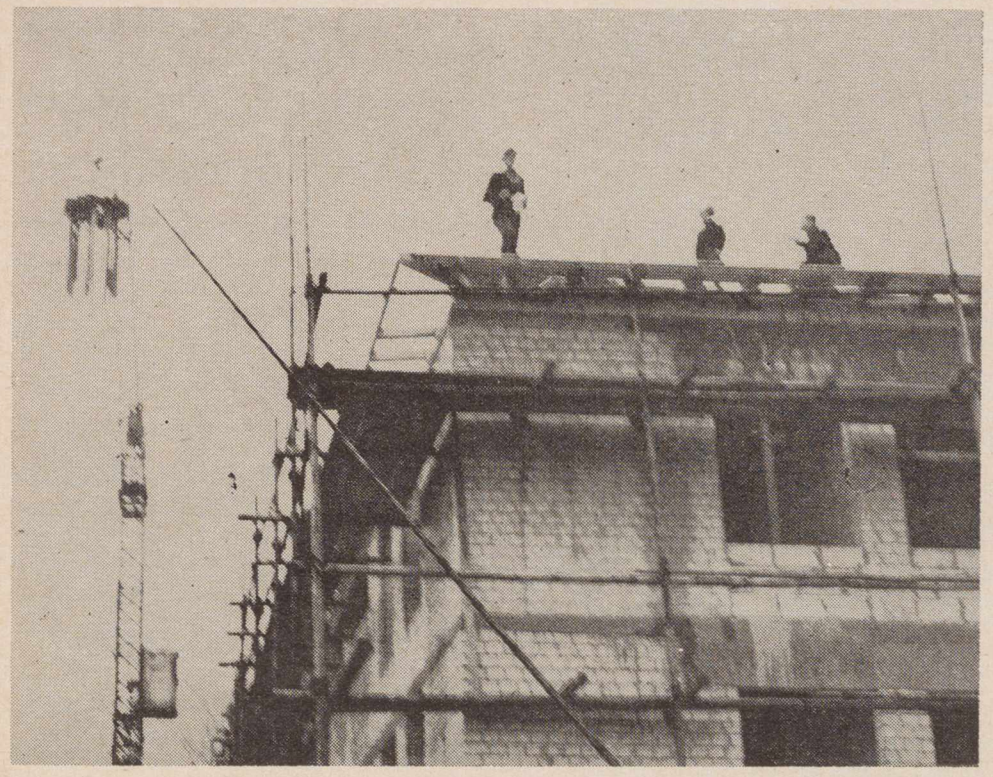

Pabaigtuvių vainikas ir naujasis pastatas. V. Als. foto

Vasario 16 gimnazijos abiturientai: P. Vaitiekūnas, B. Forsterytė, A. Alisaitė, Ž. Povilavičiūtė ir H. Lorenčas. V. Als. foto

Šis pavasaris derlingas įvykiais Vasario 16 gimnazijoje. Kovo 16-17 dienos buvo lemtingos brandos egzaminus laikantiems moksleiviams. Egzaminus išlaikė visi penki abiturientai. Tai laimėjimas gimnazijai, ypač prisiminus praėjusių metų nesėkmę. Išlaikė šie: Anelizė Alisaitė, Birutė Forsterytė, Helmutas Lorenčas, Žibutė Povilavičiūtė ir Petras Vaitiekūnas. Geriausiai išleikė Lorenčas, antroji — Ž. Povilavičiūtė, žurnalisto Stp. Vykinto duktė.

Kovo 24 d. iškilmingai įteikti pažymėjimai.

Bal. 3 d. į Huettenfeldo kaimą vėl suvažiavo lietuvių ir vokiečių valdžios atstovų būrys — buvo pakeltas naujai statomam pastatui vainikas. Kalbėtojai linkėjo rudenį iš barakų persikelti į naujas modernias patalpas.

Bal. 3-4-5 dienomis ten pat vyko bendruomenės veikėjų suvažiavimai. Bal. 3 d. buvo susirinkę Vokietijos LB apylinkių pirmininkai ir vargo mokyklų vedėjai.

Bal. 4-5 d. vyko PLB Vokietijos Krašto Tarybos posėdžiai. Tai lyg Vokietijos lietuvių parlamentas, nustatąs gaires Kr. Valdybai. Pranešimus padarė dr. kun. J. Aviža, dir. kun. Liubinas, A. Mariūnas ir kt. Vienoje rezoliucijų nutarta, kad Vasario 16 gimn. dir. B. Liubinas vyksta į JAV gimn. vajaus reikalais.

Amerikoje dir. Liubinas yra numatęs būti du mėnesius ir aplankyti visas kolonijas, kur tik bus pakviestas. Visa aukų kontrolė eis per Balfą. Stambesni aukotojai bus atitinkamai atžymėti. Laiškais ir aukomis dir. Liubinas pasiekiamas Balfo adresu: Rev. B. Liubinas, 105 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211.

Kr. valdybos kadencija pratęsta vieneriems metams. (V. A.).

Svečiai vainiko iškėlimo iškilmėse (iš kairės): kun. stnj. Keleris, mokyt. Stp. Vykintas, Vliko atst. J. Glemža, vokiečių atstovas, Vok. Kr. Bendr. vald. pirm kun. J. Aviža, vok. atst. Lenzke, dir. kun. B Liubinas, dr P. Karvelis, E. Simonaitis. V. Als. foto

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS
Balandis 1964

— Lietuvių Dienų leidykloje lankėsi rašyt. **Anatolijus Kairys,** atvykęs į savo komedijos "Diagnozė" pastatymą Los Angeles, Calif. Tą patį savaitgalį, bal. 25 d. "Diagnozė" buvo statoma ir New Yorke. LD žurnalas tikisi ateityje duoti to veikalo pastatymų foto reportažą.

—Gegužės 4 d. LD leidykloj lankėsi skaitytojas ir bendradarbis **J. Vaičeliūnas** iš Kanados. Jis yra paėmęs du mėnesius atostogų ir laivu kaip turistas keliauja aplink pasaulį. Jo pirmas sustojimas buvo Long Beach, iš kur atvyko į Los Angeles aplankyti savo profesijos draugų lakūnų. Toliau kelionėje jis aplankys Havajus, Japoniją, Hong Kongą, Filipinus, Malajus, Indiją, Egiptą, Italiją, Ispaniją, Angliją ir sustos New Yorke — pasaulinėj parodoj.

—Gegužės 23 d. į Los Angeles iš Bostono atvyksta **dr. Juozas Girnius,** vienas Lietuvių Enciklopedijos redaktorių, "Tauta ir tautinė ištikimybė" autorius; baigiama spausdinti jo naujas veikalas "žmogus be Dievo". Geg. 24 d., sekmadienį, dr. J. Girnius parapijos salėje skaitys paskaitą "Inteligento drama visuomenėje". Paskutiniu metu dr. Girnius su paskaitomis yra aplankęs keletą lietuvių kolonijų. Jis yra ne tik gilus filosofas, bet ir įžvalgus bei aktualus visuomenininkas.

— Los Angeles baletininkai **V. Karosaitė ir J. Puodžiūnas** išvyko ilgom gastrolėm po lietuvių kolonijas — Omahoje, Toronte bal. 29 d., Detroite gegužės 9 d., Baltimorėj gegužės 23 d., Chicagoj gegužės 30, Clevelande birželio 6 d.

— **Jurgis Gliauda** vėl perėmė vadovavimą Kultūros klubo, kuris, parodęs daug aktyvumo pirmaisiais metais, J. Gliaudai dėl sveikatos pasitraukus, Kultūros klubas neparodė jokios veiklos. Dabar LB Los Angeles Apylinkės švietimo ir kultūros naujas vadovas J. Andrius klubo vedėju vėl pakvietė J. Gliaudą.

— Antras losangelietis **A. Mironas** laimėjo "Dirvos skelbtą antrą novelės konkursą; pirmas laimėtojas buvo Jurgis Gliauda; "Dirvos" romano konkursą prieš porą metų laimėjo Alė Rūta. Pildosi kažkada B. Railos paleistas humoras: jeigu turite premiją, siuskite ją tiesiai į Los Angeles.

— Gegužės 4 iš Venecuelos į Los Angeles atvyko **J. Kukanauza** su šeima. Lietuvoje baigęs prekybos mokslus, Kukanauza per stovyklas Vakarų Vokietijoje pasiekė Venecuelą, kur gerai vertėsi ir tvirtai įsikūrė. Keltis, kaip ir kitus, privertė neramumai krašte ir netikras rytojus, drumsčiamas kastrininkų.

Kukanauzų atvykimą sponseravo LD leidėjas A. Skirius.

— Gegužės 9 ir 10 dienomis visose JAV-se vyksta rinkimai į Bendruomenės IV Tarybą.

— **Lietuvių Fronto Bičiulių konferencija** įvyksta gegužės 23-24 dienomis Clevelande.

LIETUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION

7243 South Albany Ave., Chicago 29, Ill.
Tel. HE 4-4076

Lietuvių Fondo pelno paskirstymas:

Lietuvių Fondo pagrindinio kapitalo pelno (nuošimčių) už 1963 metus — **$3,000 fondo** statuto 30 str. tvarka paskirta:

LB Centro Valdybai **$500 jaunimo literatūrai premijuoti;**

LB Kultūros Fondui **$1,450 Jonynienės vadovėliui "Tėvų šalis", J. Minelgos eilėraščių rinkiniui ir L. Dambrausko veikalui "Lietuviškas auklėjimas šeimoje"** spausdinti;

Pedagoginiam Lituanistikos Institutui **$350 dėstomai medžiagai spausdinti;**

Lituanus žurnalui $200 K. Donelaičio "Metų" dalies vertimui, kuris numatytas panaudoti Lituanus numeryje apie K. Donelaitį; ir

$500 jaunimo sporto veiklai paremti.

— Visuotinas LF narių suvažiavimas įvyksta gegužės 16 d.

KULTŪROS FONDAS

Kultūros Fondas yra JAV Lietuvių Bendruomenės padalinys lietuvių kultūrai remti. Viena iš labiausiai jo vykdomų šakų yra knygų leidimas.

Šiuo metu Kultūros Fondo valdybą sudaro: Jonas Jasaitis, pirm., ir nariai: Stasė Semėnienė, Anatolijus Lakas, Jonas Bertašius, Leonas Balzaras, Kazys Rožanskas ir Antanas Kareiva.

Aukoms ir užsakymams adresas: (iždininkas) Jonas Bertašius, 5348 S. Talman Ave., Chicago 32, Ill.

Numatomi nauji KF leidiniai:

S. Jonynienės vadovėlis Lituanistinėms mokykloms; III-sis V. Biržiškos "Aleksandryno" tomas; Jono Minelgos eilių rinkinys mažiesiems "Labas rytas, vovere"; L. Dambriūno brošiūra Auklėjimas šeimoje.

Maironio ir Donelaičio sukaktims paminėti išleidžiama jųjų kūrybos plokštelė; įkalbėjimai aktoriaus **Henriko Kačinsko.**

Neseniai KF valdybos posėdyje aptartas lietuvių literatūros istorijos išleidimo klausimas; dėl parengimo bus tariamasi su PLB Kultūros Taryba ir Lituanistikos Institutu.

Periodiškai KF leidžia "Gimtosios Kalbos" laikraštį. Dėl naudingumo ir pigios prenumeratos jis labai patartinas užsisakyti visiems spaudos žmonėms, mokytojams ir pn.

PASKAITOS

— Balandžio 17 dieną Chicagoje B. Pakšto salėje **prof. dr. Vytautas Vardys** skaitė paskaitą "Amerikos užsienių politikos keliai ir kryžkeliai".

— Bal. 26 d. **Gediminas Galva** lankėsi Detroite ir liet. žurnalistams skaitė paskaitą "Keliai į laisvą Lietuvą".

— Los Angeles **Birutininkių** naujon valdybon išrinkta: S. Šakienė, G. Raibienė, J. Radvenienė, P. Žilevičienė, J. Landsbergienė. Revizijos komisijon: J. Pėterienė, Vilimienė ir Balčiūnienė.

PO OP. "TOSCOS" PASTATYMO

Laukiame liet. operų plokštelių

— Naujas Chicagos Lietuvių Operos Toscos pastatymas bal. 19 d. su geriausiais mūsų dainininkais solistais praėjo su dideliu pasisekimu. (Kiti du spektakliai buvo bal. 25 ir 26 d. Šalia P. Bičkienės ir D. Stankaitytės (pakaitomis dainavusių Toscos partiją), dalyvavo Stasys Baras, Jonas Vaznelis, Algirdas Brazis ir kt. Režisavo iš New Yorko atvykęs profesionalas rež. Lloyd Harris, jam asistavo rež. K. Oželis. Dir. A. Kučiūnas. Chorus parengė Alf. Gečas ir F. Strolia. Dekoracijos — V. Virkau. Pastatymai ėjo Chicagos Studebaker teatre. Visų trijų pastatymų sąmata siekusi 20,000 dol. (Vien apšvietimas kaštavęs $1200.) Už bilietus tos sumos nesurenkamos, todėl administracija turi surasti rėmėjų. Operos globėjais yra inž. Antanas ir Marija Rudžiai.

Spektakliai, kaip mūsų Chicagos spauda rašo praėjo ne mėgėjų, bet profesionaliniame meno lygyje. Vėliau tikimės gauti iš operos spaudos reikalų vedėjo platesnį iliustruotą reportažą.

Tai buvo aštuntoji Lietuvių Operos premjera. Tai, žinoma, ne vien Chicagos lietuvių pasididžiavimas. Nespėliodami, kiek Opera pajėgs dar pastatyti, tolimesniųjų ir negalinčiųjų pastatymus aplankyti vardu norėtume prasitarti, kad laikas būtų pagalvoti apie lietuviškų operų išleidimą plokštelėse. Liet. Operos choras ir solistai, atrodo, dabar yra pačioje laimėjimų aukštumoje. Tų laimėjimų nepalikti ateičiai būtų neatitaisomas nuostolis. Visi tie pastatymai po metų keliolikos paliktų tik kaip neįtikėtina legenda. Išmanantiems nereikia aiškinti, kad operos vertė glūdi ne vien jos tekste ir muzikoje, bet ir pastatyme bei balsuose. Neleiskite, kad Stasio Baro ir kitų mūsų iškiliųjų solistų balsai nuskambėtų ir nutiltų Chicagos džiunglėse. Sudarykite galimybę jais grožėtis ir didžiuotis viso pasaulio lietuviams! Čia aukų nereiks maldauti, čia kiekvienas kultūringas lietuvis su džiaugsmu įsigys sau ir dar pasiųs į Lietuvą lietuvių įdainuotą operos plokštelę.

— **Krikščionių demokratų konferencija** įvyksta gegužės 30 ir 31 dienomis Clevelande. Bus paminėta pirmosios Kr.-d. politinės programos 60 metų sukaktis. Kartu įvyks Leono XIII fondo suvažiavimas ir Lietuvių krikščionių demokratijos klubų pasitarimas.

VAIDINIMAI

— Bal. 11 d. Rochesteryje vietos lietuvių dramos ratelis pastatė **V. Alanto** "Buhalterijos klaidą". Vasario 29 d. su šiuo veikalu buvo nuvykę į Torontą. Rež. V. Sabalienė, dekoracijos J. Senutos.

— Bal. 18 ir 19 d. Waterbury, par. salėj pastatyta pasaka "Dvylika brolių juodvarnių", rež. A. Žemaitaitis.

— Balandžio 11 ir 12 dienomis teatro grupė "Atžalynas" Chicagoje pastatė du vienveiksmius **Kosto Ostrausko** vaidinimus: Pypkę ir Žaliojoj lankelėj. Rež. Dalia Bylaitienė, talkininkaujant J. Blekaičiui. Dekoracijos V. Virkau. Muzikos efektai A. Nako.

Spauda pastatymą sutiko kaip naują scenos bandymą, kaip jaunųjų pastangas išsimušti iš rutinos.

DAILĖS PARODOS

— Bal. 5-6 ir 11-2 savaitgaliais Chicagoje buvo surengta dailės paroda Lietuvos sukilimų tema. Parodą rengė Amerikos Lietuvių Meno Klubo ir Čiurlionio Galerijos vadovybė. Dalyvavo 17 dailininkų su 26 tapybos ir skulptūros darbais.

Jury komisija: dail. J. Pilipauskas, dail. J. Daugvila, dail. V. Petravičius, pirm., visuomenės atst. Pr. Čepėnas ir klubo atst. inž. J. Mulokas — II premiją (500$) paskyrė A. Marčiulioniui už skulptūrą "Prieš aušrą" ir III premiją ($2.50) Liudui Vilimui už tapybos darbą "Partizano mirtis". (Pirmoji premija — $1,000 — nepaskirta.).

Plačiau parodą paminėsime kituose LD nr.

— Bal. 5 d. Brooklyno muziejaus patalpose turėjo savo skulptūros darbų parodą **E. Kepalaitė.** Išstatė 17 bronzoje atlietų skulptūrų. Žinoma kaip išraiškos šokio menininkė, Kepalaitė paskutiniu laiku pasuko į skulptūros studijas, reikšdamasi beveik kraštutiniškai moderniu stiliumi. Jos L. Horsto (neseniai mirusio modernaus išraiškos šokio mokytojo) biustą įsidėjo amerikiečių spauda. Plačiai darbus parodė lietuviškieji laikraščiai.

— Bal. mėn. Chicagoje Standard Federal bendrovės patalpose vyko dail. J. Paukštienės darbų paroda.

— **Br. Murino** aliejaus ir akvarelės darbų paroda bal. 26 — geg. 3 d. Clevelande. Atidaryme ir uždaryme dalyvauja pats dailininkas.

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.

Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS-MOTUŠIS
5265 Fountain Ave.

HOLLYWOOD California
New Telephone: NOrmandy 5-3351

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919

arba įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29. Calif.

LD ŽURNALO ADMINISTRACIJA

širdingai dėkoja visiems, nedelsiantiems atnaujinti prenumeratą ir atsiųsti mokestį už 1964 metus.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS
APRIL / BALANDIS 1964

Lithuanian Charge d'Affaires, Juozas Kajeckas, shakes hands with President L. B. Johnson during a reception for foreign diplomats.

Lietuvos Atstovas Washingtone Juozas Kajeckas sveikinasi su JAV Prezidentu Lyndon B. Johnson, Baltuosiuose Rūmuose, kada Prezidentas pirmą kartą priėmė diplomatinių misijų šefus.

The Russification in the Baltic States

"Slowly the national composition of these Republics is being modified and the natives may one day form a minority in their original homeland." (W. W. Kulski, Professor of International Relations, Syracuse University.).

The above quotation on the Baltic nations from Professor Kulski's book, "The Soviet Regime" (New York, 1959), is, unfortunately, no theoretical discussion but based on hard facts which, if the present trends are not broken, may soon bring about the result he fears.

According to the All-Union census of 1959, the three Baltic States with a total population of six million, had 1,041,000 Russian inhabitants. In Estonia every fourth inhabitant was Russian, while there were 560,000 Russians among Latvia's 2,093,000 population. In Lithuania the number of Russian immigrants was somewhat smaller, about 8.5 per cent of the total population..

The influx of Russians into the Baltic States is continuing and during the next census they may well constitute a much larger percentage of the total population, particularly if we consider that the immigrants belong as a rule to the most vital age groups, that is the group of 20-39 year olds. They settle mostly in industrial centres and in the Estonian and Latvian towns almost half of the under-tens are now Russians. This is why 33 per cent of all Estonian and 38 per cent of all Latvian school are Russian.

The managers, branch managers and chief engineers in the bigger enterprises in Estonia — oilshale, woodpulp, textile, machine-building factories, etc. — are Russians. More and more workers are Russians too. The new industrial areas in north Estonia already seem to be more Russian than Estonian districts, travellers from Estonia report. Continued next page

NEW LIGHT OF THE PAST OF THE BALTS

By **S. J. Paltus**, Los Angeles, Calif.

THE BALTS, by Marija Gimbutas, Vol. 33 in the Series **Ancient Peoples and Places,** General Editor: Dr. Glyn Daniel, London, Thames and Hudson, 1963; 286 pages with 79 plates, 47 line drawings, and 11 maps. Also published in the United States by Praeger, New York, N. Y.

In this recently published study, Dr. Marija Gimbutas, who is, presently, professor at the University of California at Los Angeles (formerly, was at Harvard University and Stanford University), has given us the first complete record of the Balts from their appearance on the Baltic coast to the formation of the Lithuanian state in the thirteenth century A. D.

The study is divided into eight chapters: 1. Linguistic and Historic Background, 2. Their Origins, 3. the Bronze and the Early Iron Age of the Maritime Balts, 4. the Bronze and the Early Iron Age of the Eastern Balts, 5. the Golden Age, 6. the Baltic Middle Iron Age, 7. the Balts Before the Dawn of History, and 8. Religion.

Being, primarily ,an archeologist, the author bases her study mainly on archaeological finds, especially, the sources coming from the newer excavations made between World Wars I and II. In speaking of origin, distribution, and religion of the Balts, however, considerable use is also made of linguistic and folkloristic data. The history of later periods is, naturally, based on historic records.

The Baltic lands and their peoples have often been, and even now quite often are, considered as either Germanic or Slavic, mostly, because of lack of knowledge of their prehistory and ethnic origin. With the aid of archaeological and linguistic sources, Dr. M. Gimbutas proves in a scholarly way that they are neither.

As stated in the study, the Balts are a separate linguistic group of the Indo-European family. The name "Balts" itself is a neologism used since 1845 as a general name for the people speaking "Baltic" languages, namely, Old Prussian, Lithuanian, Latvian, Curonian, Semigallian and Selian (the Estonians, being Finno-Ugrians, are excluded). Only Lithuanian and Latvian are living languages today. Old Prussian became extinct around 1700 on account of German conquest and colonization. Curonian, Semigallian, and Selian vanished between 1400 and 1600 due to assimilation with either Latvian or Lithuanian.

According to Dr. Gimbutas, the people called Aesti by Tacitus (A. D. 98) were the same Balts. Tacitus defined them as people living on the eastern shore of the Baltic Sea who collected amber and cultivated crops with a patience rarely found among the lazy Germans. In appearance, they resembled the Suebi (Germanic people) but spoke a different language, more like that of the Bretons (Celtic people).

The territory occupied by the Balts in modern times is only a small part of what it was in prehistoric times, prior to the Slavic and Germanic expansions. Around 1200 B. C., the western Balts seem to have covered the whole of Pomerania to the lower Oder, then to the River Bug and upper Pripet. Linguists Būga (Lithuanian), Vasmer (German) and Serebrennikov, Toporov, Trubachev, and Trubetzkoy (Russian), from studies of river and place names, found that the Balts had covered the whole of Byelo-Russia and great parts of Greater Russia, extending northern of Moscow and reaching the upper Volga, at certain periods — even the Urals.

The Russian chronicles mention that a warlike Baltic tribe, the Galindians ("Goljad" in Slavic), living in the Moscow area, resisted Slavic onslaughts for 600 years until they were surrounded on all sides by the Russians and completely overwhelmed by their increasing numbers in the second-half of the twelfth century A. D.

According to the aforementioned Trubetzkoy, even the name of the River Volga itself is of Baltic origin. Originally, it was **Jilga** (meaning "long"), which later became **Julga, Vulga,** and, finally, **Volga**...

Lithuanian is the most archaic of all living Indo-European languages. Sanskrit and Lithuanian are the two linguistic poles between which the languages of the Indo-European homelands may be traced.

Because of the archaic character of the Lithuanian language, some linguists still believe that the homeland of the Indo-European peoples must be in Lithuania or near it. Dr. M. Gimbutas, however, sides with the scholars who are of the opinion, that, over 4,000 years ago, the Indo-Europeans, including the forefathers of the Balts and of the old Indian peoples, lived in the Eurasian steppes. Around 2300 B.C., they appeared beyond the Volga north of the Black Sea, in the Balkans, and later in central and Baltic Europe. The ancient Balts lived north of the ancient Slavs.

Space and time does not permit us to delve deaper into the archaeological-cultural discussions of the study. Suffice it to say, that the period from the second to the fifth century A. D. was the "golden age" of Baltic culture. Through trade, increasing industry and agriculture the land of the Balts had grown into a vigorous cultural center that influenced all of Nartheastern Europe. Their -zone of influence was geographically the largest in Europe, with the exception of the Roman Empire.

Politically, the Baltic tribes were ruled by many chieftains of kings who often feuded among themselves. Sometimes the more powerful chieftains formed a temporary confederation.

Great changes occured when the Teutonic Order, supported by all Western Europe, as supposedly a Christian cause, invaded the western border of the Balts in 1226-30 A. D. The western branch of the Balts, the Old Prussians, unable to unite, fell. Mindaugas, one of the most powerful of the Lithuanian chieftains, however, extends his power over a greater part of Lithuania, 1226-1248. He was crowned king, thus founding the Lithuanian state. The united Lithuanians not only held back the onslaught of the Germans bravely, but they also expanded far to the east and south, reaching the outskirts of Moscow in the east and the Black Sea in the south. From the thirteenth century on, Lithuania became the greatest power in Eastern Europe playing an important role in protecting Western Europe from invasion by the Tartars.

In the expansion, the Lithuanians only regained the lands that they and related Balts had inhabited during the prehistoric period.

Beginning with the sixteenth century, Lithuania declined, especially, after its union with Poland, and in 1795 disappeared as an independent state. Lithuania and Latvia regained their independence in 1918, but they were reduced to the smallest ethnographic area that the Balts had ever possessed.

With this work, Dr. Gimbutas has made a valuable contribution to the study of archeology and history of Eastern Europe in general and to the past and culture of the Balts in particular. The book is written not only with deep insight and scholarship but also with warm love toward its subject. It should find its place on the shelf of everyone interested in how a race or nation can rise to the heigths of glory, then fall to the depths of despair, and still find strength to arise and courageously continue its struggle for self-expression and freedom.

THE RUSSIFICATION...

Continued from page 21

Russians in the Baltic area, however, are not restricted to industry but penetrated practically all fields of life, either on their own initiative or on orders. Public health, education, science, music, literature, arts, police, etc., are more and more being predominated by Russians while railways and shipping have been taken over completely.

The Russian immigrants adhere, naturally enough, to their own way of life and their national customs and usages which are quite different from those obtaining among the original inhabitants of the Baltic area. The new, Russian, ways are slowly changing the very face of the Baltic towns and villages. To stress this russification trend even further, streets and public squares in the towns as well as kolkhoses in the country are given Russian names, as often as not of persons completely unknown to the native population. So there are now Nakhimov Streets, Matrosov Streets, Chapaiev kolkhoses, etc.

The Baltic cultural institutions, too, bear Russian names instead of those Baltic cultural personages. Thus, the Central Town Library in Tallin, Estonia, has been named after Maxim Gorki, the Estonian university town of Tartu has a library named after Gobol, a small Estonian provincial town, Viljandi, has a Nekrasov library, etc.

Radio broadcasts and television programmes in the three Baltic republics are also predominantly Russian. It is no wonder that the Estonians, Latvians, and Lithuanians are beginning to feel they are no longer quite at home in the countries or their fathers, countries which are now beginning to lose their own national features through the efforts of their alien rulers.

(From: Newsletter from Behind the Iron Curtain. Reports on Communist Activities in East. Europe. nist Activities in Eastern Europe. Estonian Information Centre, Drottninggatan 85-1, Stockholm C, Sweden. No. 441. March, 1964.).

Russians Are The Top Brass Chiefs of Red Regime in Occupied Lithuania

Lithuanian Days Magazine readers are probably unaware of the fact that Soviet-occupied Lithuania has only a few of its own puppets at the helm of the communist regime. A whole smear of Russians rule Lithuania with mailed fists and force the helpless and poor Lithuanians to bow to the hammar and sickle on the bloody bandana of a Russian flag.

These are only few names:

Nina Rybakov — member of the Supreme Presidium of the Supreme Lithuanian Soviet.

Stanislava Sheveliova — member of the same presidium of "supremacy".

Maria Rozhchenko — assistant to the chief of the supreme soviet. (All thre females).

Aleksiey Chistakov — minister and assistant to the chief of the peoples congress of economic affairs.

Nikolai Belianin — Lithuania's public relations minister.

Adam Byalopetrovich — minister and assistant to the chief of Lithuania's state planning commission.

Boris Dubasov — chief of the central statistical Bureau for the whole array of Red ministers in Lithuania.

Russian tactics are well-known in the Lithuania. Whenever a Lithuanian is installed in office as a puppet in a high place — it never fails — there is always a Russian behind his back who directs him as a stringed puppet.

From the Lithuanian by
P. W. Urban

THE BATTLE OF GRUNWALD

An Historical Novel

Liberal English translation
with prologue and epilogue by
Julius Jonas Bielskis

The battle of Grunwald was fought on July 15, 1410, some 82 years before Christopher Columbus landed in America. The battle was fought between the Lithuanian, Polish and allied armies on one side, and the Teutonic Knights and other crusaders on the opposite side.

The noved consists of two parts, each having twelve intriguing episodes. It is replete with unexpected incidents, pathos, romance, drama and tragedy. Price $3.00

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLA
4364 Sunset Boulevard
Hollywood 29, California

THE GRAVEDIGGERS

By Marius Katiliškis

Two men sat beside each other on a mound of damp earth, passing a bottle from hand to hand. One was a youth with several day's growth of beard on his chin. He struck the palm of his hand and spoke with a mouth full of bread and bacon:

"I didn't know that you could drink in a holy place. My landlady gave me this bottle with my lunch, so how could I refuse?"

"A smart woman, your landlady. Gravediggers have to drink. You never know what you might come across in this type of work. This to bury even your little finger. The in the old ones it's scary at times". The second man motioned with the back of his hand in the direction of the old graveyard which lay on the other side of a stone fence. One could see the old trees and crosses and the spire of the chapel overhead.

"What's so frightening about it?" asked the youth.

"It's no pleasure to work there, I'll tell you... there's no room left to buryeven youd little finger. The earth has been dug up so many times that everything is mixed up. A family dies out and their graves are forgotten and neglected. Then someone else decides to dig a hole in the same place and puts in another corpse. So on and so forth... and finally it gets so bad that you find bones and grinning skulls underfoot. Very often the earth caves in and you're in a grave up to your knees. I'm only telling you this because I see that you haven't had much experience. And the smell gets so bad at times that you have to run with both hands to your nose. No one could stand it without a drop inside them—they'd get sick. That's why we gravediggers drink — holy ground or not. The pastor himself knows about it and doesn't say a word. How could he when it can't be done any other way?"

"I don't like it," muttered the youth, and spat on the fresh yellow sand by way of confirmation. He took another small sit from the botttle, then turned to his tobacco pouch, as if anxious to exercise full gravedigger rights. His forhead was beaded with perspiration and the paper of his homemade cigarette streaked from the stains of his greasy fingers.

"You 'll get used to it. I've been doing it every day for ten years. I have built myself a house down in the hill from the graveyard. I do whatever they tell me. I can dig a grave alone, or help someone else — like today.

The older man rested his back against the small fence which surrounded a neighboring grave and looked up at the sky. Swallows flew to and fro in the morning sunlight. The trees bathed in morning dew, glistened like silver. The flowers turned boldly towards the sun., and a robin twittered in the near-by bushes. It was unusually calm and peaceful, befitting a place that marked our separation from all wordly cares.

"I would never get used to it," asserted the old man.

Their conversation seemed to be completely out of place, disturbing the profound silence, where they mercilessly followed day and where the peaceful graves slept among the singing birds and fragrant flowers. The hole was half finished and half of the bottle was empty. The old man arose and went back to work — to finish the grave and earn the remaining whiskey.

"The sun seems to shine differently after you've had something to drink. Even that bird's singing sounds more joyful. Live and be happy — and don't even think about death. You just dig your holes — for others. Someone else will dig yours. Who's this one for?" he asked, poking his young friend. "I was in such a rush that I forgot to ask whose it was."

"My landlord."

"Dear boy, how can I know who your landlord is when I've only seen you today for the first time?"

"Jautakis did you say?" I don't know any Jautakis from that district."

"That's probably because he only moved there around the feast of St. George. He bought a large farm."

The old man rubbed his thumb against his forehead and moved his mouth in meditation.

"I knew a Jautakis once... I'd recognize him even now. But he wasn't from these part. Tell me, was he by any chance a forest-warden where he came from?"

"He said he was. And it's true he spoke differently from us. In fact, his accent was a little like your own."

The old man turned his head and stared at the youth.

"What are you talking about? What do you know about my accent?"

"I don't know anything. It just seems strange to me," replied the youth moving away."

"And you say you've worked for him since the feast of St. George when he bought the farm? It's true he have no relatives here?... Jautakis... was he by any chance lame?"

"Well yes, he dragged one leg," affirmed the youth.

'It's the same one!" exclaimed the old man jubilantly. "Why that old devil!" He reached for the botttle and drank in large gulps. He seemed to grow before the youth's eyes. He stood more erect, and the wrinkles on his forehead seemed to fade. He jutted out his chin and his eyes crinkled with laugher.

"Well, I finally caught up with him... my old friend Jautakis. Come, son, let's drink to it. I hope the imps in hell don't spare any of their tar and fire. And as for me I'll dig the grave nine feet deep instead of the usual six. Maybe even ten. What do I care? He'll never get out of that hole. Let's drink to that, too. What's your name?"

"Juozas is my name. As for drinking I don't want any more. Whiskey doesn't agree with me. Why don't you drink by yourself? There is a lot of work to do."

"If that's the way you want it, Juozas, I'll drink it. I've got a good reason. I might even drink up all my pay. Such a day must be remembered. I'm burying my friend, you know. Did I say friend? Ha, ha, ha! This grave I shall dig by myself. I don't know how many years I've been digging his grave. I have the spot marke out. Day and night I would watch him, waiting. Between you and me — he doesn't deserve a Christian burial in hollowed ground. His carcas should be thrown into the river, like a dog's. And I would have done just that... don't think I wouldn't have?"

"I am no one. I don't think anything. My mistress merely sent me to bury him. And a dead man should be buried. The Church and God Himself command us."

The old man laughed, shrugging his shoulders and tossing his head, so that his old cap bounced up and down. He guffawed into the bottle, then waved it above his head. His lean hands clasped it until every drop was finished.

"If you think that man was a human being... go right ahead. But if you knew what I know you you'd be jumping around with me and drinking yourself into oblivion.. and even blessink yourself with your left hand. I can't count how many people he cheated while he was a forest-warden. I won't tell you how the women cursed him when he confiscated the berries they had picked, or the shepherds when he took their knives. I won't tell you how he made the fortune with which he bought this large farm. These are nothing compared with what he did to me. I was ready to chew the walls with my teeth... and I have sworn to heaven that I would kill him."

The old man still held the bottle close to his lips, unable to understand that it had long been empty. Finally the trew it down and seized a shovel which he swung around so vehemently to continue with his tale.

"I got myself a gun and waited for days. He sensed it, the snake, and went into hiding. But I followed and found him out. Then I emptied both barrels into him, and he felt. But when I got to the spot he had disappeared like a worm into the bushes. Maybe I wouldn't have been able to finish him off even after I'd found him. My heart is weak — the sight of blood makes me turn green. So much of that... later I heard that he was in bed licking his wounds. He recovered finally, but never use his leg after that. Isn't that true?"

"It's true he had a very bad limp," replied the youth looking timidly at the old man. "But we must finish with this grave."

"Wait, it won't run away, and this master of yours won't be able to get away any more,either. My tale will soon be finished if there were only a drop in the bottle. Sure you don't have anymore? Well, anyhow... I decided to fry him. I stalked about at night with a bundle of straw under my coat. But that wasn't right... the house belonged to the government. It wouldn't go well with me if anyone ever found out... and then my heart wasn't very good..."

"It's truly not much of a heart that's remained hard for so many years," interjected Juozas.

The old man turned suddenly, nervously avoiding the grave. His whiskers seemed to bristle as he ganshed his teeth.

"How can it be softer than it is? Didn't I tell you that he was in league with a band of war prisoners who stalked the woods around 1919? He hid the things they had stolen. I know this fact as well as I know the palm of my hand. Whenever he burned stolen clothes the smoke from his chimney could be smelled throughout the woods and village. This was later, when times had settled down and there was no way to dispose of the goods. I could have turned him over to the authorities. But what good are they... they'll start to bother me, ask questions. Ha, it's better to hold one's tongue."

This sort of talk was beginning to confuse the young man. He wanted to hurry — the grave was not yet half finished The old man was drunk and speaking nonsense that he could not understand. It was almost frightening.

"How about finishing now?" he asked.

"All right. I'll get into the hole and we'll be done, one, two, three."

Translated by **Nola Zobarskas**

An excerpt, reprinted from "Selected Lithuanian Short Stories", ed. by S. Zobarskas, published by Manyland Books.

LITHUANIAN FOLK SONGS

Equable plains, green meadows,
Tiny white clover there commingled.

Within the rich low grass, a brook
Flowed like a string of silver.

A shoot of linden sprouted,
Straight in the plain's green middle.

A little oriole came flying.
Beautifully she sang.

And here came three young sisters
For water, for their faces.

TALL SKY, BRIGHT STARS

Tall sky, bright stars,
Stars big and tiny,
Light the way for me,
Riding to find the girl.

—Why come riding, lad,
You unexpected one?
Why sit close beside me,
You could not love?

Bay steed not yours,
Yet you ride to me.
Ring of gold not yours
You would press on me.

Oh yes, on your brother's
Steed you rode to me.
The gold ring is your sister's,
You would offer me.

Set in English
by *Chi Chu*

From "The Flowering Lime-Tree", Selected Lith. Folksongs, to be published in fall, 1964, by Voyages Press, New York.

BALTIC PEOPLES ARE STRONG IN "THE LONG TWILIGHT STRUGGLE.."

Each year, when Lithuanian Indedence Day comes, Lithuanians and their friends throughout the world are united in the memory of a nation's greatness and in the steadfast hope of her rebirth. They are also united in gratitude for the manifold ways in which free men have voiced their determination that the boundaries of the united human spirit's earnest quest for a better world in which freedom may flower shall not stop at the Berlin wall, or in the streets of Budapest, or at the barbed wire of the Lithuanian frontier. Our gratitude to the Secretary of State and the American Government and people for this suport and determination is genuine, and shall not die, as our will to be free shall not die.

When we voice our hopes for the rebirth of a free Lithuania, we do not do it as a matter of abstracted desire or wishful thinking. On the contrary, we know, and history teaches us this, that events and movesments of history are made by men, and that good men by their wisdom and leadership can instrumentally cause a better world.

We are privileged to have present with us here today a number of people who are actively committed to that quest for a better world, and whose leadership both puts them in the public eye and merits public gratitude.

Congressman **Daniel Flood** is beloved by all Lithuanians not just because he has always been their friends, but because he has a keen sense of human values, an habitually expressed awareness of human dignity and human progress and the justice that must always govern human reationships. Because he is a wisely committed man, he has been able to help other people achieve a better world from a position of leadership, and it is his commitments to human value which have made him a friend of Lithuania and a stanch supporter of her just aspirations. Our gratefullness to him is accentuated by the fact that, as on a number of previous occasions, he has arranged the hour of tributes to Lithuania that will take place tomorrow in the House of Representatives.

By the same token, Msgr. John Carthwright, the rector of St. Matthew's Cathedral, has enriched the the world because he has enriched Washington. He has made it possible for men in this hectic nerve center of the world to be more clearly and substantially aware of the fact that "here on earth, God's work must truly be our own." He has kept men mindful of a peace beyond programs, parties and politics because he has given them a vision to keep in mind. And that vision is one that fills us with hope, and sustains our own determination to work with divine inquietude for justice here on earth.

Finally, in mentioning some of the men for whose friendship we are grateful, we greet in all brotherhood the representatives of Estonia and Latvia. They know our hearts and minds: they know the depths of sorrow and the heights of prideful strength which unite us in what President Kennedy once called "the long twilight struggle". No one has ever put it better. The Baltic Peoples are strong with an ancient strength, and they know that this will sustain them in that struggle, however long it will be.

Excerpts from a speach by J. Kajeckas, Charge d'Affaires of the Lithuanian Legation in Washington, delivered at the Lithuanian Independence Day commemoration of the Lithuanian American Society of Washington, D. C. on Sunday, February 16, 1964, at the Washington Hotel.

Translated version inserted in the Cngressional Record by Hon. Daniel J. Flood.

February 16th commemoration in Washington, sposored by the Lithuanian-American Club. Speaking Congressman D. Flood. Right — J. Kajeckas, Lith. Charge d'Affaires in Washington, left — Miss Barbara Darlys.

Iš Vasario 16 minėjimo Washingtone, kurį suruošė Lietuvių-Amerikiečių Draugija. Kalba kongresmanas Daniel J. Flood; jo dešinėje Lietuvos Atstovas J. Kajeckas, kairėje — Barbara Darlys, Lietuvių-Amerikiečių Draugijos Washingtone pirmininkė.

1. Antanas Smetona, elected First President of the Lithuanian Republic on April 4, 1919. — Pirmasis Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, išrinktas 1919 m. balandžio mėn. 4 d.

2. The Post Office of Telšiai, cut off from Kaunas by the invading Bermondt-Avalow forces, was short on postage stamps and on January 14, 1920, issued its own. — Telšių paštas, būdamas ilgą laiką atkirstas nuo Kauno įsiveržusių bermontininkų ir, pritrūkęs pašto ženklų, 1920 m. sausio 14 d. išleido kelis šimtus savo ženkliukų.

3. A. Latvian postage stamp, commemorating the Liberation of Kurland from Bermondt-Avalow's forces. — Latvių pašto ženklas, išleistas Kuršo atvadavimui nuo bermontininkų paminėti.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

Part LXVI

By **Antanas Bernotas**

While the battles with the Bolsheviks in the northern and eastern parts of Lithuania were still going on, on July 26, 1919, a unit of the Bermondt Army came via rail from Latvia to Kuršėnai and occupied the town. Following it came another unit of the Virgolich soldiers. The Lithuanian government issued a demand to quit the country at once, but the intruders ignored it. During the month of October, 1919, while the Lithuanian army was still engaged in conflict with the Bolsheviks in the northern part of the country, the Bermondt forces advanced and occupied the towns of Šiauliai, Biržai, Linkuva and Radviliškis, and were ready to move up. The Bermondt-Avalow Army, well armed and well equipped, was short on food and therefore plundered and terrorized the countryside.Eventually when the enemy was driven out of the country, in the vicinity of Šiauliai alone during the occupation 33 persons were killed, 124 persons injured, 171 houses burned, 1,328 horses and 1,644 pigs confiscated, besides other damage done.

Meanwhile, in the north, the Estonians were mapping up the armies of Generals von der Goltz and Judenich. They concluded a peace treaty with Soviet Russia on December 31, 1919. The next neighbors to the north, the Latvians, aided by Estonians from the north and by the British navy from the Baltic Sea, managed to push out the Bermondt units to the south, onto Lithuanian soil. They crossed the Lithuanian border on November 28, 1919, halting at žagarė.

Soon after the Bermondt units reached Lithuania on July 26, 1919, some smaller units of the Lithuanian army were withdrawn from the Bolshevik front and sent to stop Bermondt-Avalow's drive in the vicinity of Šiauliai and Radviliškis. But it wasn't until October and November, 1919, when the Bolsheviks had been pushed to the river Daugava, did the Lithuanian army, leaving some rear guard units at Daugava and in the occupied territory of Vilnius, launch out against the invader.

On November 21-22, 1919, the Lithuanian army engaged in a heavy battle with the Bermondt units in the vicinity of Radviliškis, where the former was victorious. The beaten Bermondtists quickly withdrew to Šiauliai. Other Lithuanian units attacked Šiauliai from the north. At Radviliškis the Lithuanians captured the following military stores: 8 cannons, 15 planes, 100 machine-guns, 10 mine throwers, tens of thousands of artillery shells, a great number of rifles, and millions of rounds of ammunition.

The Lithuanian army was bent on pursuing the Bermondtists, but the International Commission of the Allied Forces under French General Niessel intervened. Orders were issued to stop military operations and allow the Bermondtists to retreat from Lithuanian soil to Germany. On November 26, 1919, the rest of Bermondt-Avalow's Army blew up the military dumps at Zokniai and left Šiauliai, using the highway to the south. Their other units, stationed in north-western Lithuania, reached the territory of Klaipėda. Lithuanian units followed the retreating Bermondtists and watched their movements in order to protect the farmers from plundering. On December 15, 1919, the last Bermondt soldiers crossed the Lithuanian border to Germany. It is interesting to note that in some places occupied by Bermondt forces Lithuanian partisans were active. They were of great help in defending the population from the Bermondt soldiers.

(To be continued)

REDEEM, oil painting
by Rev. Pijus Brazauskas
30"x 4$"

From Lithuanian Religious Art Exhibition, 1964, in Chicago, Ill., organized and sponsored by Lithuanian Roman Catholic Federation of America. Participated 29 artists.
More — pages 3 and 14-15.

Kun. Brazauskas
ATPIRKIMAS

«LITHUANIANS MAKE NEWS»

● **Lithuanian Day** at the New York World's Fair will take place on August 23rd. 38 Lithuanian choirs with 1,300 singers, 20 folk dance groups with 400 dancers will participate. Film actress Rūta Lee-Kilmonytė has been asked to officiate at the program.

● **P. Liutkus,** son of Lithuanian Legation's in Paris secretary and Mrs. A. Liutkus, who recently graduated from the Sorbone University's law school and the Paris Political Science Institute, now teaches national law at the High Commerce School in Paris.

● **Lithuanian American Congress** is being organized on June 26-28 at the Shoreham Hotel, Washington, D. C. The Congress is being organized by the Lithuanian American Council.

● The Polish Art and Science Institute in New York and the PEN Club writers' American chapter organized a reading of poetry on April8th. Lithuanians were represented by **Algirdas Landsbergis.** Poetry by Maironis, Aistis, Milašius was read.

● **The Lithuanian folk dance group** of Los Angeles, had a fine appearance at the International Folk Dance Festival at the L. A. Philharmonic Auditorium on April 4th. In introducing the Lith. folk dance group, the orchestra played and the chorus sang the Lithuanian anthem in English. The dancers entered the stage, carrying a Lithuanian flag and were met with thundering applause.

● **Artist V. K. Jonynas** and his wife were present at the dedication and opening ceremonies in the Vatican Pavillion, New York's world Fair. Mr. Jonyas has done a 17 feet high and 20 feet wide sculpture and several smaller ones for the pavillion. The artist was also present at the banquet, together with Cardinal Spellman, and other distinguished guests.

● A short story by **Stepas Zobarskas** has been published in the May issue of Short Story Intrenational collection. The title of his short story is "Blessing". This pocket sized magazine, containing short stories from all over the world, is published each month. contains 150 pages, and hundred thousand copies in circulation. A short story by Juozas Grušas appeared in April issue of these publications.

● **Dr. Viktoras Jasaitis** was honored by Cascade Cartridge, Inc. on March 16th. Dr. V. Jasaitis has been the company's chief chemist for many years and in dedicating the new laboratory, which contains an underground, 100 yd. long tunnel to test explosives, the the company named it "Jasaitis' Laboratory". Dr. V. Jasaitis received his PhD in chemistry from the Vienna University.

● Australia's Lithuanians and especially those who like sports are anxiously awaiting the month of July, when **Lithuanian basketball players** from the U. S. will visit Australia. On July 9th the players will arrive at the Sydney airport and be guests of the Lithuanian community of this largest city in Australia,

Lithuanians of North South Wales have established connections with the state's basketball leaders and Australia's basketball association's secreatry and are planning to present the guests to the mayor, organize a reception and an official get-acquainted affair. The same program is being planned in other cities.

● **Dr. K. Bobelis,** on April 8 lectured at the urologists' convention at the Loyola University.

● **Vincas Jomantas** won top prize at the Second Triennal exhibition of Australian sculpture in Mildura city. A 500 pounds acquisive prize was awarded to Vincas Jomantas for his Guardant, a bronze sculpture, a beautifully counterpointed construction of sharp edges, firm curves, and compact masses answering to delicately adjusted hollows and voids, all finished in a professional and craftsmanly fashion, writes B. Smith, "The Age" art critic.

LITHUANIAN STUDENTS

At the present time about 30,000 young people of Lithuanian descent attend various institutions of higher learning. 90% of them are in occupied Lithuania, and 10% attend the universities of the Free World. Students of the Free World belong to various students organizations, the largest being the **Lithuanian Student Association in the U. S.** It unites the students of U. S. and Canada and represents them in various international student movements. Chairman of the association is Algis Zaparackas, residing in Detroit.

The association is an active member of the American Lithuanian Concil, publishes "Student Guide", edits a student section in the Lithuanian daily newspaper "Draugas"; organized the convention and Baltic Students' committee members' conference, organized the LITUANUS Foundation, and several other functions. The students' association is active in cultural and political affairs of the Lithuanian community.

The association ir organizing the **Lithuanian Youth Convention** during the American Lithuanian Congress on June 26-28 in Washington, D. C. The convention will discuss Soviet colonialism in Lithuania and the absolute lack of freedom of youth behind the Iron Curtain.

In summer the association, together with Estonians and Latvians, will participate at the World student associations' convention in Asia and the student convention in the U. S. The Baltic students are planning to publish "Student News" newspaper.

BALTIC STUDENTS IN U. S. ACCUSE KREMLIN OF SUPPRESSING ACADEMIC FREEDOM

Lithuanian, Latvian and Estonian students in the United States have accused the Soviet Union of colonialism, suppression of civil liberties, and denial of academic freedom The Joint Conference of American Estonian, Latvian and Lithuanian Student Executive Committees, on March 21, 1964, in Chicago, adopted a Resolution, which states among others:

WHEREAS the Soviet Union has converted the three Baltic States into colonies of Russia, deprived them of their sovereign rights and self-government, enslaved and are still exploiting their peoples, and

WHEREAS, specifically, this suppression of civil liberties has extended to the denial of academic freedom,

THEREFORE BE IT RESOLVED to appeal to and request the President and Secretary of State for the United States to quest for a world of peace and security based on law and justice, and to insist on the restoration of soveeign rights and self-government to the Baltic States as a prerequisite for the restoration of academic freedom.

More about Baltic students — see page 25.

Jonas Andrašūnas

L. Kančausko foto
VĖJUOTA DIENA / WINDY DAY
Jono Skiriaus nuosavybė

Dail. J. Pautienius, V. Andrašūnienė, J. Andrašūnas, Los Angeles, Calif.

KELIAS Į DAILININKUS

Balandžio 11 — 18 dienomis Los Angeles Lietuvių Bendruomenės Centro salėje buvo suruošta Jono Andrašūno aliejinių paveikslų paroda. Buvo išstatyta 36 paveikslai, daugiausia gamtos vaizdai. Parodą papildė keletas to paties Andrašūno darytos medinės lėkštės su inkrustuotais raštais ir vaizdais.

Paroda susidomėjimas buvo labai didelis. Atidarymo metu prisirinko pilna salė. Per visą laiką lankytojai įsigijo apie 20 paveikslų.

Los Angeles lietuvių kolonijoje jau yra buvę keletas žinomųjų dailininkų parodų; parapijos rengiamose Lietuvių Dienose bene porą kartų surengta vietos dailininkų ir mėgėjų piešti parodos, kurios buvo panašios į konkursus, nes žiūrovai, nežinodami autorių, turėjo balsuoti už labiausia patikusį paveikslą. Ši individuali vietinio dailinnko paroda Los Angeles kolonijoj buvo pirmoji. Kartu tai buvo J. Andrašūno "debiutas", kurį žiūrovai ir spauda priėmė šiltai ir padrąsinančiai.

Įdomus yra J. Andrašiūno dailės kelias. Lietuvoje jis buvo kariškis, savanoris kūrėjas, Vyties kryžiaus kavalierius, užsitarnavęs pulkininko laipsnį — buvo kariuomenėje pulko vadu, Klaipėdos, Panevėžio m. komendantu. Visą laiką jautė dailės patraukimą, mėgo kopijuoti, dekoruoti medžio darbus. Į tą sritį daugiau įsitraukė būdamas Vokietijoje DP stovyklose. Čia dirbo su keliais dailininkais (Č. Janušu, P. Kaupu...), lankė dailės studiją ir visiškai įsitraukė į medžio dekoravimą. Atvykęs į JAV, stipriai buvo pagautas nepaprastai spalvingų Naujosios Anglijos rudens gamtos vaizdų. Čia nupiešė daugelį peisažų, o taip pat Putnamo seselėms religinių pav. kopijų. Gamtos, o ypač jūros vaizduose paliko labai žymi dail. Č. Janušo įtaka.

Dar daugiau į piešimą įsitraukė, iš Connecticut valstijos persikėlęs į Kaliforniją, kur daugiausia likusio laiko po darbo baldų fabrike praleido su teptuku rankoj. Namai skendo paveiksluose.

Nauju posūkiu reikia laikyti tą momentą, kai susitiko su Los Angelese suruošusiu savo darbų parodą dail. J. Pautienium. Geros dail. Pautieniaus instrukcijos J. Andrašūnui davė naujo impulso ir naujo kompozicijos bei spalvinių sprendimų supratimo ir originalumo siekimo. Padarytoji pažanga davė progos labiau savim pasitikėti ir daugiau reikalauti. Netrukus, pristačius keletą darbų, buvo priimtas į Liet. Dailininkų Sąjungą Chicagoje.

J. Andrašūnas yra to amžiaus, kad netrukus išeina į pensiją. Daugelis dailininkų tame amžiuje yra pačiame pajėgume. Didesnis atsidėjimas vien tapybai, naujos studijos ir reiklesnis žvilgsnis galės daug padėti ir Jonui Andrašūnui. (r. n.)

Jonas Andrašūnas prie savo darbo lėkščių istoriniais ir kt. motyvais.
Mr. J. Andrašūnas with his wood plates.

Jonas Andrašūnas

BERŽAI /BIRCHES
J. Andriaus nuosavybė

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojomo šeštadieniais 9 val. ryto
iš KBLA — 1490 kc stoties.
Direktorius **Bruno Gediminas,** 4023 W. 60 St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — **George Rudelis,** 5027 Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa

LAIKINAI NUTRAUKTA.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00
STATION WWIN — 1400 K. C.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė Radijo Programa
Sekmadieniais — 8–9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilociklų; FM bangomis 105.7 megaciklų iš
WKOX, Framingham, Mass.
P. Viščinis, programos vedėjas,
173 Arthur Street, Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima nauju laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda
Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Jonas J. Romanas, vedėjas
170 H Street, South Boston 27, Mass.
Tel. ANdrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.
Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa
TĖVYNĖS GARSAI
penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

Detroit, Mich.

"BALTIC MELODIES"

radijo valandėlė jau nebeveikia.
Buv. vedėja serga ligoninėj. Paskutiniuosius dvejus metus valandėlę vedė Anelė Ambrazienė.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekvieną šeštadienį 4:30-5:30 pp.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.
Pranešėjai: **Patricia Bundza** ir
Algis Zaparackas
Vedėjas **Ralph Valatka.**
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"

WQRS stotis, FM banga 105,1.
Sekmadienio rytą nuo 8:30 iki 9 val.
Programos vedėjas **J. Kriščiūnas,**
803 N. Crawford, Detroit, Mich.
Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė

WBMI — FM 95.7 mc.
Kiekvieną sekmadienį 10:00 — 11:00.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius,**
273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIJO BIURAS MADRIDE
TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS
transliuoja lietuviškai 21:30 — 21:55 Lietuvos laiku (arba 19:35—1955 Vid. Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis. (Kartojama kitos dienos rytą 8:25 Lietuvos laiku [6:10—6:25 Vid. Eur. laiku] 42 metrų banga) ir nuo 17:40 iki 17:55 val. 42metrų banga (9.370 kl.).

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv.
ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1264 White tS., Hillside, N. J.
Tel.: WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 3:40 iki 4:30 p.p.
Kultūrinės, politinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Valandėlės vedėjas **Adolfas Gaigalas.**
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas", 335 Titan St., Philadlphia 47, Pa., Tel. HO 7-4176

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir **Gertruda Dargiai.**
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.
Programos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 rytą.
Klubo valdyba:
Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse St. (21); **Pr. Puidokas,** pirm. 38 St. Jacob St. (21); **A. Cieminis,** vicepirm. 226 Lux St. (21); **Vyt. Žmuidzinas,** ižd. 235 Furlong St. (21); **R. Kiršteinas,** sekr. 213 Berlin St. (21); **Br. Krokys,** narys 10 Dudley St. (5).
Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai: **R. Gaidytė, St. Ilgūnas, D. Šiurilienė, H. Žemelis.**

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp.
WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga 1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius,**
974 College St., Toronto 4, Ont., Canada.
Telef.: LE 4-1274 — Daina Co.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas:
Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON, D. C.

Voice of America – Amerikos Balsas

Voice of America, Washington 25, D. C.
Pusės valandos programa duodama kasdien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. — 11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis; jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine 251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir 49 m. bangomis.
Pastaba: **vasaros laiku,** kai Lietuvoj 19:30, — Washingtone 12 val. 30 min. dieną, Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto, o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA

WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą
6:40 iki 7:30 p. m.
Programos vedėjas ir direktorius,
John D. Adams-Adomaitis
27 Congress Avenue, Waterbury, Con.
Telefonai: PLaza 3-2787 ir PL 3-8898

LITHUANIAN MAPS

Andrius, with the technical assistance of Profs. A. Salys, Stp. Kolupaila, K. Pakštas, Drs. M. Braks, M. Gimbutas, and A. Šapoka.
is now available, compiled by J.
A multicolored map of Lithuania
This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age.

Only a limited supply available.

Wall map, approx. 35x46: $4.50
Book map, in folder: $3.50

Now available to Lithuanian Days readers

LIETUVIŲ DIENŲ žurnalo ir knygų PLATINTOJAI

JUNGT. AMERIKOS VALST.:

Baltimore, Md. — A. Česonis.
Brooklyn, N. Y. — DARBININKAS; J. Pašukonis.
So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, S. Markus,
Chicago, Ill. — K. Babickas; Balys Brazdžionis; DRAUGAS; J. Karveis; MARGINIAI; H. Naujoks; B. Pakštas; I. Sakalas; A. Semėnas; B. Štangenbergas; P. Švelnys; TERRA.
Cicero, Ill. — J. Memėnas, E. Stangenbergas.
Cleveland, Ohio — Dirva, V. Rociūnas.
Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. Anthony's Parish Library.
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzitas.
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Newark, N. J. — K. Trečiokas.
Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, kun. L. Musteikis.
Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas, V. Karalius.
Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.
Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

ISPANIJOJE:

Madrid — Kun. K. Patalavičius.

NAUJ. ZELANDIJOJE:

Auckland — G. Procuta.

VENECUELOJE:

Rev. A. Perkumas, Z. Domeika

ANGLIJOJE:

London — D. Daunoraitė.

KANADOJE:

Toronto Ont. — A. Kuolas J. Smolskis Time Cigar Store, V. Aušrotas.
Hamilton, Ont. — S. Bakšys; J. Pleinys.
St. Catherines, Ont. — K. Kudukis.
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Library.
Winnipeg, Man. — Br Bujokienė.
W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zumeris.
Canberra — V. Balsys.
N. Geelong — L. Bertašius.
St. Kida — N. Butkūnas.
Sydney — Kun. P. Butkus.
Adelaide, Edwardstown, — A. Kubilius.
Rivervale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.
Williamstown — Kun. L. Vaseris.
Cabramatta — J. Skirka.
Brisbane — K. Stankūnas.

SKAITYKITE
"LIET. DIENŲ" LEIDYKLOS
IŠLEISTAS KNYGAS

Pakeitę adresą, tuojau praneškite, kad nesusitrukdytų žurnalo siuntimas.

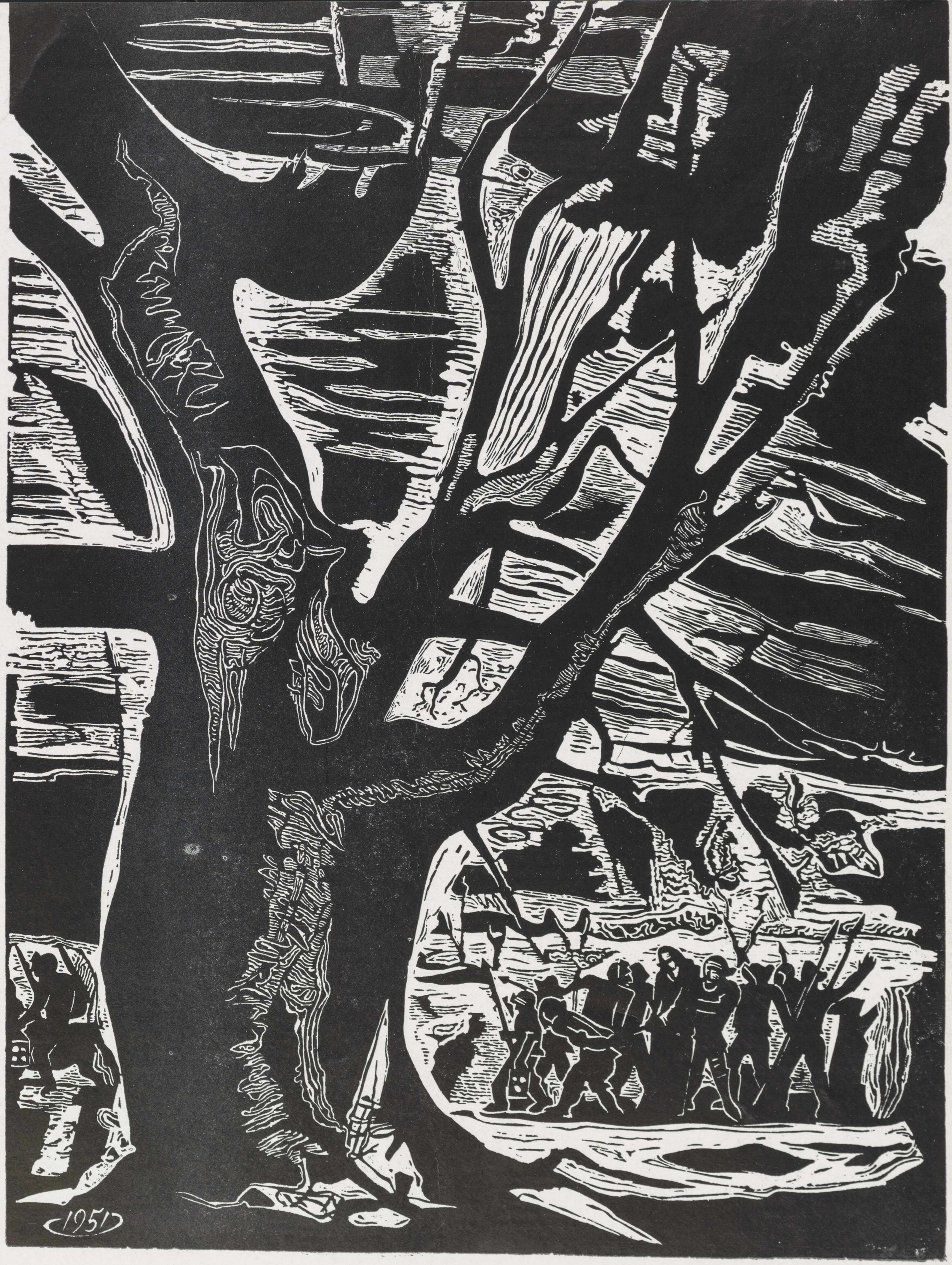

ALYVŲ DARŽELY / DAIL. TELESFORO VALIAUS MEDŽIO RAIŽINYS